

Trouw is niet te koop

Theo Capel

Trouw is niet te koop

Een journalistieke Frits-Thriller

'Fatsoenlijke, hardwerkende mensen zijn de dood in de pot voor een schrijver, maar als je hen in de knel weet te brengen, dan heb je een verhaal in handen.'

Philip Roth

Dit boek is geschreven in opdracht van dagblad *Trouw*

© 2007 Theo Capel

Uitgeverij Van Gennep  
Nieuwezijds Voorburgwal 330  
1012 RW Amsterdam

Ontwerp omslag Frank Castelein  
Foto omslag Jörgen Caris  
Verzorging binnenwerk Hannie Pijnappels  
Drukwerk Bariet, Ruinen  
ISBN 978 90 5515 862 1 / NUR 305

# Inhoud

	Voorwoord	9
1	Waarin geen rekening wordt gehouden met het ochtendhumeur van Frits	11
2	Waarin Frits niets ziet in heilsboodschappen	20
3	Waarin Frits wordt gewaarschuwd voor valse profeten	24
4	Waarin Frits de gemiddelde leeftijd ziet dalen	33
5	Waarin Frits in het duister staart	48
6	Waarin Frits in het diepe duikt	55
7	Waarin Frits wroeging ervaart	62
8	Waarin Frits te maken krijgt met witwaspraktijken	71
9	Waarin Frits de gevangenis verlaat zonder te betalen	76
10	Waarin Frits wijsheid uit het oosten opdoet	83
11	Waarin Frits op een obstakel stuit	94
12	Waarin een verlokking Frits aanstaart	106
13	Waarin Frits een vlieger oplaat	116
14	Waarin Frits liefdesverdriet meemaakt	123
15	Waarin Frits ondanks alles koel blijft	130

## Voorwoord

Frits van Exter, die op 1 april 2007 na bijna tien jaar zijn functie als hoofdredacteur van het dagblad *Trouw* neerlegde, is een liefhebber van misdaadromans. *Trouw is niet te koop* is een in opdracht van zijn krant speciaal voor hem geschreven thriller als afscheidscadeau.

Theo Capel bedacht een verhaal met een Frits als hoofdpersoon vol verwickelingen rond een dagblad dat – het kan niet anders – *Trouw* heet. Door Frits' ogen volgt de lezer de gebeurtenissen. Frits van Exter en anderen zullen situaties, gebeurtenissen en toestanden uit zijn bestaan en dat van *Trouw* herkennen of menen te herkennen. Dat is geen toeval gezien de aanleiding voor het boek. Maar tegelijkertijd moet de lezer de Frits uit het verhaal niet vereenzelvigen met Frits van Exter en moet de lezer beseffen dat de auteur veel, zo niet alles heeft verzonnen. Met name de intrige berust in het geheel niet op de werkelijkheid.

De auteur had geen enkele betrekking met *Trouw* of met het milieu van de krant. Hij deed alleen zijn best om zich voor te stellen hoe het er allemaal zou kunnen toegaan en hij ging in sommige gevallen op onderzoek uit. Dat het resultaat Frits van Exter en alle andere lezers moge bevallen.

## Waarin geen rekening wordt gehouden met het ochtendhumeur van Frits

Ze waren van het ene tochtgat in het andere verzeild geraakt, vond Frits. Hij had thuis nog gezegd dat hij de eeuwig aanwezige wind uit de Wibautstraat niet zou missen en nu moest hij keer op keer constateren dat van missen geen sprake was hier op de nieuwe locatie van de krant op Oostenburg. Het portier van zijn wagen werd uit zijn hand gerukt en sloeg met een klap dicht. Nog een geluk dat de wapperende panden van zijn lange regenjas er niet tussen kwamen te zitten. 'Auto vangt hoofdredacteur' zou op zich een aardig kort berichtje kunnen zijn tussen serieuzere berichten. Alhoewel, er zouden wel weer abonnees zijn die zich klaarmaakten om bij hem in geschrift zulke luchthartigheid te lijf te gaan. Daarin herkenden ze hun *Trouw*niet.

Hij keek met enige zorg naar zijn wagen, die er op het gigantische parkeerterrein verlaten bij stond, alsof de eigenaar hem had opgegeven. Lokte dat geen vandalisme uit? Waarom was hij zo grootmoedig geweest om zijn kaart voor de inpandige garage af te staan aan een redactielid dat moeilijk liep? Het ging beter met de krant, weliswaar zo langzaam dat je het soms bijna niet zag, maar toch. Er zou geld in de kas moeten zijn om extra parkeerplaatsen binnen te

huren. Wanneer werd zuinigheid schrapperigheid?

Hij gaf met zijn voet met een zacht tikje tegen de voorband van zijn wagen. 'Zorg dat je er straks nog staat,' zei hij en keek snel om zich heen of iemand het had gehoord, maar op het grote terrein was hij een roepende in de woestijn. Was in jezelf praten niet een teken van beginnende aftakeling? Frits rechtte zijn schouders en maakte zich op om langs de lange zijgevel naar de entree aan de voorzijde te lopen. Het architectenbureau had de grootste schoenendoos van het land willen ontwerpen en dat was aardig gelukt. Het was weliswaar een fraaie glazen doos geworden, die nog het meeste weg had van een vertrekhal van een vliegveld die op de verkeerde plaats terecht was gekomen, maar je liep je dood van het parkeerterrein naar de ingang. Er moest een gedachte achter zitten om de ingang niet aan deze kant te situeren, maar die ontging hem elke ochtend opnieuw. Thuis zeiden ze dat het goed was voor zijn dagelijkse 'stappenplan'. Hij zou toch al te veel een zittend bestaan leiden.

'Kom, Frits, niet elke dag weer opnieuw zo grimmig beginnen,' zei zijn moeder vroeger al tegen hem. Het had niet veel geholpen.

Hij was nog maar een paar meter van zijn wagen vandaan toen hij het roepen hoorde.

'Frits!' Het leek wel schreeuwen. 'Daar is Frits.'

Wat was dit nu weer? Iedereen wist toch dat hij graag stil entree maakte. Een verhuizing van de krant betekende toch niet dat alles anders moest? De tweede kop koffie van de dag, de deur van zijn kamer dicht, misschien een stiekeme sigaret en dan om te begin-

nen de zijn inbox maar eens openen. En niet naar elkaar schreeuwen alsof er ik weet niet wat aan de hand was. Hij had, zoals wel vaker, bij hem in de buurt in een koffiehuis op de Albert Cuyp ter voorbereiding van de dag de eigen krant al doorgenomen. Het kennisniveau van de leraren bleek weer eens om van te schrikken, had hij ervan geleerd, maar dat gaf geen aanleiding tot paniek. En daar leek het hier wel op.

Hij zag dat de man die naar hem schreeuwde de chef Dag was. Het was een jonge vent die in zijn vrije tijd graag hardliep en Frits in zijn ogen te vaak vroeg of dat ook niets voor hem was. Frits had als de dag op temperatuur was gekomen een groot hart voor de mensheid en voor de redactie in het bijzonder. Hij stond open voor suggesties. En hard werken vond hij prima, maar hardlopen was een heel ander verhaal.

'Frits, gelukkig, je bent er gewoon.'

Zijn collega stond uit te hijgen en leek zich aan hem vast te willen klampen. Frits deed een klein stapje terug.

'Frits, je bent er echt. We hebben je wel tien keer gebeld, maar je mobiel stond niet aan. We werden steeds ongeruster, maar hier ben je dan.'

Hij had geen zin om te zeggen dat hij zijn telefoon vergeten had aan te zetten. Liegen moest je alleen in het uiterste geval doen. Hij had hem thuis gewoon in zijn zak gestoken en uit laten staan. Het was af en toe wel zo rustig om met zijn mobieltje te wachten tot hij op de krant was. Vandaag leek het niet het beste idee te zijn geweest.

‘Gelukkig dat je er gewoon bent,’ zei zijn collega en pakte hem nu bij zijn arm.

Zonder dat hij het wilde, werd Frits ongerust in plaats van geërgerd.

‘Ik ben er,’ zei hij. ‘Waarom zou ik er niet zijn? Wat is er aan de hand? Wat ga je me vertellen? Maak je je zorgen over mij of over de krant? Waar gaat dit allemaal over?’

‘Kom mee, dan zie je het zelf.’

Het was nu de beurt van Frits om de chef Dag bij de arm te pakken.

‘Ho, Marc! Lopen, niet rennen. En waarom gaan we die kant op?’

‘Omdat daar de narigheid is.’

Frits zag nu dat er een politiewagen aan de achterkant van het kolossale gebouw stond. Hij had hem misschien wel gezien toen hij het parkeerterrein opreed, maar had hem aangezien voor een van de witte karretjes van de Amsterdamse Stadsreiniging, als die dienst tenminste nog steeds zo heette en inmiddels geen versluisende, modieuze naam had gekregen. De collega’s van de stadskrant *Het Parool*, die ook in het gebouw zaten, zouden hem dat zeker kunnen vertellen.

‘Marc, gaat het om een van onze mensen? Wat had die dan aan die kant te zoeken? Wij zitten aan de voorkant.’ Terwijl hij dit zei, werden ze gepasseerd door een ambulance.

‘Is er iemand aangereden door zo’n karretje van de Reiniging?’

Marc draaide zich naar hem om.

‘Nee, het is geen ongeluk. Het is bizar en om je kapot te schrikken, vooral toen we jou niet konden bereiken. En nu weet ik helemaal niet meer wat ik ervan moet denken. Kom mee.’ Hij zette het op een drafje en zonder het echt te willen rende Frits achter hem aan.

Nu hij het zelf zag, kon Frits zich de opwinding voorstellen. Half voor de ingang van de wasstraat voor de veegkarretjes lag een in kranten verpakte dikke rol van bijna twee meter waaruit aan de onderkant de pijpen van een spijkerbroek staken. Hij zag zwarte sokken in bruine, halfhoge suède schoenen. Wat van de broek te zien was oogde netjes, maar de schoenen waren afgetrapt en een van de zolen was deels doorgesleten. Dat viel pas op als je als je echt goed keek. Ieders aandacht werd naar de kranten getrokken en naar het bloed waarmee die doordenkt waren. In het midden van de rol zat een grote, onbezoedelde witte enveloppe. ‘Frits’ stond er met dikke, zwarte blokletters op. Het bezorgde hem een steek onder zijn ribbenkast die hem naar zijn borst deed grijpen. Maar wat zich als eerste aan hem had opgedrongen, waren de kranten die als verpakking dienden.

‘Mijn God,’ wilde hij zeggen, maar hij werkte al zo lang bij *Trouw* dat hij vanwege de gevoeligheden rond dat punt zichzelf had afgeleerd die naam en andere vervoegingen, verbasteringen en verwijzingen ijdel te gebruiken. Hij had er eigenlijk nooit een betere uitdrukking voor kunnen bedenken. Het gevolg was dat hij juist stil werd in dit soort situaties.



Er stonden enkele mannen bij de rol. Ze zwegen en staarden en keken naar de ambulance die net was gestopt.

‘Zie je nu waarom we ons dood schrokken?’ vroeg de chef Dag.

‘Onze eigen krant,’ zei Frits meer tegen zichzelf dan tegen zijn collega. ‘*Trouw* gebruiken om iemand, een dode, dat kan niet anders, in te verpakken. Wie doet zoiets en wie zit er in onze krant gerold?’

‘Maar zie je die envelop? Kijk wat erop staat.’

‘Ja, uiteraard kan ik mijn eigen naam lezen. Ik kan hem zelfs schrijven. Natuurlijk zie ik “Frits” staan. Maar ik zit niet onder onze eigen krant verborgen. Ik sta hier naast je.’

‘Bij *Het Parool* werkt ook een Frits, we dachten... we hoopten dat hij ermee werd bedoeld, maar hij zat gewoon achter zijn bureau, zeiden ze. Toen moesten we wel aannemen... concluderen dat jij het was, omdat we jou dus niet konden bereiken.’

Frits luisterde maar half.

‘Het is ook nog eens onze krant van vandaag,’ zei hij. ‘Het is niet te geloven.’ Hij bukte zich naar de envelop.

Iemand tikte hem op zijn schouder.

‘Mag ik u verzoeken achteruit te gaan en overal af te blijven.’ Het was een jonge vent in een parkajack die dat tegen hem zei. Zijn haar begon al te grijzen en hij had inhammen bij zijn slapen.

‘Ik ben die Frits,’ zei Frits en wees naar de envelop. ‘Die krant is mijn krant, is onze krant. Ik wil graag weten wat er aan de hand is.’

‘Verbeek, politie Amsterdam-Amstelland,’ zei de man. ‘Laat om te beginnen de heren van de GGD erbij. Die kunnen beoordelen of er nog iets te redden valt. Laten we dat als eerste prioriteit zien.’

Frits deed een paar stappen naar achter. ‘Redden? Daar is geen redden meer aan,’ zei hij tegen zijn collega. ‘Kijk naar al dat bloed.’

Marc knikte, maar zei eerst niets. Hij knoopte zijn jasje dicht en toen weer open en opnieuw dicht. ‘Dat is Niels,’ zei hij toen en wees op een jongen met warzig haar en met een groen trainingsjack aan. ‘Hij is een stagiair van de opleiding journalistiek, hier van de UVA. Het is zijn eerste dag bij ons. Hij heeft die rol zien liggen toen hij aan kwam fietsen. Moeten we hem het verhaal laten maken of moeten we er iemand van de redactie zelf bij halen? We weten eigenlijk nog helemaal niet wat hij allemaal kan.’

Frits was niet met zijn gedachten bij de krant, of eigenlijk juist wel. Er moest een reden zijn dat het lijk of de persoon – mocht er nog leven in zitten – in hun eigen krant was gewikkeld. En die envelop kon alleen maar een boodschap voor hem bevatten.

Hij keek naar de jongen. Hij zag bleek en leek zich beroerd te voelen. Hij keek niet alsof hij met zijn neus in de journalistieke boter was gevallen. Frits dacht dat hijzelf op die leeftijd niet stil zou hebben kunnen staan van de opwinding. Nu voelde hij zijn schouders trekken en zijn rug strak worden. Hij voelde dat hij zich schrap zette. Hoe zette hij dit verhaal in de krant of hoe kon hij het eruit houden?

‘Zeg tegen dat joch dat hij zijn notitieboekje pakt

en alles opschrijft en zeg vooral dat hij zijn mond moet houden over die envelop.'

Die brief hield narigheid in. Daar kon Frits vergif op innemen.

'O, en laat hij zijn stuk eerst aan jou en mij voorleggen,' zei hij. 'En geen speculaties alsjeblieft. Heeft hij wel een pen bij zich? Ik zie hem alleen maar staren.'

Dat laatste gold voor iedereen. Een van de broeders van de GGD was naast de rol geknield en sneed met een stanleymes de touwtjes door waarmee het geheel bij elkaar werd gehouden. Daarna ritste hij voorzichtig door de kranten. Zijn collega spreidde de kranten uit.

'Nou ja!' schreeuwde iemand. 'Nou ja!'

Tussen de kranten lag een etalagepop, besmeurd met bloed. De pop was bloot op de stukken broekspijp en de sokken en schoenen na die uit de rol hadden gestoken.

'Wie doet dat nou?' zei een van de broeders van de ambulance. Een politieman in uniform die medewerkers van de reiniging op een afstand had gehouden, kwam naderbij en diverse mensen drongen achter hem aan.

'Frits, wat is dit? Een practical joke? Dat gaat toch veel te ver,' zei de chef Dag.

'Practical joke?' Als hij al angst had gevoeld, was die verdwenen. Woede kneep Frits' keel dicht. 'Een practical joke met mijn schoenen aan?'

'Jouw schoenen?'

Het kwam door die envelop met zijn naam erop, die had al zijn aandacht, maar de schoenen waren

hem eigenlijk al meteen opgevalen. Het was een oud paar van hem dat hij na lang zeuren van zijn vrouw eindelijk had opgegeven. Ze waren versleten, dat moest hij zelf ook toegeven, en in een van de zolen zat een scheur. Hij had ze zelf thuis in de vuilnisbak gedaan. Sterker nog: hij wist bijna zeker dat hij de zak persoonlijk 's avonds op de stoep had gezet voor de vuilnisman, die altijd zo achterlijk vroeg kwam. En nu zag hij ze hier terug, aan de voeten van een etalagepop.

De politieman in burger tikte hem aan. 'Kijk,' zei hij.

Hij had de envelop opengesneden en er een vel papier uitgehaald dat dubbelgevouwen was geweest. Frits zag dat hij latex handschoenen had aangetrokken.

'Kijk,' zei hij nog een keer.

'Trouw tot in de dood, Frits?' las Frits. Hij las het opnieuw en herhaalde het halfluid voor zichzelf.

'Dat beschouw ik als een bedreiging,' zei de politieman. 'Dat kunnen we geen ongepaste grap noemen. Dit moeten we serieus nemen. Of ziet u het als een grap? Of is het soms een weddenschap?'

'Nee,' zei Frits. 'Dit moeten we zeker serieus nemen. Degene die dit heeft bedacht, moet opgepakt worden.' Het werd hem te veel. Hij banjerde weg, alsof hij zelf de daders wilde grijpen. Zijn regenjas wapperde om hem heen. Ze moesten voor hem uitkijken. Hij ging niet gewillig afwachten wat er straks weer zou gebeuren. Er waren dingen die niet konden. Dit was er zo een.

## Waarin Frits niets ziet in heilsboodschappen

Eigenlijk geloofde Frits niet in heilsboodschappen. Dat was een van de weinige zaken die hij van zijn opleiding aan de School voor Journalistiek had overgehouden, dat én een vreselijke hekel aan vergaderen. Voortdurend werd er op die school een meeting belegd om democratisch zuiver op de graat te blijven. ‘Demokraties’ moest je schrijven, maar daar had hij zich altijd tegen verzet. Daar ging het niet nu niet om. Hij dreigde weg te dromen.

‘Wat is de basis van volksjournalistiek?’ had een docent hem nogal agressief gevraagd of liever toegebeten, want hij vond dat Frits antivolks was door in een colbertje op school rond te lopen en dat was nog niet alles.

‘Nieuwsgierigheid,’ wist Frits. Dat was zijn vaste overtuiging. Dat was voor hem de reden om voor het vak te kiezen. Journalistiek begon met nieuwsgierigheid.

Hij was bij zijn jasje gepakt. ‘Nieuwsgierig? Wat denk je dat we hier zijn? Keukenmeiden, wauwelen-de bediendes? Wantrouwen, kameraad, wantrouwen, dat is de basis van ons werk. Onthoud dat. Ik ben helemaal niet nieuwsgierig naar wat machthebbers willen. Ik weet al wat ze willen. Heil willen ze

ons brengen. Daartegen wapen ik me met wantrouwen. Alle heil aan het volk, wie gelooft dat nou?’

Verder herinnerde Frits zich nog van de man dat hij gek was op pingpongen en daar een groot deel van de dag mee verded. De afkeer van heilsboodschappen had hij echter weten over te dragen.

Zo was hij wantrouwig geweest tegen het heil dat Thaise massage zou brengen, maar hier op de mat op de vloer van de massagesalon voelde hij zich ontspannen, terwijl de masseuse licht zijn rug kneedde en op diverse plekken stevig, maar niet hard aandrukte. Het gepieker over het pseudolijk en de dreigbrief zoals de politie hem noemde verdween even naar de achtergrond van zijn gedachten. Hij dacht eigenlijk helemaal nergens aan.

‘Je energie gaat vrijelijk vloeien. De afvalstoffen in je lichaam worden beter afgevoerd,’ had een redactrice hem op serieuze toon verteld. ‘Ze zeggen dat het hetzelfde effect heeft als yoga en daar ben ik het mee eens. Yoga, maar dan zonder je te hoeven inspannen. Ik vind het ideaal. En niks geen gedoe met olie of je kleren uitdoen en effleurages en hoe het allemaal mag heten. Je gaat gewoon gekleed op een dunne matras op de grond liggen. Ik heb er mijn rug weer door terug gekregen. Bij jou in de straat zit er toch ook een? Het zou ook iets voor jou zijn.’

Bij hem in de straat of in de buurt zat alles waaraan de moderne mens behoefte had. Twee coffeeshops alleen al bijvoorbeeld, maar ook een Turkse bakker om de hoek en een ouderwetse ijzerwinkel. Frits had uiteraard gezien dat een paar huizen bij hem vandaan

massagesalon Moa Tai was geopend in een voormalige winkel.

‘Ach, waarom niet?’ had hij een keer gedacht toen zijn rug weer eens opspeelde. Zijn collega had gelijk gekregen. Het was heilzaam. Hij voelde hoe zijn rugspieren langzaam maar zeker uit de knoop raakten. Nu zijn schouders en zijn nek nog.

Gisteren had hij uren verspeeld aan een gesprek op het hoofdbureau van politie over de ‘dreigbrief’. Had hij vijanden? Hadden er de laatste tijd vreemde brieven bij zijn post gezeten? Hij had er bijna om moeten lachen.

Wanneer kreeg een krant die voor een opvatting uitkwam geen post van lezers die geschreven leek met het schuim dat hen op de mond stond in plaats van met inkt?

‘We bedoelen persoonlijke bedreigingen, verwensingen, vervloekingen, aankondigingen van geweld, dat soort brieven.’

Daar had hij even over moeten nadenken. Hij had gearzeld.

‘Nee, niet dat soort brieven. Ik krijg de laatste tijd wel met enige regelmaat een mailtje dat er voor mijn zieleheil wordt gebeden.’

Dat zat hem dwars. De schrijver klaagde nergens over, maar schreef alleen dat men voor hem bad dat zijn zonden uiteindelijk van hem zouden worden afgespoeld. Welke zonden dat waren, schreef men niet. En wie die ‘men’ was, stond er ook niet bij. De mail was niet ondertekend. Hij begon de berichten al ongeopend te herkennen omdat er geen onderwerp bij

werd vermeld. Hij had de systeembeheerder van de krant gevraagd na te gaan van welke computer de berichten afkomstig waren. Het bleek steeds van een andere te komen. ‘Misschien zit die persoon wel in een internetcafé,’ was de reactie.

En dan was er de onrust op de redactie door het incident met de etalagepop. Hij zag niet zozeer gevaar voor zichzelf; hij was er vooral beducht voor dat de onrust in een algemene angst om zou slaan. Dat werkte verlamdend. Zo was hij weer volledig terug bij de zorgen van de dag.

‘Klaar,’ zei de Thaise masseuse. ‘Wil je happy ending? Kost wel extra.’

Frits keek omhoog. Dit vriendelijk lachende vrouwtje had hem nog niet eerder geholpen.

Happy ending? De een bad voor hem en de ander wenste hem een gelukkige afloop, terwijl hij volop nariigheid had. Waar ging dit nu weer over?

‘Heren willen vaak happy ending,’ zei het meisje en demonstreerde een seksueel beladen handgebaar dat Frits wist te plaatsen. Hij wilde nee zeggen, maar zijn mobieltje kwam ertussen. Hij schudde daarom maar van nee, voordat ze zwijgen als toestemmen zou opvatten.

Hij had zijn adjuncten moeten beloven voortaan zijn mobiele telefoon voortdurend aan te hebben. Het gesprek kwam niet van de krant. Het was de voorzitter. Hij was toch in de stad en had zo tijd voor Frits. Een lunch kwam hem wel gelegen.

‘Uiteraard op kosten van de stichting. Ik weet hoe de krant de eindjes aan elkaar moet knopen.’

## Waarin Frits wordt gewaarschuwd voor valse profeten

De voorzitter was een vaste, maar onregelmatige verschijning in Frits' bestaan. Hij was voorzitter van een stichting die ooit eigenaar van de krant was geweest en er via een omweg nog voor een klein deel in zat. De overgebleven functie diende om de identiteit van *Trouw* te bewaken, iets wat de redactie graag zelf deed. Het enige drukmiddel van de stichting was de bevoegdheid om de hoofdredacteur te benoemen. De voorzitter legde die rol in praktijk ruimer uit. Hij vond dat het hem was gegeven de hoofdredacteur aan te spreken. Vaak betekende dat dat hij vol tegen Frits aan bigde. Zijn zwakte was zijn voorliefde voor de lunch en vooral voor het laten opentrekken van een goede fles wijn, om daarover dan te oren. Meestal kon Frits hem bewegen een tweede fles te bestellen, met het gevolg dat het gesprek naar een onbestemd einde gleeed.

De man wist het altijd zo te brengen alsof hij tijd voor Frits vrijmaakte, ook al had Frits nergens om gevraagd, net als nu. Toen Frits arriveerde in het restaurant van het hotel in het voormalige Amsterdamse stadhuis zag hij dat de voorzitter al druk in gesprek was met de sommelier.

'Ah, Frits,' zei hij. 'Deze man weet bijna meer van

wijn dan ik. Wat dacht je ervan om ons vanmiddag eens te plezieren met een Châteauneuf-du-Pape? Ze hebben hier een Clos des Papes uit 2003 die we niet kunnen laten staan. Die pausen mochten niks, maar ze wisten toch alles van de goede dingen des levens.' Hij liet zijn karakteristieke hinniklachje horen en maakte de vreemde mondbeweging die hem nog meer typeerde. De chef Dag had na een gezamenlijke bijeenkomst gezegd dat het net was alsof de man voortdurend een olijf over zijn tong liet rollen.

Hij keek Frits aan en richtte toen zijn aandacht onder de tafel, alsof hij zijn servet op de grond had laten vallen. Frits wist wel beter. De voorzitter was verslaafd aan zijn BlackBerry. Hij zat voortdurend mailtjes te bekijken en te beantwoorden. Zelfs tijdens het keuren van de wijn hield hij het toestel in zijn hand, maar altijd buiten het gezichtsveld van anderen. Frits wist nog steeds niet of dat een soort beleefdheid was of dat de man verborgen wilde houden met wie hij allemaal in contact stond.

'Momentje,' zei hij. 'Dan heb je mijn volle aandacht.' Hij keek op en staarde Frits aan.

'Ze zeggen dat je bedreigd wordt. Ik hoorde een vreemd verhaal. Je hebt vrienden in het leven nodig, Frits, geen vijanden. Dat zou je moeten weten. Ik maak me zorgen.'

Hij stak zijn hand op toen Frits wilde reageren.

'Ho, ik wil erbij zeggen dat dat boven op andere zorgen komt. Heb je je mensen wel in bedwang, Frits? Is het nodig om de mp te schofferen en de partij voortdurend af te vallen?'

Op een recente managementcursus had Frits geleerd dat luisteren bijna het belangrijkste gereedschap van de leider was. Bij een rollenspel hadden ze hem ingepeperd dat luisteren niet zijn sterkste kant was. Dat had hij zich aangetrokken. De voorzitter zou de trainers hebben uitgelegd dat ze beter naar hem konden luisteren. Negeren wat hem niet in zijn kraam te pas kwam, had hem zelden of nooit schade gebracht. Hij had een belangrijke functie in de zorgverzekeringswereld en hij kende alles en iedereen met 'christelijk' voor de naam. Na een paar glazen wijn pochte hij wel eens dat hij vijfduizend adressen in zijn BlackBerry had zitten. Met één druk van zijn duim haalde hij die wereld naar zich toe. Frits geloofde graag dat hij frequent contact met de premier had. De mening dat *Trouw* Balkenende en het CDACDA ter wille moest zijn in plaats van met de linkse partijen te heulen, had hij vaker aan moeten horen.

'Heb jij zelf niet zo'n apparaat?' zei de voorzitter. 'Dan kan ik je nu die foto sturen. Waarom is het niet meer gebruikelijk dat mensen elkaar respect tonen? Waarom is het nodig dat journalisten de legitimatie van het gezag betwisten? Wellevendheid zou toch een vanzelfsprekende deugd moeten zijn.'

Frits nam maar een slok van zijn wijn. Proefde hij daar bramen en een hint van chocola? Of kwam er juist een vleugje gal?

'Een foto van Balkenende in de krant? Wanneer was dat?'

'In de krant? Zei je dat? Dat hoofd van die Bos, dat staat er vaak in. Ik kan me niet heugen wanneer ik Jan

Peter in onze krant heb gezien. Ja, in een kop, maar dat was geen positieve kop voor het CDACDA kan ik je vertellen. Nee, ik heb het over deze foto.' Hij kwam met zijn hand boven tafel en toonde Frits het scherm van zijn BlackBerry. 'Kijk, wat je bij jou in huis toestaat.'

Frits wilde het toestel van hem overnemen, maar de voorzitter liet het niet los.

'Kijk,' zei hij nogmaals en strekte zijn arm.

Frits herkende de redactieruimte. Op de voorgrond was het krullende haar van een vrouw te zien, achter haar stond een archiefkast met een bordje op een van de deuren. Het zag eruit als een straatnaambordje en Frits hoefde verder niet te kijken wat erop stond. Dat wist hij al en hij moest er iedere keer weer om glimlachen als hij het daar zag hangen.

'Dat is de kast van Ilse,' zei hij. 'Ik zie wat u bedoelt. Het is een grapje, meer niet.'

'Weet je wat er op dat bordje staat, Frits? 'J.P. Balkenende Ga weg', dat staat er. Ik vind dat geen humor.'

'Ho, wij spreken het anders uit. Het is een straatnaambordje. Dat ziet u toch ook? Dan moet u het ook lezen als een straatnaam. De klemtoon moet anders liggen.'

'Jullie zijn veel te negatief over Balkenende. De klemtoon moet erop liggen dat hij een aanwinst voor ons land is. Het is een man die ergens zijn schouders onder zet.'

Frits nam nog maar een slok van zijn wijn. Hij had uitzicht op de entree van het restaurant. Daar zag je de wandschildering *Vragende kinderen* van Karel

Appel. Had hij van zijn moeder niet geleerd dat kinderen die vragen worden overgeslagen? Zou de voorzitter daar gevoelig voor zijn?

De voorzitter zei iets tegen hem.

‘Eh? Ik zat net even na te genieten van de wijn.’

De man liet zich niet paaien. Hij keek naar Frits en deed weer eens vreemd met zijn mond.

‘Jij bent niet christelijk, Frits. Zo is het toch?’

Het was geen opmerking om op te reageren. De voorzitter hield niet van nederlagen. Dat *Trouw* geen christenmens als hoofdredacteur had, stak hem als een doorn in het vlees.

‘Ik had het daar onlangs nog over met Sonja,’ zei de voorzitter.

Frits dwong zichzelf om te blijven luisteren. De hoge kosten van de managementcursus waren geen weggegooid geld. Sonja was een domineesdochter. Theologe zou de voorzitter nog mooier hebben gevonden, maar hier wilde hij het ook mee doen. Ze had vroeger voor *Trouw* gewerkt en was daarna van een succesvolle damesbladredacteur tot hoofdredactrice van dat blad doorgestoten. De voorzitter was dik met haar. Hij hemelde haar tot vervelens toe op. Frits had op een geven moment besloten zijn oren daarvoor te sluiten, maar op die cursus hadden ze steeds maar geroepen dat meebuigen soms verstandiger was dan je afsluiten.

‘Gewoon suggereren dat je luistert, is voor de ander vaak al voldoende. Luisteren simuleren is niet zo moeilijk. Het is voor bijna honderd procent je mond houden. En natuurlijk zorgen dat je niet wegdroomt.’

‘Hm,’ zei Frits met onmerkbaar tegenzin.

‘Ik had haar beloofd tegen je te zeggen dat jullie haar Niels een beetje een aardige ontvangst zouden geven, maar ik begrijp dat het daarvoor al te laat is. Het kwaad is al geschied.’

Niels? Kende Frits een Niels?

‘Niels?’ vroeg hij toen. ‘Bedoelt u die stagiair van de opleiding journalistiek? Is dat een zoon van Sonja?’

‘Ja, een aangenaam jongmens. Jullie hadden hem uiteraard niet als de verloren zoon hoeven binnen halen. Slacht het vetgemeste kalf, doe een ring aan zijn vinger en schoenen aan zijn voeten. Dat hoefde natuurlijk niet.’ De voorzitter zweeg even. ‘Ach, nou ga ik de Bijbel parafaseren, maar dat is aan jou niet besteed. Nee toch?’

Frits wist even niet wat hij moest zeggen. Doe schoenen aan zijn voeten?

‘Het waren mijn schoenen!’ riep hij bijna. Hij had er ‘verdomme’ bij willen zeggen, maar hij hield zich in.

‘Ja, ik had niet graag in die jongen zijn schoenen gestaan, wat ik ervan begreep. Hij had het over bloed en een brief met jouw naam erop. Wat stond erin?’

De voorzitter keek Frits aan. Hij had lichtblauwe, fletse ogen waaraan je geen emotie of stemming kon aflezen. Hij nam een slok van zijn wijn. ‘Ah,’ zei hij. ‘Als ik meer tijd had zou ik om een nieuwe fles hebben gevraagd. Maar het leven stelt zo zijn eisen.’ Hij betastte weer eens zijn BlackBerry en keek toen weer naar Frits.

Frits had zo'n vermoeden dat de voorzitter al wist wat er in de brief had gestaan. Hij had vast connecties bij de politie. Als het geen hoofdcommissaris was die hij nog van catechisatie kende, dan was het wel iemand van de christelijke politiebond.

'Trouw tot in de dood,' zei Frits.

De voorzitter knikte nadenkend.

'Ik hoorde over een pop,' zei hij. 'Was die in het wit gewikkeld?'

'Nee, in exemplaren van onze krant. Verder was hij naakt, ongekleed, op afgeknipte broekspijpen na en hij had mijn schoenen aan zijn voeten. Een oud paar van mij.'

De voorzitter keek peinzend.

'Ik vroeg naar die witte kleding omdat het geheel klinkt naar een profetie. Ik moet denken aan Ezechiël, helemaal nu jij over schoeisel begint. Daar spreekt hij ook enkele malen over, maar Ezechiël is een van de moeilijkste bijbelboeken. De geleerden vliegen elkaar nog steeds over Ezechiël in de haren. Ik zou advies nodig hebben om te bepalen of het om een boodschap gaat. Misschien moet je het zo zien dat die kranten die jij noemt voor witte kleding staan. Het papier was eerst wit. Maar duidelijk is dat het een boodschap is.'

'Wat dacht u anders dat het was? Natuurlijk is het een boodschap. Een bedreiging noemde de politie het zelfs en het lijkt me niet meer dan logisch mening over te nemen.'

De voorzitter negeerde hem.

'Ezechiël is ontegenzeggelijk wijdlopig en ondoor-

dringbaar. Maar hij is ook apocalyptisch. En daar doet het verhaal me aan denken. Dat baart me zorgen. Hij waarschuwt op diverse plaatsen voor valse profeten. Die zijn vaak in het wit gekleed, maar of ze geschoeid zijn, weet ik nu even niet. In ieder geval moet je je voor valse profeten hoeden, Frits.' Hij leek zijn lachje te willen laten horen, maar beperkte zich tot zijn eigenaardige mondgebaar en keek toen voor de verandering niet op zijn BlackBerry maar op zijn horloge.

'Ik heb helaas geen tijd meer, maar het zou toch niet zo zijn dat jij voor valse profeet wordt aangezien, Frits? Dan zou ik me helemaal zorgen moeten maken. Heb je er overigens wel eens aan gedacht om iets anders te gaan doen?' zei hij er zonder pauze achteraan. 'Als je voor iets anders belangstelling hebt, denk ik dat ik je wel kan helpen.' Hij keek naar Frits.

Frits vond het geen goed moment om iets terug te zeggen.

'O, laat die wijn niet teruggaan,' zei de voorzitter. 'Drink de fles uit, Frits. Geniet van de goede zaken van het leven. Als ik je daarbij kan helpen, hoef je het maar te zeggen.'

Frits keek hem na. De voorzitter moest zijn chauffeur een seintje hebben gegeven. De man was voor komen rijden en hield nu het portier voor hem open.

'Hoed u voor valse profeten,' zei Frits in zichzelf. Ezechiël mocht ondoorgrondelijk zijn, maar de voorzitter ook. Was iemand vergeten de etalagepop in een laken te wikkelen? En waarom had niemand hem over die Niels verteld? Het leek wel of hij zijn schouders weer voelde. Hij geloofde graag dat de voorzitter



hem als een valse profeet zag. Hij wist niet wat hij ervan moest denken en schonk zichzelf maar een nieuw glas wijn in.

'In vino veritas,' zei hij tegen de sommelier, die kwam kijken of de wijn was bevallen. De man glimlachte.

Frits nam een forse slok en zei nog een keer in zichzelf: 'In vino veritas.' Het werkte alleen niet. De waarheid over wat er speelde bleef hem onthouden. In plaats daarvan voelde hij onrust, vervelende onrust.

## Waarin Frits de gemiddelde leeftijd ziet dalen

Jasper had nieuws. Dat was op zich geen nieuws, want Jasper had altijd iets te melden. Hij was als uitgever van *Trouw* verantwoordelijk voor de commerciële kant van de krant en zat boordevol ideeën om de oplage omhoog te krikken.

'Als we abonnees winnen, halen we ook adverteerders binnen. Leg dat nou eens aan jouw mensen uit, Frits. Zo werkt dat. Ik kan geen advertenties verkopen om de gaten in het abonneebestand te dichten. Zo werkt dat niet. Vertel hun dat we in een grotemensenwereld leven. We moeten de krant profileren en positioneren.'

Frits was langzamerhand gewend aan die aanpak. Hij was niet de journalistiek ingegaan omdat hij het bedrijfsleven in wilde. Maar hij vond journalistiek wel een bedrijf en de afstand tussen de redactie en de commerciële kant van de krant mocht van hem kleiner worden. Zijn deur stond daarom naast hun gebruikelijke wekelijkse overleg altijd open voor Jasper. In het nieuwe gebouw stond overigens alles open en te kijk. Frits was voor transparantie, maar dit ging wel erg ver.

Hij had een glazen hok gekregen alsof hij filiaalchef van een grote supermarkt was. Hij kon iedereen

in de grote redactieruimte zien en vroeg zich af wat er zou gebeuren als hij met zijn ring tegen het glas zou tikken en zou beduiden dat er harder gewerkt moest worden. Hij kende redacteuren die dat niet als een grapje zouden opvatten. Hij kon iedereen zien, maar iedereen hem ook. Iets meer afscherming had de architect toch wel kunnen bedenken. Thuis wist Frits op zolder nog oude vitrage te liggen. Misschien moest hij die meenemen naar de krant. Misschien was luxaflex nog beter.

Hij zag Jasper aan komen lopen met iets in zijn hand. Frits zuchtte. Vandaag stond zijn hoofd even niet naar meedenken over plannen als het bewerken van de seniorenmarkt. Of wilde Jasper het weer hebben over de markt voor milieubewuste consumenten, waar veel *Trouw*-lezers toe behoorden? Nieuws van Jasper was vaak een nieuw plan.

‘Frits, ik heb nieuws en een verrassing.’

‘Een leuke verrassing?’

‘Zeker. Gelukkig dat je daarnaar vraagt en niet naar het nieuws. Trek je jas aan. We gaan naar buiten. Ik heb geen zin om als apen in dat glazen hok van jou te kijk te staan. Ik heb een adresje voor je ontdekt. Je zult het niet geloven.’

‘En dat nieuws. Wanneer ga je me dat vertellen? Hoeveel gaten zijn er in de begroting geslagen?’

‘Het blijft sappelen en knokken, zoals je zelf zo vaak zegt. Maar maak je geen zorgen over de begroting. Daar gaan we dit jaar overheen, in goede zin dan.’

Frits keek vragend. Waar bleef het slechte nieuws?

‘Straks,’ zei Jasper. ‘Eerst de goede dingen. Kom mee.’

Buiten sloeg de wind hun in het gezicht. Jasper haalde een wollen muts uit zijn colbertzak.

‘Jij bent de eerste die hem te zien krijgt, Frits.’

Hij trok de muts over zijn kaalgeschoren schedel, die hij dagelijks leek te politoeren. De muts was grasgroen. In zwarte letters stond erop: ‘Kou? Trouw!’

‘Een aardigheidje voor nieuwe abonnees en degene die er een aanbrengt. Hier, ik heb er ook een voor jou.’

Frits nam hem met lichte tegenzin aan. Hij had een hekel aan iets op zijn hoofd, maar hij beseftte dat hij een van de weinigen in het land was die er zo over dachten. Hij zag steeds meer petten en mutsen in het straatbeeld, ook bij mannen van zijn leeftijd.

‘Is dat de verrassing?’

‘Nee, dat is een aardigheidje. De verrassing komt nog.’

Ze sloegen de Czaar Peterstraat in, waar Frits twee jonge mannen zag met een kale kop en drie andere mannen, van wie een met een muts en twee met een pet. Een van hen liep in zijn eentje achter een moderne kinderwagen. Het was hier een buurt in opkomst. Dat was duidelijk, maar meer een idee voor een reportage in *Het Parool* dan in *Trouw*. Hoewel de man achter de kinderwagen met de allure van een sportauto misschien wel iets voor de eigen krant was.

‘We zijn er,’ zei Jasper.

‘Henks Happetaria’ las Frits op de ruit. ‘Je brengt me naar een buurtsnackbar. Dacht je dat ik die niet kende? Kom je wel eens bij mij in de buurt, in de Pijp?’

‘Even geduld, Frits.’

Hij liep achter Jasper aan de zaak binnen.

‘Kijk,’ zei Jasper.

‘Kijk nou eens, meneer Jasper en meneer Frits. Wat leuk. Miste u mijn gehaktballen nu al?’

‘Greet!’ riep Frits. ‘Mens, wat doe jij in deze buurt? Natuurlijk mis ik je ballen. Het is niet te geloven. Ik zie dat je zelfs je oude pannetje daar hebt staan.’

‘Ja, want dat pannetje was altijd al van mij. Dat had ik van huis meegenomen. Dus toen het het voorbij was, heb ik het weer teruggenomen.’

Greet was een van de kantinedames uit het oude gebouw. Voor haar en haar collega’s was geen plaats op de nieuwe locatie, waar een bedrijfsrestaurant voor alle huurders was dat door een cateringbedrijf werd gerund. Greet ging met de vut. In de oude kantine deden de dames zelf inkopen. Greet maakte voor de woensdag thuis gehaktballen zoals Frits ze zelfs vroeger van zijn moeder niet had gekregen. Was het het vet waarin ze ze braadde of het oude brood dat ze erin verkrumelde? Niemand wist het. En Greet bewaarde haar geheim. Maar de ballen waren perfect en wat Frits ook beviel: er viel geen pijnboompit in te bekennen. In het nieuwe bedrijfsrestaurant kon hij geen broodje kopen of er zaten pitten onder de niet noodzakelijke, maar hoogst verantwoorde veldsla verborgen, die je vaak tussen je kiezen terugvond.

‘Dit is inderdaad echt een verrassing,’ zei Frits enthousiast terwijl hij de in plakjes gesneden bal op twee sneetjes witbrood uitspreidde. ‘Hoe wist jij dat zij hier werkte?’

‘Ik zag haar laatst toevallig hier voor de deur van haar fiets stappen en toen maakten we een praatje. Ze zei dat ze zich na twee dagen met de vut al verveelde en dat haar zwager, die hier de eigenaar is, haar hulp goed kon gebruiken.’

‘Geef haar zo’n muts,’ zei Frits.

‘Ik heb er niet meer bij me. Ik had er alleen een voor jou gepakt.’

Daar had Frits eigenlijk ook op gehoopt. ‘Nou, dan krijgt ze die van mij toch.’ Hij stak een stuk brood met gehakt in zijn mond. De smaak was onveranderd. Het leven kende ook aangename kanten.

‘Nou, kom maar op met dat nieuws,’ zei hij. ‘Ik kan er weer even tegen.’

Jasper wreef over zijn schedel en toen over zijn neus.

‘Ze hebben het op ons voorzien.’

Frits liet hem bijna niet uitspreken.

‘Noem je dat nieuws? Jij hebt zeker niet gezien hoe ze een pop met mijn oude schoenen aan met bloed besmeurden, ingepakt in onze krant en met een zeer nare boodschap voor mij er nog aan vast. Alsof de boodschap al niet duidelijk was.’

‘Ho, ik was nog niet klaar. Ik heb het over Neefjes.’

Frits hield zijn mond. ‘Luisteren,’ zei hij tegen zichzelf. ‘Luisteren.’ Wat zou er zijn met de hoofdredacteur van *de Volksbode*? In tegenstelling tot Frits had zijn collega-hoofdredacteur een aangeboren neiging om de publiciteit te zoeken. *De Volksbode* maakte ook graag zijn eigen nieuws. Ze vonden het nieuws niet op straat, ze legden het op straat, had iemand eens vol wrok tegen Frits gezegd.

‘Ik zag hem druk zitten praten met een van zijn adjuncten, en met nog een derde erbij. Die kon ik zo gauw niet thuis brengen, maar later snapte ik dat het de nieuwe marketingmanager van *de Volksbode* moest zijn. Het is daar zo’n doorgangshuis. Ik had hem nog maar één keer gezien bij een borrel. En ze hadden het over ons. En daarom keek ik eens goed wie er aan dat tafeltje zaten, ze hadden onze krant voor zich liggen. Alle drie hun eigen exemplaar.’

‘Je vertelt me zelf iedere keer dat een groot deel van onze nieuwe abonnees weglopers zijn van *de Volksbode*. Hebben we er bezwaar tegen als de hoofdredactie zich daarbij aansluit? Nieuwe abonnees zijn toch altijd welkom?’

‘Ze hadden het over jou, Frits. “Wat doen we met Frits”, hoorde ik zeggen.’

Zowel Jasper als Frits wist dat *de Volksbode* het moeilijk had op de steeds drukker markt voor ochtendbladen. De komst van de gratis kranten deed pijn, maar nog veel vervelender vond men daar dat *Trouw* tegen de tendens in groeide en *de Volksbode* alleen maar abonnees kwijtraakte en dan ook nog deels aan een collega-krant. Frits was al eens gebeld door een journalist van weer een andere krant of de geruchten klopten dat er vergaande samenwerking zou komen tussen *Trouw* en *de Volksbode*. De man kon de bron van het gerucht niet noemen, maar het was volgens hem niet de eerste de beste die het had gezegd. Frits kon naar eer en geweten zeggen dat het wat hem betrof nergens op berustte. En nu kwam Jasper met dit verhaal.

‘Wat zeiden ze toen ze jou zagen? Kom erbij zitten, Jasper, we hebben je nodig?’

Jasper grijsde en stak zijn derde sigaret op. Sinds Frits niet meer rookte bijna nooit meer rookte, moest hij eigenlijk zeggen viel het hem op hoe vaak welrokers naar hun pakje tastten.

‘Ik zal je vertellen, Frits, dat ze de uitgever van *de Volksbode* eruit gaan gooien. Gehoord uit de beste bron, namelijk van de man zelf. Er ligt bij wijze van spreken een baan op me te wachten. Succes behalen verhoogt je marktwaarde.’

‘Ik heb een heel ander gevoel bij mijn succes,’ zei Frits. ‘Ga je me vertellen, Jasper, dat je een afspraak met Neefjes en de zijnen had? Is dat het slechte nieuws?’

‘Kom op, Frits. Ik heb je zelf horen zeggen dat zolang jij je niet gek liet maken, wij geen enkele reden hadden om dat wel te doen. Ik zei toch dat het stom toeval was dat ik hen daar zag zitten.’

‘Waar zag je hen zitten?’

‘In het Miranda Paviljoen, daar aan de Amstel, waar je gewoon je auto voor de deur kunt parkeren.’

Miranda Paviljoen? Jasper was meer het type voor een grand café of een champagnebar. Hij droeg op een gewone werkdag als vandaag al een flitsend blauw pak met een lichtblauwe stopdas met paarse motiefjes en gestrikt in een enorme knoop. Was het Miranda Paviljoen niet juist een uitspanning voor senioren om gezellig aan de koffie met appeltaart en slagroom te zitten?

‘Ze kunnen absoluut niet hebben gezien wie ik

was. Ik was namelijk piraat.'

Hij zweeg, omdat hij dacht dat Frits hem in de rede wilde vallen.

'Nee, niks,' zei Frits. 'Ik luister. Ga door.'

'Het was een feest voor mijn vader, aangeboden door zijn werk. Hij gaat met pensioen. Ze hadden bedacht dat iedereen als zeerover of piraat verkleed moest gaan. Ik herkende mijn eigen broer niet, laat staan dat die lui van *de Volksbode* wisten wie ik was.'

Was er verschil tussen een zeerover en een piraat, vroeg Frits zich af. Lezers zouden het weten. Lezers wisten altijd alles. Je hoefde maar te schrijven dat Lochem in Twente lag of je kreeg kopieën uit de Bosatlas toegestuurd. 'Leert u nu eens dat De Achterhoek niet hetzelfde is als Twente' had iemand met woeste hoofdletters een keer geschreven.

'Ik had een bonte zakdoek om mijn hoofd geknoopt en een ooglapje voor. En ik had van een stuk ijzer een haak gebogen en aan mijn linkermouw bevestigd, net alsof ik geen hand meer had.'

'Ah, Kapitein Haak. En ook nog een papegaai op je schouder? Je zei dat je niet opviel.'

'Nee, die papegaai had iemand anders en het beest was nog echt ook. Ik zei niet dat ik niet opviel. Er waren zelfs mensen bang voor mijn haak. Ik zei dat Neefjes me absoluut niet herkende. Bovendien was dat feestje in een zaaltje en zij zaten in het gewone deel. Je moest langs hen als je naar de toiletten wilde. Je begrijpt wel dat ik wat vaker ben gegaan, toen ik hen daar zag zitten. Helemaal toen ik hen over jou hoorde praten.'

'Wat doen we met Frits?' herhaalde Frits. 'Nou, dat weet ik wel. We rollen hem in zijn eigen krant en dan dumpen we hem ergens, misschien wel in het Amsterdam-Rijnkanaal. Dat schijnen ze vaker te doen.'

'O ja, over die kranten moet ik ook nog wat vertellen, maar wie denk je dat er opeens aan hun tafeltje bijgeschoven zat?'

'Vertel het me maar gewoon.'

'Heiko!'

'Heiko en Neefjes aan één tafel? Heiko haat die man. Hoe vaak heb ik hem niet horen zeggen dat *de Volksbode* alleen maar geschikt is om de open haard mee aan te steken en dat het enige doel van Neefjes is om de PvdA in de regering te krijgen zodat hij zelf een post in het kabinet kan krijgen.'

'Ja, ik weet het. En ik heb hem ook vaak horen zeggen dat het enige bestaansrecht van *Trouw* is om het CDA uit de regering te houden en dat hij daar zijn best voor zou doen.'

Frits legde een stuk gehakt terug op zijn bord.

'Ik zit hier een smakelijke bal van Greet te eten en dan begin jij over Heiko. Ik wil eigenlijk niks over hem horen. We zijn van hem af. Laat het daarmee over zijn.'

Jasper hief zijn handen op alsof hij een zegening afsmeepte en haalde toen zijn sigaretten weer tevorschijn.

'Vooruit, geef mij er ook maar een,' zei Frits.

Hun vroegere kantinejuffrouw kwam kijken of ze de tafel kon afruimen.

'Rookt u weer, meneer Frits? U was toch gestopt?'

‘Ja, ik weet het,’ zei Frits. ‘Maar soms gaat een man toch voor de bijl.’

Greet knikte alsof ze daar alles van wist. ‘Nou, tegen af en toe een sigaretje is ook eigenlijk geen bezwaar. Sigaren, die vind ik pas smerig. Hoe heette die grote, dikke man ook weer met dat vettige haar die altijd met een sigaar in zijn mond rondliep? Ik zei wel eens tegen de anderen dat het leek alsof hij op een wolk woonde. En het stonk alle kanten op. Die dikke man die altijd van die vlinderdasjes droeg. Hoe heet hij ook weer? Ik kom opeens niet meer op zijn naam. U lag elkaar niet. Weet u nog dat u een keer vreselijk tegen hem stond te schreeuwen bij ons in de kantine?’

Daar wist Frits nog alles van, maar hij wilde er niet aan herinnerd worden. Hij had Heiko de krant uit weten te zetten en hoe minder hij over hem hoorde hoe beter hij het vond. Die kans leek nu verkeken.

‘Heiko,’ zei Jasper.

‘Ja, Heiko. Ik wist dat het een rare naam was. Wat een rare man.’

Als Heiko het had kunnen horen, had hij gegrijsd. Antipathie voedde zijn ego net zo goed als bewondering. Alles wat zijn ego betrof was Heiko aangenaam. Nu was er in de journalistiek in het algemeen aan ego's geen gebrek, maar iedereen zou zonder gevaar bij Heiko iets kunnen komen lenen. Zijn ego was als de zon. Na miljoenen jaren schijnen was de omvang daarvan nog niet merkbaar verminderd.

‘Heiko de Geweldige,’ zei Frits.

Zo werd de man spottend, maar ook vol ontzag genoemd. Alles aan de man was omvangrijk. Hij toren-

de boven iedereen uit. ‘Een reus op dwergenbenen,’ had Frits over hem gezegd en dat was natuurlijk doorgebiefd. De benen van Heiko waren in verhouding tot de rest van zijn lijf te kort.

Heiko had ook een reusachtige geest en daar liet hij zich graag op voorstaan. Diegenen die hem enigszins in de schaduw konden stellen, kregen onvermijdelijk last van hem. Het verhaal ging dat hij bij een rivaal thuis op een feestje ongemerkt met een speciaal vervaardigde stempel de suggestie had weten te wekken dat de gastheer een deel van zijn boeken uit een bibliotheek had ontvreemd. Uiteraard had Heiko dat gerucht vervolgens verspreid en het bewijs lag daar. De man had zo een belangrijke positie als recensent bij een kwaliteitskrant verloren.

Bij *Trouw* had Heiko diverse functies bekleed, waarvan als laatste chef van de Opinieredactie. Een door hemzelf geschreven bijdrage over de afkomst van Jezus, die zogenaamd van een obscure hoogleraar uit Nijmegen was, had hem de das omgedaan door alle ophef die was ontstaan over de strekking. De vele andere incidenten waren slechts een aanloop naar zijn deconfiture.

‘Ja,’ zei Jasper. ‘Hij zat opeens aan hun tafeltje aan en had meteen het hoogste woord. Dat zal je niet verbazen.’

‘Het hoogste woord over wat?’

‘Dat had ik ook graag willen horen, maar ik kon moeilijk de hele tijd in de buurt blijven staan. Maar neem maar aan dat er plannen leven en dat wij er daarin niet goed van afkomen.’

Frits knikte.

‘Kunnen ze ons iets maken?’

Jasper haalde zijn schouders op. ‘We zitten in één concern en dan kunnen ze van alles met je uithalen. Maar wij zitten op de curve omhoog. Je kunt je waarschijnlijk de tijd nog herinneren dat we ‘bijna’ blij waren met abonneeverlies, omdat dat vaak met een overlijden verband hield. Daar hielden we dan duurbetaalde rouwadvertenties aan over. Nu krijgen we er de laatste jaren elk jaar abonnees bij en de gemiddelde leeftijd van de abonnees daalt. Dat is een getal waarmee we adverteerders blij maken.’

‘Ja, als de oude abonnees doodgaan, daalt de gemiddelde leeftijd.’

‘Nee, Frits, zo is het niet. We trekken een jonger publiek en dat is alleen maar goed nieuws. De gemiddelde leeftijd daalt elk jaar met één jaar. Dat verhaal kan *de Volksbode* niet melden.’

Frits wilde het goede nieuws wel geloven, maar het kostte hem moeite.

‘Wacht. Heel even iets anders, Frits. Die kranten waarin ze die etalagepop hadden verpakt.’

‘Ja, onze eigen krant.’

‘Nou, ik kan je vertellen dat een deel van onze Zeeuwse abonnees voor die ochtend hun krant niet hebben ontvangen. Iemand heeft bij de expeditie brutaal een paar pakken meegenomen. Niemand weet natuurlijk meer hoe het is gegaan. Je weet hoe druk het daar is met inladen.’

Frits had er eigenlijk nog niet over nagedacht. Hij had geconstateerd dat het de krant van die dag was ge-

weest. Nu bleken ze nog gestolen ook.

‘Ja, wat een verhaal hè?’ zei Jasper. ‘Eh, wacht even een tel.’

Frits dacht al dat hij iets had gehoord. Jasper haalde zijn telefoon tevoorschijn.

‘Wat is dit nou weer!’ riep hij. ‘Moet je dit zien, Frits.’

‘Wat is het? Wat is er?’

‘Een mms’je. Heb jij hem zelf niet gekregen?’

‘Ik weet nauwelijks wat dat is,’ zei Frits.

‘O, ik zie dat ze het speciaal naar mij hebben gezonden. Ik ben degene die het jou mag melden. Nou, dan moet dat maar. Kijk hier, maar let op: het is niet leuk.’

Frits werd er stil van. Hij zag zijn eigen gezicht op het scherm van de telefoon. Door zijn lippen waren drie nietjes geslagen.

‘Luguber,’ zei Jasper. ‘Tets anders kan ik het niet noemen. Het werk van een gek, Frits.’

‘Ja, een gevaarlijke gek.’

‘Zou het een doorgeslagen abonnee zijn? We hebben wat heisa gehad met die nietjes.’

Frits geloofde van niet. Hij had de boze brieven gelezen van abonnees die hun vinger hadden opengehaald. Een van hen had zelfs de pagina met bloed naar hem opgestuurd. Toen had hij daar niets achter gezocht. De nietjes waren bedoeld als service. De drukkerij had de mogelijkheid om doordeweeks een van de twee katernen te nieten en Frits en Jasper en ook anderen hadden gedacht de lezers er een plezier mee te doen. De krant bleef zo beter in elkaar zitten

bij het lezen, maar het bleek maar weer eens dat je niet iedereen tevreden kon stemmen.

‘Ik word monddood gemaakt,’ zei Frits. ‘Dat lijkt me duidelijk de boodschap. Ik, of misschien de krant wel, moet van iemand zijn mond houden.’ Hij keek nog eens naar zijn foto, die overal gemaakt kon zijn. Iemand had hem vermoedelijk stiekem met zijn mobieltje gekiekt.

‘Staat er nog wat onder?’ vroeg hij aan Jasper. ‘Het lijkt wel of er iets is weggevallen.’

‘Met die knop laat je het beeld opschuiven,’ zei Jasper en deed het voor.

‘Wat staat daar nou weer?’

‘Geen vuile rede ga uit uw mond,’ las Frits hardop. ‘Het klinkt als iets uit de Bijbel.’

‘Kijk,’ zei Jasper. ‘Daar staat het ook. Het is Efeziërs 4 vers 29.’

‘Zegt dat je wat?’

‘Jij bent niet christelijk opgevoed, geloof ik, Frits. Ik heb op zondagsschool gezeten. Dat is een brief van Paulus, maar vraag niet verder.’

‘Geen vuile rede ga uit uw mond,’ zei Frits nog een keer, meer voor zichzelf. ‘Straks slaat iemand me met een knuppel tegen de grond, dan kan ik nooit meer iets zeggen.’

Jasper wist niet goed hoe hij moest reageren.

‘Ik hoor je net nog zeggen, Jasper, dat de gemiddelde leeftijd elk jaar met één jaar afneemt. Ik maak me ernstig zorgen over mijn eigen gemiddelde leeftijd. Straks gaat die met één grote sprong naar beneden.’

Ze keken elkaar zwijgend aan.

‘En haal die foto van je scherm. Wat je niet kunt zien, maakt je ook niet bang.’

‘Denk je?’ zei Jasper. De twijfel was luid en duidelijk.

‘Nee,’ zei Frits. ‘Eigenlijk geloof ik dat zelf niet. Ze moeten die gast die me dit levert te pakken zien te krijgen. Anders worden we met zijn allen gek.’

‘Ze?’

‘Nou ja, we dan, of hullie of zullie. Het kan me niet schelen wie. Het moet ophouden.’



## Waarin Frits in het duister staart

Frits voelde zich onbehaaglijk en dat was vreemd, want hij zat in zijn eigen wagen. En meestal hoefde hij maar achter het stuur te kruipen of zijn knapete meteen op. Hij vond van zichzelf dat hij een redelijk bescheiden mens was die geen last had van consumptiedwang, zijn zwakte voor fraaie auto's buiten beschouwing gelaten. Hij had zich een tijd terug getraakteerd op een Renault Velsatis, door kenners ook wel Vel Satis genoemd. De naam interesseerde hem eigenlijk niets, maar de wagen veel meer.

'Vind je hem geen rare kont hebben?' was een veelgemaakte opmerking.

'Heb je de laatste tijd zelf wel eens in de spiegel gekeken?' was zijn vaste, kribbige reactie. Geen kwaad woord over zijn auto.

Normaal gesproken stalde Frits de auto in een onderstuk dat hij verderop bij hem in straat voor grofgeld huurde, maar nu stond hij dichtbij zijn voordeur gewoon aan de straat geparkeerd. En het was natuurlijk geen onbelangrijk detail dat hij zelf achterin zat, een beetje onderuitgezakt zodat voorbijgangers hem niet direct zagen, maar hij zelf wel een goed overzicht had van wat er op straat gebeurde.

'Inspecteur Frits,' zei hij spottend in zichzelf. 'In-

specteur Frits is aan het posten.'

'Wat ga je doen?' had zijn vrouw gevraagd toen hij later op de avond met zijn jas aan de woonkamer in kwam.

'Je bent gek,' zei ze toen ze hoorde wat hij van plan was, maar Frits liet zijn voornemen niet varen.

Sinds hij zijn eigen oude schoenen had teruggezien, maalde het door zijn hoofd dat iemand hun vuilniszakken had meegenomen. En als dat één keer was gebeurd, kon je er vergif op innemen dat het vaker gebeurde. Er werd op hem geloerd. Daar was iedereen het over eens, maar moest dat je leven gaan regeren? Kon hij de hele kwestie niet beter aan de politie overlaten?

'Denk je dat die de mankracht heeft om op mijn vuilnis te letten?' had hij aan zijn adjunct Marc gevraagd. 'Je hebt zelf die schoenen aan de voeten van die pop gezien. Ik vertel je nog maar een keer dat die in de vuilniszak waren verdwenen. Daar moet iemand ze uit hebben gehaald.'

'Ja, paranoia wil niet zeggen dat de wereld het niet op je voorzien heeft,' had Marc gezegd.

'Je gelooft me niet?'

'Natuurlijk geloof ik je, Frits. Ik citeer alleen maar Winston Churchill en ik wil alleen maar zeggen dat je moet uitkijken dat je niet laat opjutten.'

Frits dacht de uitspraak van Henry Kissinger was, maar liet het lopen. Hoe kon hij zich niet laten opjuten als men dat nu juist probeerde?

'Opletten, niet afdwalen,' zei hij tegen zichzelf en zag dat hun vuilniszak nog gewoon tussen de andere langs de stoep stond.

Frits had er een oranje sticker op geplakt om hem goed in het oog te kunnen houden.

‘Kijk maar uit,’ had zijn vrouw gezegd. ‘Straks denken ze nog dat het een aanbieding is en is hij meteen weg. Misschien moet je echt bij een supermarkt gaan werken, dan mag je de hele dag oranje stickers plakken op de afgeprijsde artikelen om te proberen ze als nog de deur uit te krijgen.’

Ze kende zijn klachten over zijn nieuwe glazen hok en zijn gevoel dat hij een soort supermarktchef was, maar ze wist nog niet van de foto met de nietjes. Hij had de moed niet gehad om haar dat te vertellen.

Het was rustig in zijn straat, stil eigenlijk. Af en toe reed er een auto voorbij die soms vaart minderde en dan gewoon op zoek bleek naar een plekje om te parkeren. Een keer was Frits zich doodgeschrokken toen een fietser zonder licht rakelings langs zijn portier scheerde. Een kras op zijn wagen zou er ook nog eens bij moeten komen. Hij had zich moeten inhouden om niet iets te schreeuwen.

‘Geen vuile rede ga uit uw mond,’ mompelde Frits. Paulus had gelijk.

‘Laat geen vuile taal over uw lippen komen,’ had de redactiesecretaresse tegen hem gezegd toe hij haar had gebeld om te horen of de uitspraak inderdaad in de Bijbel te vinden was. Je wist maar nooit.

‘Naast de dikke Van Dale,’ had hij gezegd, ‘op dat plankje staat ook de Bijbel.’

Het bleek echt Efeziërs 4 vers 29 te zijn, maar in deze Bijbelvertaling stond de tekst in een hedendaags jasje. Frits vond de oorspronkelijke versie fraaier klinken.

‘Wil je nog meer weten?’ had de secretaresse gevraagd. ‘Er staat ook nog: “Laat alle wrok, boosheid en drift varen, alle geschreeuw en gevloek en alle kwaadaardigheid.” Vreselijk, hè Frits, van die foto? We kunnen bijna niet meer aan ons werk denken.’

Alle redactieleden bleken het bericht via het intranet van de krant te hebben ontvangen. Dat was nog een punt om zich zorgen over te maken.

Hij had een andere collega aan de lijn gekregen die een oude bijbel in zijn bureaula had liggen.

‘Zo leer je de mensen nog eens kennen,’ had Frits bij zichzelf gedacht. De andere spreuk was Efeziërs 4 vers 31. Alleen werd in de oude versie gesproken over bitterheid, toornigheid en gramschap. Frits vond dat een betere omschrijving van wat hij voelde dan geschreeuw, gevloek en kwaadaardigheid. Als het zo doorging zouden ze hem nog lezend in de Bijbel aantreffen. Dat zou er toch niet achter zitten?

Diep in de nacht dacht hij dat hij gelijk kreeg met zijn actie. Hij zag een man met een oude bakfiets aankomen, met een andere vent in de bak, die er steeds uitsprong als hij huisvuil zag staan. Hij liet de zakken echter met rust en richtte zijn aandacht alleen op andere spullen die op straat waren gezet. Als hem iets beviel, hesen ze het samen in de bakfiets. Frits zag dat ze al een koelkast hadden liggen en iets wat op een oude gaskachel leek.

Hij zakte weer onderuit en vroeg zich af hoe deze nacht in de taakomschrijving van een hoofdredacteur paste. Zijn hoofdtaak was om te zorgen dat de redactie haar werk goed kon doen. Waarom had hij

eigenlijk geen verslaggever ingeschakeld voor dit klusje? Rondhangen bij de koffieautomaat was er de laatste dagen ook niet meer bij, de ideale manier om te horen wat er op de redactie leefde. Frits hield niet van formele vergaderingen, maar wel van overleg. 'Geen hiërarchie, maar samenwerking,' verkondigde hij altijd aan stagiairs. Maar die Niels moest hij misschien anders aanpakken. Het kon zijn dat hij op eigen kracht binnen was gekomen, maar na de opmerkingen van de voorzitter vond Frits een uitgebreide kennismaking hoogst noodzakelijk. Hij hield niet van een vooruitgeschoven post van de voorzitter tussen zijn eigen mensen. Daar wilde hij helderheid over krijgen.

Hij moest even zijn weggedoezeld. Frits wist nog dat hij over die jongen van de uva had zitten piekeren. Maar wat waren zijn gedachten daarover ook weer? Buiten was het nog pikkedonker. Meer dan een paar minuten had hij niet geslapen, dacht hij. Daarom was hij zo verbaasd toen hij op zijn horloge keek en zag dat het bijna twee uur later was. Kon dat waar zijn?

De vuilniszakken stonden er nog precies zo bij als toen hij voor de laatste keer had gekeken. Gelukkig dat hij die sticker erop had geplakt. Anders zou hij nooit meer hebben geweten welke zak van hem was.

Het gevoel greep te hebben op de situatie raakte hij onmiddellijk weer kwijt. Waarom had hij zich niet afgevraagd hoe een eventuele dief, of hoe je het noemen wilde, zijn vuilniszak had herkend? Er lagen altijd een stuk of wat zakken op en naast elkaar. Zou-

den ze alle zakken hebben meegenomen? Het had toch wel iemand moeten zijn opgevallen dat het vuilnis was verdwenen nog voordat de vuilnisman langs was gekomen?

'De vuilnisman. Die is het natuurlijk,' zei Frits tegen zichzelf. 'Ik had gewoon naar bed kunnen gaan en iets vroeger moeten opstaan om de vuilnisman te observeren.'

Zou hij een eindje gaan rijden en zorgen dat hij op tijd terug was voor de vuilnisman? Hij besloot de auto te laten staan waar hij stond. Als compromis met zichzelf deed hij een cd van Stan Getz en Astrud Gilberto in de slede van de audio-installatie. Het was te rustige muziek voor iemand die eigenlijk wilde slapen, maar zich daartegen verzette en daarom zette hij hem weer af. Het werd weer stil in de auto. Hij dacht aan de verkoper in de showroom, die hem had willen imponeren met de opmerking dat de Velsatis de Gouden Decibel toegekend had gekregen, wat inhield dat hij bijna geruisloos reed en dat je in ieder geval binnen, achter het stuur, nauwelijks iets hoorde onderweg. Frits kon nu vertellen dat als je niet reed, je helemaal niets hoorde.

De vuilnismannen verschenen bijna gelijktijdig met de dageraad. Twee mannen hingen aan de achterkant van de wagen en sprongen eraf als ze zakken zagen liggen. Met een boog zwiepten ze die in de laadbak. Zo zag Frits ook zijn eigen zak verdwijnen. Er was geen seconde langer naar gekeken.

Hij was nu over zijn slaap heen. Als hij nog even wachtte, kon hij als de eerste klant van de dag bij het

zwembad zijn. Tweemaal in de week ging hij 's ochtends zwemmen. Het was begonnen met de zwemles van zijn zoon, maar toen die zijn diploma had gehaald, was Frits ermee doorgedaan. Hij zwom meestal vijftig baantjes en probeerde zijn tijd te verbeteren. Niets mooier dan een deadline, zei hij altijd tegen beginnende journalisten. Die deadline miste hij in zijn huidige functie en bij het zwemmen kreeg hij dat gevoel weer enigszins terug.

## Waarin Frits in het diepe duikt

Als hij had gedacht dat hij de eerste in het Zuiderbad te zijn, dan had hij zich mooi misrekend. Er waren al talrijke baantjeszwemmers bezig toen Frits de code van het kluisje voor zijn kleren voor alle zekerheid op zijn hand schreef. En bij de mozaïekfontein met het stadswapen van Amsterdam hingen al een paar dames rond in afwachting van het watergordijn dat het zwembad af en toe met kracht over de rand liet gutschien. Zolang dat niet gebeurde, stonden ze druk met elkaar te kleppen. Waarom je daarvoor in alle vroegte naar het zwembad kwam, ontging Frits.

Hij begaf zich onder de zwemmers en keek op de klok om zichzelf te timen. De man vóór hem liet een waarschuwingskreet horen en op hetzelfde moment kwam er iemand met een geweldige plons in het water terecht.

'Je mag de duikplank nu helemaal niet gebruiken,' zei de man die had ingehouden vol verontwaardiging tegen Frits. 'Wie is die eikel? Waarom doet de badmeester niets? Als het iemand van mijn werk was, dan schopte ik hem er onmiddellijk uit. Regels zijn regels, niet dan?'

Ze zagen een fors gebouwde man met een brede grijns uit het water oprijzen. Hij had zijn vlinderdasje

niet om, maar Frits herkende hem desondanks.

‘Heiko de Geweldige,’ gromde hij. ‘Wat doet die hier in alle vroegte?’

Een vrouw die hen inhaalde wendde zich tot Frits.

‘Wat een leuke teddybeer zwemt daar,’ zei ze. ‘Zie overal die krulletjes van hem.’

Frits en de andere man keken misprijzend.

‘Wacht maar tot hij uit het water klimt, dan maak je een grizzlybeer mee,’ zei Frits zachtjes, meer in zichzelf.

‘Wat zei u?’

‘Hoogst interessant, maar zwemt u verder. We zijn hier niet om te converseren,’ zei de man die vóór Frits had gezwommen en nu naast hem zijn schoolslag uitvoerde. ‘Als u wilt praten, kunt u beter naar uw vriendinnen bij de fontein gaan.’

‘Waarom hebben mannen toch altijd een ochtendhumeur?’ zei ze terug.

Frits had er genoeg van en crawlde eindje om van haar vandaan. Misschien had hij beter kunnen draaien, want nu kwam hij oog in oog met Heiko.

‘Frits!’ riep hij. ‘Jij hier. Moet je niet hard aan het werk zijn om *Trouw* uit het moeras te halen? Of heb je het maar opgegeven? Je denkt toch niet dat Jasper je de waarheid vertelt over die fraaie aanwas van abonnees?’

Frits instrueerde zichzelf om niet te reageren en zwom verder, maar Heiko gaf niet op. Met een onbeholpen slag kwam hij langszij. Het was meer dobberen dan zwemmen wat hij deed, maar hij hield Frits wonderwel toch bij. De opwaartse druk van het wa-

ter gaf zijn zware lijf misschien extra snelheid.

Heiko hief zich half uit het water en zwaaide naar iemand in de buurt van de fontein. Het watergordijn werkte net, zodat hij geen reactie kreeg.

‘Laura,’ schreeuwde hij. ‘Laura, moet je zien wie we hier treffen. Kijk, de man die denkt dat hij van meer belang voor de krant was dan ik. Laura!’ Hij wendde zich weer tot Frits. ‘Raar dat we elkaar hier nog niet eerder hebben getroffen. Wanneer spraken we elkaar eigenlijk voor het laatst, Frits?’

‘Voor iemand met een reuzenintellect stel je een stupide vraag,’ mompelde Frits.

‘Luider, Frits. Laat je stem luider horen. Vertel ons allemaal hoe je een goede krant maakt. Dan hebben ze hier nog een leerzaam moment ook, naast die idiotie, zinloze inspanning.’

Zijn gelegenheidscollega-zwemmer kwam langszij.

‘Wie is die schreeuwlelijk? Ken je hem?’

‘Je ziet de Sartre van de lage landen,’ zei Frits. ‘De Wittgenstein van Nederland. De moderne Huizinga, de Rembrandt van de journalistiek.’

‘Huh?’

‘Complimenten, Frits. Complimenten, zo ken ik je niet.’

Frits liet zich verleiden om te reageren, maar voordat hij iets had kunnen zeggen vroeg de badmeester om aandacht.

‘Heren, van wie is die sigaar daar? Dat kan absoluut niet.’

Frits had al gedacht dat hij iets rook en nu hij de

uitgestrekte arm van de badmeester volgde, zag hij verderop een forse coronasigaar op de rand van het bassin liggen smeulen.

‘Die sigaar is van mij,’ zei Heiko met een volledig gebrek aan gêne. ‘Het is een Romeo y Julieta Belicoso, die misschien iets buiten uw bereik ligt en eigenlijk ook buiten het mijne. Maar het is een geschenk van mijn goede vriend Héctor Ombre Hurata, de éminence grise onder de Cubaanse dichters en tevens Nobelprijswinnaar, wat u vermoedelijk wel zult weten.’

‘Meneer, wilt u onmiddellijk uit het water komen en uw sigaar doven. Hoe haalt u het in uw hoofd hier een sigaar op te steken?’

‘Ik heb hem speciaal op de rand gelegd om te voorkomen dat hij in het water nat zou worden. Dat zou zonde wezen, vindt u zelf ook niet? Wat is er op tegen in een zwembad een sigaar te roken en helemaal als het een Romeo y Julieta is? Als ik op Cuba ben, doe ik praktisch niet anders.’

‘Meneer, het is verboden. U komt nu het water uit!’

Dat er een incident gaande was, zoemde door het hele bad. Ook de dames bij de waterval kregen het in de gaten. Frits zag een jonge vrouw –meer een meisje, hoogstens twintig jaar – soepel door het water op hen afkomen. Als ze twintig was, was ze oud. Ze had kort geknipt blond haar dat schuin over haar voorhoofd zat geplakt. Het opvallendst waren haar amandelvormige blauwe ogen. In een vorig leven zou ze een Siamees geweest kunnen zijn. Ze trok de aandacht en zo kon Heiko ongemerkt zijn sigaar pakken en er een forse trek van nemen.

‘Ah,’ zei hij. ‘Dat is net de compensatie die ik nodig heb voor die chloorlucht die uit het water opstijgt.’ Hij trok zichzelf op de kant en zwaaide naar het meisje.

‘Laura, zie daar Frits! Maar je had hem natuurlijk al uit mijn schilderijen herkend.’

Het meisje draaide een half rondje in het water en keek naar Frits.

‘Frits?’ vroeg ze. ‘Dat is Frits toch niet? Bedoel je de Frits voor wie jij dat artikel over de Europese intellectueel gaat schrijven? Die heeft toch wit haar?’

‘Ach, de ignorantie van de gouden jeugd,’ zei Heiko. ‘Nee, jij bedoelt mijn amice Frits. Deze Frits is de andere Frits.’

Frits had er genoeg van om als publiek te dienen voor een act van iemand die hem tegenstond. Hij wachtte niet af hoe de badmeester zou reageren en zwom naar het andere eind van het bassin. Vanuit de verte zag hij dat Heiko opstond en in de richting van het kassahok liep met de badmeester achter zich aan. Wat Frits betrof mochten ze hem in zijn zwembroek buiten de deur zetten. Hij trok nog een paar baantjes, maar de lust was hem vergaan. Hij wilde weg. Koffie en de krant en niemand die hem lastigviel, dan kwam hij echt bij.

Bij de kluisjes trof hij Heiko tot zijn ergernis opnieuw met zijn veel te jonge vriendinnetje. Heiko stond driftig een code in te tikken, maar blijkbaar niet de juiste.

‘Mag ik even,’ zei Frits en keek op zijn hand welke code hij ook weer had.

'Journalisten maken notities,' zei hij tegen Heiko. 'Die pretenderen niet dat ze alles kunnen onthouden en die laten na om zaken te verzinnen of uit hun duim te zuigen.'

'Moet ik die opmerking zien als jouw interpretatie van Efeziërs 4 vers 29 of is het toch gewoon kwaad-aardigheid?'

Bitterheid, toornigheid en gramschap kwamen bij Frits boven.

'Je denkt toch niet dat ik geen vrienden meer heb bij de krant?' vroeg Heiko. 'Ik hoor bizarre verhalen over je. Ik dacht eigenlijk dat je het druk had met het bedenken van die prachtreportages over het uitgaansleven van jonge allochtonen, de controle op het gasnet en de populariteit van gokken onder senioren. Want dat zijn uiteraard zaken die ons allemaal bezighouden en ons zorgen baren. Zo is het toch? Belangrijker kwesties zijn er bijna niet. Maar dan hoor ik dat je je met een soort sm-foto's bezighoudt, iets met nietjes. Gaat het wel goed me je, Frits?'

Frits had zelfs geen zin om de man aan te kijken. Hij sprak meer tegen de vriendin dan tegen Heiko.

'Mensen zeggen dat je een IQ hebt van wel vier cijfers, of was je het zelf die dat gerucht verspreidde? Maar nu zie ik dat je zo'n getal niet eens kunt onthouden. Maak je geen zorgen over mij, maar meer over jezelf. En met de krant gaat het goed, beter zelfs na jouw vertrek.'

'Blijf fluiten in het donker, Frits. Blijf fluiten.'

Bekvechten met Heiko had geen zin. De man leefde ervan op, terwijl Frits er juist alleen maar chagrij-

nig van werd. Hij draaide zich om.

'Ja,' hoorde hij het meisje roepen. 'Dat is hem. Wat goed van je!'

Frits voelde het als een nederlaag, maar hij deed alsof hij de vreugderoep niet had gehoord. Was Amsterdam wel groot genoeg voor Heiko en hem, voor hen beiden? Hij had ernstige twijfels.

## Waarin Frits kennisneemt van wroeging

Frits dacht er hard over een dagje te spijbelen, gewoon doen waarin hij zelf zin had en zich nergens zorgen over maken. Dat laatste lukte alleen niet. De nietjesfoto maalde door zijn hoofd en ook Heiko kon hij niet uit zijn gedachten zetten.

Hij zat op zijn vaste stek, een koffiehuis op de Albert Cuyp. Buiten werden de kramen aangevoerd en volgestapeld met koopwaar. Binnen was het drukker dan hij eigenlijk had gewild. Aan het tafeltje naast hem zaten twee kooplieden aan de koffie. Ze hadden er een vieuxtje naast laten zetten.

‘Een mens moet zich wapenen tegen de dag,’ zei de ene tegen Frits. ‘Proost! Lust je er ook een? Je zit zo bedrukt te kijken. Weer een niet in de loterij getrokken?’

Frits bedankte beleefd. Hij was al aan zijn tweede kop koffie bezig en hij had een sigaret gebietst van de baas van het koffiehuis. De goede oude vriend alcohol vond hij een stap te ver op dit uur.

Hoe ging het eigenlijk met hem, vroeg hij aan zichzelf. ‘Zeer goed, maar altijd bergaf,’ zei hij in stilte en moest, zoals altijd, glimlachen om die uitspraak van Gerard Reve.

Zijn mobieltje ging. De wereld had hem nodig, vroeg in ieder geval zijn aandacht.

‘Ik zit hier met een huilende Perpé, wat een drama. Het wil maar niet ophouden. Waar ben je eigenlijk?’

Zijn vrouw was een van de weinigen buiten het redactiesecretariaat en zijn adjuncten zijn mobiele nummer hadden. Ze maakte er maar weinig gebruik van. Meestal was het Frits die haar belde. Dat was zo gegroeid. En bellen over hun werkster had ze nog nooit gedaan.

‘Is er toch gedonder over haar verblijfsvergunning?’

‘Wat? Nee, het zijn jouw schoenen.’

Frits keek onwillekeurig naar zijn voeten. Hij had vandaag lage zwarte veterschoenen aan. ‘Ik kom naar huis,’ zei hij.

Perpé was al weer een hele tijd hun werkster. Het was een zwarte vrouw die zei dat ze uit Eritrea was gevlucht, maar soms was het Ethiopië, als Frits haar gebrekkige Frans en nog gebrekkiger Nederlands al goed kon volgen. Hij snapte het wel. Ethiopië en Eritrea verschilden nogal eens van mening over waar hun grens eigenlijk lag. Waarom ze Frans sprak begreep hij minder en van alle formulieren die ze hem toonde in verband met een tijdelijke dan wel definitieve verblijfsvergunning begreep hij nog minder. Hij wist in ieder geval dat ze haar werk goed deed en dat ze zeer gelovig was. Hij had van zijn vrouw begrepen dat ze de dag begon en eindigde met een gebed. Haar naam was een afkorting van Perpétue, naar een vroegchristelijke slavin die een martelaarsdood was gestorven in een arena ergens in Romeins Noord-Afrika. Ze was doodgetrapt door een buffel, want verscheurd worden door de leeuwen was alleen een lot dat christelij-



ke mannen trof. De Romeinen beschikten over een zekere fijngevoeligheid.

Perpé was een tengere vrouw met een smal gezicht, zoals gebruikelijk in Oost-Afrika. Op de bank bij Frits thuis leek ze nog smaller en tenerder. Ze keek met huilogen naar Frits toen die de kamer binnenkwam. Zijn vrouw zat naast haar en trok een gezicht dat ze het allemaal niet meer wist.

‘Monsieur Frits, ik ben slecht mens,’ schreeuwde ze bijna. ‘Ik doe zonde.’

Zijn vrouw stond op en nam de werkster bij de arm.

‘Kom, Perpé, ga koffie zetten voor mij en meneer Frits. Hij en ik moeten iets met elkaar bespreken.’

Ze moest naar de deur worden geleid, maar liep toen zelf verder naar de keuken.

‘Wat is dit allemaal?’ zei Frits. ‘En wat heeft het met mijn schoenen te maken?’

‘Ik weet niet wat jij vannacht hebt gedaan, maar ik heb over schoenen liggen woelen. Over jouw schoenen dus.’

‘Ik heb de hele nacht op de achterbank van de auto doorgebracht. In mijn eentje.’

‘Ik hoopte al niet anders.’ Ze keek met een glimlach naar hem. ‘Dan had je natuurlijk geen tijd om de vuilnis buiten te zetten?’

‘Hoe bedoel je? Je hebt zelf gezien dat ik speciaal nog een sticker op de zak deed.’

Zijn vrouw knikte. ‘Ja, deze keer wel, maar meestal zeg je alleen dat je het doet en dan moeten ik of Perpé het alsnog doen.’

Frits wachtte af wat er nog meer zou komen.

‘Nou, toen schoot me te binnen dat ik laatst zelf die oude schoenen van jou uit de kast heb gepakt en bij de pedaalemmer gezet. Jij zou die emmer in een vuilniszak legen en die schoenen erbij doen.’

‘Ja,’ zei Frits. ‘Ik weet dat je die schoenen weg wilde gooien, want jij had weer eens een nieuw paar gekocht en je zat te klagen dat er geen plaats meer voor dat oude was.’

‘Oké,’ zei zijn vrouw. ‘Laten we het daar nu even niet over hebben. Het gaat erom dat toen je naar de krant ging, die schoenen er nog steeds stonden en de pedaalemmer nog vol was. Dat zag ik vannacht op eens voor me. Dat verhaal van jou klopt niet. Er kwam waarschijnlijk weer een telefoontje van de krant tussendoor, zoals zo vaak, en toen is het je door het hoofd geschoten. Zo zal het zijn gegaan.’

Perpé kwam binnen met de koffie en bleef toen staan dralen.

‘Ga de trap maar doen,’ zei de vrouw van Frits. ‘Ik roep je straks wel.’

‘Bij ons op de krant zijn we gewend dat anders te zeggen. Wat denk je, vind je ook niet dat de trap weer eens gedaan moet worden? Is dat niet iets voor jou? Zo zeggen we dat.’

‘Ja, dat zal wel. Wil je horen wat er met je schoenen is gebeurd?’

Frits had al zo’n vermoeden wat er was gebeurd, maar hij zweeg.

‘Ik zei toen tegen Perpé dat zij de vuilnis alsnog buiten moest zetten en ze vroeg of die schoenen ook

weg moesten.'

'Maar de vuilnisman komt voor dag en dauw. Dan klopt jouw verhaal ook niet.'

'Ze komen twee keer in de week, schat. De ene keer vroeg. Vandaag dus, maar de andere dag komen ze pas in de loop van de ochtend.'

Ze had gelijk. Hij had het willen bestrijden, maar hij besepte dat ze gelijk had. Niet dat het iets uitmaakte voor het buitenzetten van de vuilnis. Dat deden ze altijd de avond ervoor, tenminste dat was de bedoeling.

'Dus ik vroeg aan Perpé of zij nog wist dat ze jouw schoenen in de zak had gedaan. Nou, toen begon de narigheid. Ze wilde eerst zeggen dat ze nergens van wist, maar ik zag al dat het fout zat. En toen begon een grote huilpartij, jankpartij zou ik liever willen zeggen.'

Frits zag het nog niet voor zich. Wat had hun werkster met zijn schoenen gedaan? Toch niet aan de voeten van een etalagepop geschoven?

'Ze had gezondigd,' zei zijn vrouw. 'Daar kwam ze steeds maar op terug.'

'Ja, dat hoorde ik haar net ook zeggen. Maar wat heeft ze dan gedaan?'

'Ze heeft je schoenen aan de kerk gegeven. Ze waren nodig voor een zondaar. De kerk had erom gevraagd. Dat wil zeggen om kleding. Ze zou ook nog een trui van je hebben weggenomen. Heb je die al gemist?'

'Mag ik zeggen dat ik niks snap van dit verhaal?'

'Wat dacht je van mij?'

'Welke kerk had ze het over?'

'Die kerk waar ze haar landgenoten treft. De 'orthodoxe en nog wat'-kerk. Ergens aan de overkant van het IJ. Waarom laat je haar het verhaal nog niet een keer doen? Ze is nu ook wat rustiger en misschien komt het er dan helderder uit.'

Frits knikte. Dat was hij al van plan geweest.

'Maar Frits...'

Hij keek zijn vrouw aan.

'Één ding. Ik wil haar niet kwijt. We hebben nooit eerder narigheid met haar gehad. Ik heb eigenlijk eerder medelijden met haar dan dat ik kwaad ben. Ze doet haar werk goed. Je weet wat we met haar voorangster hebben meegemaakt.'

Voor Perpé hadden ze een Poolse werkster gehad die aan de drankkast kwam, vervolgens de stofzuiger voor de show even liet grommen en ook nog herhaaldelijk op diefstal was betrapt en dan niet van schoenen die in de vuilnisbak thuishoorden.

'Goed,' zei Frits. 'Ik zal proberen het rustig te houden.'

'Als je net zo met haar praat als je net suggereerde dat er op de krant met medewerkers werd omgegaan, dan loopt het misschien wel goed af.' Ze glimlachte erbij om aan te geven dat ze geen woord geloofde van zulke omgangsvormen op de redactie.

In de keuken probeerde Frits twee problemen tegelijk de baas te blijven. Hij wilde geen huilbuien aanhoren en hij wilde begrijpen wat er aan de hand was. Het was moeilijker dan een gesprek met een weerspannige redacteur voeren, maar met horten en sto-

ten kreeg het verhaal contouren. Perpé was lid van een Koptisch kerkgenootschap dat diensten hield in een voormalige protestantse kerk in Amsterdam-Noord. Helaas stond er ongeveer naast de kerk een bingohal en ze had zich laten verleiden om daar met een andere vrouw van de kerk met wie ze bevriend was naartoe te gaan. Gokken was hun strikt verboden, maar het vlees was nu eenmaal zwak en als hij Perpé goed begreep was het ook uit een soort medelijden gebeurd.

‘Veel geld verloren. Veel geen geld meer,’ was haar verhaal.

Perpé had geprobeerd met haar eigen geld iets voor de vriendin terug te winnen. Dat was mislukt en bovendien was de kerk erachter gekomen. Perpés zonden waren nog te overzien, maar de vriendin moest gereinigd worden.

‘Kleren van goed mens nodig,’ vertelde ze en wie was er een beter mens dan Frits? Hij had haar een baan aangeboden en hij was belangrijk.

Er rees een beeld op dat de zondares in de schoenen van een goed mens moest staan en zijn kleren moest dragen. Dan zou met veel bidden en berouw tonen de reiniging volgen.

‘Ik geen dief,’ zei Perpé en dreigde weer te gaan huielen.

Ze had geprobeerd onder het verzoek uit te komen, maar toen had ze de oude, afgetrapte schoenen van Frits moeten weggooiden. Dat was een kans. Dat ze vervolgens ook nog stiekem een oude trui van Frits uit een kast had gehaald, nam ze zichzelf het meest

kwalijk. Ze probeerde Frits uit te leggen hoe de trui eruitzag, maar dat kapte hij af. Hij wilde vooral weten wie die vriendin was die Perpé in de verleiding had gebracht.

‘Zij weggaan bij krant.’

‘Krant?’

Toen hij dat hoorde, liet hij haar even alleen en zocht zijn vrouw op.

‘Weet je dat niet meer?’ vroeg ze. ‘Een van jouw mensen kende een Afrikaanse die in jullie oude gebouw voor het schoonmaakbedrijf werkte. Die kende weer een vriendin die werkt zocht en dat was Perpé. Ik geloof dat ze toen nog niet al haar papieren had en ik weet eerlijk gezegd ook niet of ze die nu wel heeft. Ze was dolblij dat ze bij ons kon komen schoonmaken en dat geldt ook voor mij. We zetten haar voor een paar oude schoenen toch niet buiten de deur? En die trui zal ook wel een oudje zijn geweest dat jij nooit wilt wegdoen.’

Frits luisterde maar half.

‘Wie van de krant was dat contact?’

‘Hoe moet ik dat nou weten? Dat is via jou gegaan.’

Opeens, wist Frits het weer. Het was een van de leden van de Watergraafsmeer Nomenklatura, zoals enkele bekeerde communisten die nog bij *De Waarheid* hadden gewerkt, spottend werden genoemd. Ze hadden niet alleen hun geloof in de heilstaat verloren, wat Frits een aanbeveling vond, maar om wonderbaarlijke redenen waren ze toen ook maar in een van de burgerlijkste buurten van Amsterdam gaan wonen. Was het Koos geweest of Joost? Hij haalde die

twee altijd door elkaar. En een van de twee zat al weer een tijd ziek thuis.

‘Vergeef het Perpé, als dat mag van haar kerk. Ik ga naar de krant.’

Het zou toch niet zo zijn dat een oud-communist een sleeper was, die hem nu probeerde beentje te lichten?

‘Frits, je bent niet gelovig,’ zei hij tegen zichzelf. ‘Voorkom nu ook dat je in complotten gaat geloven.’ Maar hij was er niet zeker van of hij zijn vermoedens zomaar uit zijn gedachten moest bannen.

De krant was eerder bij hem, dan hij bij de krant. De redactiesecretaresse hing aan de lijn.

‘Frits, waar ben je? We hebben hier een drama.’ Ze hoorde dat hij schrok. ‘Een minidrama bedoel ik, maar we hebben je wel nodig.’

Op de achtergrond hoorde hij geschreeuw.

‘Wat is er aan de hand?’

‘Je ziet het wel als je hier bent. Je kunt toch niks doen van een afstand. Een minidrama, Frits. Iets wat jij moet kunnen regelen. En, o ja, ik heb een lunchafspraak voor je vastgelegd met Neefjes. Hij had je ook hard nodig, maar kom alsjeblieft eerst op de krant langs.’

Frits zuchtte nog maar eens. Het was een klassieke rampdag die met ellende was begonnen en zo te horen ook alleen maar met ellende kon eindigen.

## Waarin Frits te maken krijgt met witwaspraktijken

Frits was de redactieruimte nog niet binnen of hij werd bij zijn jasje gegrepen door een jonge vent met een zware bril die uit de erfenis van Aristoteles Onassis afkomstig leek. Die bril maakte hem niet serieus, alleen maar modieus en zijn kleding bevestigde dat beeld. Zo droeg hij onder een klassieke grijze broek sportschoenen met oranje en paarse strepen.

‘Moet je zien wat jouw mensen hebben uitgehaald!’ riep de man op de geëxalteerde toon die hem al eerder had tegengestaan.

Hij was van het architectenbureau, speciaal belast met de vormgeving en aankleding van de kantoorruimtes. Wie zijn smaak niet deelde, moest zich maar snel gaan schamen en verder vond hij vooral dat veel dingen ‘not done’ waren. Dat zei hij ook letterlijk zo. Losse spullen, zoals een gek vaasje of een foto van je kinderen, op je bureau waren absoluut ‘not done’. Niet dat iemand zich daarvan iets aantrok, maar hij hield er niet over op. Hij verscheen op de vreemdste momenten in het gebouw, vaak vergezeld van Japanners of Spanjaarden en Finnen om hun de schoonheid van zijn ontwerp uit te leggen.

‘Dat kan toch niet. Dat kan toch niet!’ riep hij tegen Frits.

Frits keek rond en zag eigenlijk niets wat hem opviel. Hij zag wel de redactiesecretaresse en een redacteur achter de rug van de man naar hun voorhoofd wijzen.

‘Leg me uit wat er is gebeurd.’

De man draaide zich om en wees op de redacteur. ‘Hij, die daar, die heeft het in zijn hoofd gehaald om als een dief in de nacht een wand wit te kalken. Hoe verzint hij het? Waarom denk je dat ik die wand in oranje heb laten uitvoeren?’

Dat was een vraag die Frits en vele anderen zich ook hadden gesteld. Waarom was iemand gek op oranje en paars?

‘Paapse opsmuk,’ had iemand korzelig geroepen. ‘Dat krijg je met die lui met een Limburgs accent, die nemen hun paapse streken mee naar de grote stad.’

Frits vond dat een staaltje van Amsterdamse hoogmoed dat hij liever niet zag, maar de smaak van het architectenbureau was ook niet de zijne. Hij wenkte zijn redacteur.

‘Laat me dit om te beginnen intern uitpraten,’ zei hij. ‘Dan kom ik bij je terug.’

‘Ik heb de schilder al gebeld. Die komt vanmiddag die wand op jullie kosten in de oorspronkelijke kleurstelling terugbrengen en ik heb contact gehad met de verhuurder die jullie erop zal wijzen dat het niet geoorloofd is om zelfstandig wijzigingen in het gehuurde aan te brengen.’

Frits knikte. ‘Uw wil is wet voor mij,’ zei hij.

De jongeman keek hem aan. ‘U maakt misschien een zogenaamd gevatte opmerking, maar dat is pre-

cies hoe het is. Ik wil dit niet meer hebben.’

‘Ik ook niet,’ zei Frits en liet in het midden wat hij precies bedoelde. ‘Laat me eerst met mijn mensen praten.’

Ze keken hoe de man de redactieruimte verliet.

‘Frits, het leek wel of zijn bril voortdurend besloeg, zo stond hij tegen mij en Maartje te stomen.’

‘Kom in mijn hok, Koos,’ zei Frits. ‘En als je nog witte verf over hebt, kalk dan een van die ramen dicht. Ik wil ook wel eens gewoon in mijn oor zitten wrikken zonder dat iedereen me na gaat doen. Ik noem maar wat.’ Hij keek naar zijn redacteur. ‘Het is in dit geval niet zo moeilijk om de dader te vinden. De spatten zitten op je kleren.’

‘Ja, en de emmer met wat er over is van die verf staat op mijn bureau. Ik ontken ook niets. Ik werd knettergek van dat oranje. Weet je, Frits, ik ben een kind van de jaren zestig en het eerste wat mijn toenmalige echtgenote en ik deden toen we een woning kregen, was de muren van een van de kamers compleet oranje schilderen.’

‘Nou, kijk aan.’

‘De sixties zijn voorbij, Frits. En al dat neo-retro of hoe het heten mag, daar heb ik een pesthekel aan. Bovendien, een mens wordt ouder en op de een of andere manier staat oranje je dan tegen.’

‘Dat hebben we vaker van je gehoord, Koos, als de lezers weer eens lieten weten dat het bij de berichtgeving over het koninklijk huis nauw luistert. Ze verlangen van ons behoedzaamheid, respect en ook piëteit, schrijven ze dan. Als iemand zo liet weten dat hij

zich verbonden voelde met de monarchie en de koninklijke familie, dan zag ik meteen als tegenpool de oranjehater Koos voor me.'

'Waar hebben we het over? Moet ik in analyse bij je, Frits? Het heeft niets met het Huis van Oranje te maken. Het enige is dat het me benauwt als er van de journalist wordt verlangd dat hij de gedaante aanneemt van een lakei aan het hof.'

'Nee, dat was in je CPN-tijd wel anders. Toen klapten jullie nooit op bevel. *De Waarheid* voer altijd zijn eigen koers. Zo is het toch?'

'Waarom denk je dat ik gebroken heb met de CPN? Ik wilde geen klapvee zijn en ik wil ook niet onder architectenterreur leven. Laten we het daarop houden.'

'Ik mag die vent ook niet, Koos, en ik zal Maartje vragen of ze het huurcontract nog eens navlooit. Ik ben het met je eens dat we baas in eigen huis moeten kunnen zijn, maar je hebt natuurlijk nu wel iets goed te maken.'

'Wat? Wat ga je me aandoen? Een reportage over de Hiswa?'

'Nee, iets heel anders. Een interview. Heb jij inder tijd niet in Moskou op de kaderopleiding dissidenten leren interviewen? Of noemden ze het daar gewoon uithoren of ondervragen?'

'Frits, niet dat soort grappen graag. Ik heb net als jij op de School voor Journalistiek gezeten, weliswaar een hele tijd vóór jou. Geen grappen alsjeblieft over de CPN of Moskou.'

'Nou, misschien dat je toen in Utrecht wel een betere marxistische scholing hebt gekregen dan Mos-

kou je ooit heeft kunnen bieden. Als ik tenminste terugdenk aan de opvattingen die daar heersten in mijn tijd. Maar waar je het vak ook geleerd hebt, ik wil dat je die jonge jongen die hier stage loopt op een correcte manier uitwringt.'

'Die Niels, die alarm sloeg over dat vermeende lijk?'

'Dezelfde. Laat hem jou nog eens het hele verhaal vertellen. Zeg voor mijn part dat het om een achtergrondstuk voor de krant gaat.'

'Is er iets met hem?'

'Niet dat ik weet, maar waarom was hij nou net de gene die er met zijn neus bovenop stond? Op de eerste dag dat hij hier rondloopt. Dat vind ik wel erg toevalig.'

'Het is de zoon van Sonja. Je weet hoe graag die op jouw stoel zou zitten.'

'Dat wist je, dat hij haar zoon is?'

'Ja, jij niet?'

'Nee, hoe moest ik dat weten?'

'Hij is toch via jou binnengekomen?'

'Nee, ik heb het alleen maar goedgekeurd. Misschien was jij het wel die met hem aankwam.'

'Ho, ho. Eerst word ik beschuldigd van het overschilderen van een wand, dan krijg ik te horen dat ik dissidenten heb leren uitwringen en nu heb ik ook al een verspieder binnengehaald. Hoe gaat dat verder, Frits?'

'Dat van die wand is een feit en de rest heb ik niet zo gezegd. Doe me een lol, ga eens uitvoerig praten met die jongen.'

## Waarin Frits de gevangenis verlaat zonder te betalen

Frits had zich laten vertellen dat het monsterachtig grote bakstenen gebouw waar Neefjes van *de Volksbode* binnen in het restaurantgedeelte op hem zat te wachten lang geleden was neergezet als hotel. Het stond in het vroegere Oostelijk Havengebied, dat nu geheel tot woonwijk was omgevormd en een van de Amsterdamse 'in-wijken' vormde. Landverhuizers hadden er gelogeed tot ze zich konden inschepen om per stoomschip naar Amerika af te reizen. Zelf kende hij het als een voormalige jeugdgevangenis met voor alle ramen tralies die wonderwel goed pasten bij de uitstraling van het gebouw in het algemeen. Nu was het omgetoverd tot een design hotel. Elke kamer zou iets bijzonders hebben. Een collega die er speciaal had geboekt om van een liefdesweekend met een nieuwe vriendin een succes te maken, had verteld dat er bij hun kamer geen badkamer was geweest, maar dat de douche zomaar aan de wand had gehangen zodat het water alle kanten opspatte. Het was de romantiek niet ten goede gekomen. Frits kon zich dat voorstellen. Zelf had hij ooit tijdens een reportage-reis in het Nabije Oosten bij aankomst in een hotel in Caïro snel een douche willen nemen. Bij het open-draaien hield hij opeens de kraan los in zijn hand, ter-

wijl een krachtige waterstraal alles blank zette. Hij vond het verbazingwekkend dat iets soortgelijks in een Amsterdams hotel onderdeel van de service vormde.

Het restaurant bevond zich op de begane grond in een immens hoge hal. Hij zag Paul Neefjes tegen een van de muren zitten, alsof hij beschutting had gezocht.

De ontwerper had voor kleine tafeltjes met een marmeren blad gekozen en voor keukenstoelen in diverse kleurtjes, maar wel per tafeltje besloten voor dezelfde kleur.

'Frits, ik heb speciaal een tafeltje met groene stoelen genomen. De kleur van de hoop. Dat kan in deze tijd, waarin we moeten vechten voor ons voortbestaan, geen kwaad.'

Hij kwam overeind om Frits een hand te geven. Frits had altijd de neiging om die voorzichtig aan te nemen. Neefjes was een tengerere man die van nature inbleek was, alsof hij iets fataals onder de leden had. Bovendien had hij altijd donkere wallen onder zijn ogen. Maar hij liep al jaren mee zonder ziekteverzuim en er was van hem bekend dat hij fanatiek aan atletiek deed. Zelfs kogelstoten zou hij aardig doen, ook al zag je het niet aan hem af. Hij wist de sympathie die zijn ziekelijke uiterlijk meestal opwekte, goed te gebruiken.

'Ik heb geen bezwaar tegen een groene stoel,' zei Frits. 'Wit, de kleur van de onschuld, zou ik schijnheilig hebben gevonden.'

'Ik denk dat ik je snap. Daarom wilde ik ook je tref-

fen. Maar wat kan ik je om te beginnen als lunch aanbieden? Ze hebben vandaag een fantastische tartaar van tomaat, courgette en aubergine heb ik me net laten vertellen.'

'Kroketten met witbrood, kan dat ook?'

'Ah, volks eten omdat je met de man van *de Volksbode* luncht. Het volk is die fase voorbij, in ieder geval ons lezersvolk. Kroketten zijn voor *Telegraaf*-lezers, zou ik zeggen. Ik betwijfel trouwens of ze hier kroketten hebben.'

'Bestel maar wat en vertel ook maar meteen wat jullie in het Miranda Paviljoen aan het bekokstoven waren.'

Frits keek in het bloedeloze gezicht van zijn collega en dacht een klein zenuwtrekje te zien.

'Ja, ik hoorde dat we gesignaleerd waren en meer dan gesignaleerd. Afgeluisterd is misschien een zwaar woord, maar daar lijkt het op. Op zich goede journalistiek van de kleine collega-krant. Wie was het, Frits? Die Malle Babbe of Kapitein Haak?'

Frits zweeg. Er was een tijd geweest dat hij zich opwond als *Trouw* als kleintje in de hoek werd gezet. 'Het noodlijdende dagblad *Trouw*,' was de vaste aanduiding voor hen, ook gebezigd door de collega-kranten uit het eigen concern. Het was alsof *Trouw* genadebrood mocht eten. Nu moesten de anderen eraan wennen dat de krant van Frits de enige was die groei liet zien. Dat feit zat bij de hoofdredacteur van *de Volksbode* nog in de verwerkingsfase.

'Die vrouw die zich als marketentster had uitgedost, zou ik zeggen, met haar tieten uit haar bloes. Ze

hingen ongeveer in onze koffie, zo drong ze zich op. En toen dook ook die man op met zijn stomp met die haak. Kunstig gedaan hoor. Het leek even of we in het gekkenhuis waren beland, maar ik hoorde dat het een personeelsfeestje was. Niet van jullie, want dat heb ik nog nagevraagd.'

'Het zal Heiko vast gestoord hebben dat die vrouw zich opdrong. Of vergis ik me?'

'We kennen Heiko allebei, Frits. Die ziet vrouwen die zich opdringen als een *droit du seigneur*. Ik geef toe dat hij bij ons aan tafel zat. Je had hem er bij jullie niet uit moeten gooien. Hij is misschien minder briljant dan hij zelf vindt, maar hij levert klasse.'

Frits zag geen reden om commentaar te geven. Hij zweeg en bood zo een vriendelijk meisje de gelegenheid hun bestelling op te nemen.

'Wijn, Frits?'

'Hebben we dan iets te vieren?'

'Niet echt, maar met een glas wijn praat het misschien wat beter over onze zorgen.'

'Hebben wij zorgen? Je bedoelt jij en ik samen?'

'Er zijn mensen, Frits, die vinden dat we opgelucht en zelfs gelukkig moeten zijn nu de Engelsen met hun pondje vlees zijn vertrokken.'

Frits mocht moeite hebben met bijbelcitataten, maar een verwijzing naar Shakespeare kon hij aan. De Engelse durfkapitalisten hadden hun sommetjes gemaakt en zich uit laten kopen.

'Bij mij op de krant denken een hoop mensen en bij jou op de krant zullen die er net zo goed zijn, dat de druk nu van de ketel is en dat we weer gewoon een



krant gaan maken zonder gezeur over rendement. Die mensen leven in dromenland, Frits. Ik droom ook graag, maar de laatste tijd krijg ik vooral enge dromen. We kalven allemaal af en straks is iedereen te zwak om de ander overeind te houden. Dan vallen we collectief om. Ik maak keer op keer mee dat we iemand op een onderwerp zetten en voordat het artikel af is, hebben ik weet niet hoeveel mensen die zaak op het internet besproken via hun eigen bronnen of misschien ook wel via dezelfde bron als onze verslaggever sprak. Weg nieuwswaarde, weg het profijt van het lezen van een krant.'

'Wat dacht je van de radio en de televisie?'

Paul Neefjes keek hem aan. 'Die discussie ken ik. De krant heeft die toch ook overleefd, waarom het internet dan niet? Maar er komt een keer dat je het van nieuwe media verliest en die kans is nu uitermate groot.'

'Wat dacht je van al die gratis kranten?'

'Wou je *Trouw* gratis maken, Frits? Dan moet je iedereen ontslaan en een paar jongens en meisjes overhouden om berichten van de ANP-telex te scheuren of liever met knippen en plakken van het net te halen. En met dat soort nieuws moet je ook nog uitkijken, want uit iedere enquête blijkt weer dat jongelui zeggen dat ze nieuws belangrijk vinden, maar ze consumeren het niet. Man-bijt-hondberichten, die worden gevreten. Wil jij een krant maken met veel sport, onzinberichten en wat koppen over de actualiteit?'

'Lees je *Trouw* wel eens, Paul?'

'Elke dag, en het is niet slecht wat jullie maken met een veel te klein budget en te weinig mensen.'

'We groeien.'

'Ja, gras groeit ook, maar als je erop wacht, duurt het erg lang en het wordt ook niet echt hoog.'

Frits zei niets en wachtte af.

'En als jullie al groeien, dan komt dat ook nog bij ons vandaan.'

Frits nam maar een slok van zijn wijn. Als Neefjes zo verder ging moest hij straks zijn glas nog inleveren. Neefjes volgde zijn voorbeeld en ze keken elkaar aan.

'Frits, soms kun je een slag winnen, maar de oorlog verliezen.'

'Ik probeer nog steeds te begrijpen wat Heiko in dit verhaal doet,' zei Frits.

'Een krant moet inzicht bieden in het nieuws, het verrijken, nuanceren soms, met achtergronden en opinies. En dan heb je iemand met de eruditie van Heiko nodig.'

'En ook met zijn onbeschaamdheid, eigenwijsheid en de neiging om zich als pitbull op een onderwerp te storten en het nooit meer los te laten totdat de laatste lezer zijn abonnement komt opzeggen?'

'Jij kon hem niet hebben. Het is moeilijk, Frits, om in iemands schaduw te moeten staan.'

'Verschuif je stoel een beetje als je daar last van hebt.'

Neefjes glimlachte, maar niet van harte. 'Mijn boodschap komt niet echt over, geloof ik.'

'Je boodschap komt prima over. Je wilt mijn hoofd

op een schotel opgediend krijgen of nog liever in een exemplaar van onze krant gerold. Wat doen we met Frits? O, die serveren we gewoon af en zijn krant erbij.'

'Stop. Met dat verhaal van die pop met bloed op jullie parkeerplaats heb ik niets te maken. Dat wil je toch wel van me aannemen?'

'Ja, je zou hebben gehuild als ik echt in onze krant verpakt dood was aangetroffen. Krokodillentranen, vrees ik.' Frits stond op. Hij wist dat hij zich in het restaurant van een modern hotel bevond, maar het voelde alsof hij in de vroegere gevangenis zat. Hij had er geen zin meer in. 'Ik neem aan dat jij je voorgenomen had dit te betalen. Ik ga ervandoor.'

'Maar Frits, daar komt ze net aan met ons menu.'

'Eet mijn bord ook leeg. Je wilt toch groot en sterk worden? Maar blijf met je fikken van onze krant af.'

Neefjes haalde zijn schouders op.

'Denk aan wat ik net zei. Je kunt een slag winnen, maar de oorlog verliezen.'

## Waarin Frits wijsheid uit het oosten opdoet

Hij was de hardstenen bordestrap van het hotel nog niet af of zijn telefoon ging. Frits had niet anders verwacht. Neefjes vond zeker dat het gesprek nog niet afgelopen was. Hij had het nummer natuurlijk al eerder afgetroggeld van de redactiesecretaresse.

Frits was verbouwereerd dat hij haar zelf aan de lijn kreeg.

'Ik heb Max hier voor je. Het is een slechte verbinding. Hij is nauwelijks te verstaan.' Ze gaf het gesprek vrij.

'Hallo, Max, jongen. Wat is er dat je me belt?' Frits klonk ongeruster dan hij wilde. Wat zou zijn zoon te melden hebben? Die zou op dit uur gewoon op school moeten zitten.

'Frits, jij was het man! Ik wilde het eerst niet geloven, maar jij was het. Ze hadden me geen naam genoemd, maar ik herkende je meteen. Lang geleden, man, maar je lijkt nog steeds op jezelf.'

Het begon Frits te dagen wie hij aan de lijn had. 'Max, ben jij het, Max?' De Indische tongval en de toon die altijd decibellen zachter was dan wat Hollanders gewend waren, vormden de bevestiging.

'Max Tehumasse,' zei Frits. 'Je bestaat nog!'

'Hé, man. Natuurlijk besta ik nog. Jij loopt toch

ook gewoon rond?’

Frits vond dat in zijn geval logischer dan in dat van Max. Hoewel Max indertijd anders beweerde, had hij in de ogen van Frits voor hetzelfde geld bij zijn makers in de gekaapte trein kunnen zitten in plaats van op de maaimachine van de golfclub. En dan hadden de mariniers hem ook misschien doodgeschoten, geliquideerd, zoals het gerucht op de School voor Journalistiek ging. De roomse gluipeerd Van Agt, zoals die door velen werd genoemd, zou buiten de nobele Den Uyl om het bevel tot uitschakelen – lees neerschieten – hebben gegeven. Hoe lang was het al weer geleden dat Max hem op de golfbaan vertelde wat er in de Molukse gemeenschap werd gedacht over deze kaping? Of heetten ze toen Zuid-Molukkers?

‘Hé, Frits, ik hoor je niet. Ben je er nog? Golf je nog steeds, man?’

Dat kon Frits beamen. Het was bij toeval begonnen. Hij moest voor zijn opleiding tot journalist stage lopen en kwam bij een Amsterdams weekblad terecht waarvan iedereen in Den Haag wilde zijn om te zien hoe de verkiezingen zouden verlopen. De kaping van een trein in het verre Groningen vond men minder interessant. Bovendien was dit al de tweede keer en dat maakte de nieuwswaarde lager. Waarom sturen we de stagiair niet? suggereerde de redacteur die eigenlijk had moeten gaan. Zo bivakkeerde Frits in 1977 bijna drie weken in het clubhuis van de golf- en countryclub waarvan het terrein praktisch aan de spoorrails grensde waar de gekaapte trein stond en dus de ideale basis voor de pers vormde. In Amster-

dam ging de redactie uit haar dak door de gigantische overwinning van Den Uyl. De telefoontjes met Frits werden schaars. Hij had nog een sfeerstukje mogen maken toen Van Agt, gekleed in een witte leren jekker, uit een Porsche van de rijkspolitie stapte om de zaak in ogenschouw te nemen. Frits had tijdens die stage een beetje leren schrijven, maar vooral leren zuipen met de buitenlandse pers en leren golfen van een Engelse journalist die wist dat het vak lange pauzes met zich meebracht en nooit op reis ging zonder zijn golfsticks. Zijn ijzers, zei hij. En op de baan had hij Max leren kennen, die het gras van de fairways kort hield op een grote motormaaier en zijn belangrijkste bron werd.

‘Frits, we hadden respect voor elkaar. Waar of niet?’

Noemden ze dat in die tijd al zo? Frits vond Max toen sympathiek. Vlak voor het dramatische einde van de treinkaping was hij onverwacht verdwenen. Wat bracht Max ertoe na al die jaren weer contact met hem te zoeken?

‘Je zat de hele nacht in je auto. Wat was je aan het doen, man?’

‘Niet naar jou uit te kijken.’

‘Nee, je wist niet dat ik er was. Ze hadden me verteld dat het om de auto ging van een handelaar die zich rijk gestolen had. Die moest zijn lesje leren.’

Frits voelde het zweet op zijn voorhoofd komen.

‘Wie wil mij een lesje leren?’

‘Niet jou, iemand die arme Afrikanen uitbuit, een kapitalist. Maar waarom zou die in zo’n straat wonen bij jou? Ik zag daar meer mensen zoals ik.’

‘Max, ik begrijp er niets van. Wat was je van plan?’

‘Ik was niets van plan, man. Het was een vrienden-dienst. Ik moest de auto van die vent een beetje laten knallen.’

‘Mijn auto opblazen?’

Max hield zijn mond even.

‘Beschadigen, Frits,’ zei hij toen. ‘Die man laten schrikken. Geen aanslag, hadden ze tegen me gezegd. Alleen zijn auto. Maar daar zat iemand in en dat was jij.’

‘Wie zeiden dat?’

Hij zweeg opnieuw.

‘Frits, ik schrok toen ik je in die auto zag zitten. Ik mocht je, Frits. Ik zag je in Cotonou, maar het kwam toen niet goed uit om je te spreken. Misschien zien we elkaar weer eens op een golfclub.’

Cotonou? Frits was jaren terug voor *Trouw* op reportage geweest in West-Afrika. Op de terugreis had hij ook nog kort Benin aangedaan uit nieuwsgierigheid wat de marxistische machthebbers van de vroegere Franse kolonie Dahomey hadden weten te maken. Hij was er niet van onder de indruk geraakt. Frits was speciaal over de hoofdstad Cotonou gereisd omdat Nederland extra ontwikkelingshulp in het land stak na de Molukse gijzelingsacties. De gijzelaars hadden naar het staatje willen uitwijken en het verhaal ging indertijd dat de regering die mogelijkheid had afgesloten met een zak met geld voor de leiders van Benin. Frits had altijd gedacht dat het een spookverhaal was, maar het feit dat Max hem daar had gezien wees erop dat er toen dus Molukkers in dat land

rondhingen. Zo had hij indertijd een schop gemist.

‘Frits, wie heb je kwaad gemaakt? Je moet uitkijken, man.’

‘Uitkijken voor wie? Kom op, Max. Voor wie?’

‘We waren vrienden toen, maar ik heb ook andere vrienden. Ik heb niks tegen jou, Frits. Ik had nee gezegd als ik meteen had geweten dat die auto van jou was.’

‘Max, luister. Wie zijn die andere vrienden?’

‘Tabee, Frits. Misschien spreken we elkaar weer.’ Hij maakte een eind aan het gesprek.

Frits voelde woede omhoog komen en kreeg hevige aandrang om tegen de geparkeerde auto’s te trappen. Het moest afgelopen zijn. Uit! Hij was vooral woedend omdat hij niet wist hoe hij voor elkaar moest krijgen dat hij met rust werd gelaten.

‘Ik laat me niet bang maken,’ zei hij in zichzelf en hoorde Heiko’s sarrende toontje weer. ‘Blijf fluiten in het donker, Frits. Blijf fluiten.’ Fluiten? Het liefst sloeg hij iemand op zijn bek. Maar wie dan wel?

Op weg naar een ander stuk van Amsterdam-Oost constateerde Frits dat zijn handen pijn deden, alsof hij daadwerkelijk iemand in elkaar had getimmerd. Hij dwong zichzelf het stuur minder krampachtig te omknellen. Eerst een pop, dan een foto en nu bijna zijn auto. Was de volgende stap dat iemand hem onder de tram zou duwen? Nadat hij zijn wagen had geparkeerd, kon hij zichzelf er niet van weerhouden enkele malen achterom te kijken. Waarmee moest je hier in de Watergraafsmeer rekening houden? Opzettelijk worden aangereden door een rollator? Hij deed

zijn best erom te grinniken. Het lukte nog niet erg.

Frits had zelf indertijd doelbewust gekozen om in de Pijp te wonen, ook al was van het bruisende waarover tegenwoordig vooral in de vrouwenbladen enthousiast werd geschreven, toen niet echt sprake. Het rommelige van die buurt had hem aangetrokken en de markt en winkels overal en geen gluurders achter de vitrage zoals in deze straten met alleen maar woonhuizen. Nadat hij had aangebeld bij het bovenhuis van zijn zieke redacteur, hoorde hij iemand de trap afkomen en de buitendeur opendoen.

'Ik dacht al dat ik je zag, Frits. Je komt natuurlijk voor Joost. Sorry dat het even duurde. De elektrische deuropener is kapot en Joost zou hem maken, maar dat zal nu nog wel even duren.'

'Hallo,' zei Frits en moest diep in zijn geheugen graven naar de naam van de vrouw. Zijn hoofd zat te vol met andere gedachten. 'Hallo, Annelies,' kon hij alsnog zeggen voordat de pauze te lang duurde. 'Is Joost boven? Ik bedoel: hoe gaat het met hem? Is hij aanspreekbaar?'

'Heb je het niet gehoord?'

Hij moest slikken voordat hij iets kon zeggen. Wat voor een ellende speelde hier nu weer?

'Gehoord? Over Joost?'

'O, ik dacht dat je daarvoor kwam.' Ze krabde aan haar hand en draaide toen haar trouwring rond.

Frits wachtte af.

'Het is alleen maar erger geworden. Hij is in God geraakt. Hij kreeg een boodschap, zei hij en hij zat alleen maar raar in zichzelf te lachen en dan weer te

huilen. Ik werd er doodnervus van. De huisarts heeft hem nog zwaardere medicijnen voorgeschreven, maar die heeft Joost door de wasbak gespoeld. Het ging niet langer. Ik heb hem gevraagd voor een tijd de deur uit te gaan.'

'Je bedoelt zich laten opnemen?'

'Dat zou misschien wel het beste zijn geweest, maar dat wilde hij niet. Hij was niet gek, zei hij. Hij ervoer God.'

'En nu dan?'

'Hij zit nu in een huis van een oude vriend die op wereldreis is. Die heeft zo'n klein huisje in Jeruzalem. Daar zit hij nu.'

Even dacht Frits dat hij zelf gek werd. Jeruzalem? Waar had ze het over?

'Dat buurtje aan de andere kant van de Middenweg, met die witte lage huizen.'

Frits knikte. Hij was weer bij de les.

'Misschien luistert hij naar jou, Frits. Hij komt nog vaak voor het eten hier, maar hij wil dan altijd uitgebreid met me bidden. Ik ben helemaal niet gelovig, nooit geweest ook en hij vroeger ook niet. Je had mijn schoonvader vroeger moeten horen over pastoors en dominees.'

Frits zei dat hij begreep hoe moeilijk ze het had en vroeg zich af of hij wel een gewoon gesprek met zijn redacteur kon voeren.

'Misschien helpt het als hij jou ziet.'

'Ik hoop het,' zei Frits en zei niet dat hij eigenlijk hoopte dat het hemzelf verder zou helpen. Dat dat de reden voor zijn bezoek was.

In het deel van de Watergraafsmeer dat hij achter zich liet, waren de straten genoemd naar natuurkundigen en andere exacte wetenschapsbeoefenaren die hij kon thuis brengen. Voor het buurtje waar Joost tijdelijk bivakkeerde had men verder in de wetenschap gezocht en wel zo ver dat de namen Frits eigenlijk niets zeiden. Wie was Pekelharing en wat had hij ontdekt? Hetzelfde gold voor Saltet en Bolk. De straten in dit buurtje leken meer op hofjes. Het stond er vol met goedkoop gebouwde duplexwoningen. Ooit was het de bedoeling van twee woningen steeds weer één te maken, maar het was er niet van gekomen.

‘Annelies zei dat je tijdelijk hier zat,’ zei Frits toen hij binnen was gelaten. Hij keek om zich heen terwijl hij zijn redacteur de hand schudde. Hoe herkende je godsdienstwaanzin? Alles zag er gewoon uit. De woning bestond uit een woonkamer met een aangrenzende alkoof, waar hij een bed zag staan. Het was opgemaakt. Joost zelf was gewoon aangekleed en had zich geschoren. Je zou op dit uur van de dag niet anders verwachten, maar toch leek het hem een goed teken. Het enige opvallende waren de rode ogen van de man.

‘Je vrouw was nogal zorgelijk. Gaat alles wel de goede kant uit?’

‘Frits, ik stel het hogelijk op prijs dat je langskomt. Weet je dat ik het eigenlijk had gehoopt? Ik hoorde van mensen op de krant over je verdriet.’

Frits wist niets van verdriet, maar wel alles van narigheid. Bedoelde Joost dat?

‘Ik heb mijn verdriet altijd weggestopt, Frits, maar

toen werd me verteld dat ik het moest laten gaan.’ Hij keek naar Frits met een blij blik die niet paste bij zijn rode ogen. ‘Ik zat bij Zeeburgia op de tribune. De wedstrijd was allang afgelopen, maar ik was blijven zitten, in mijn eentje, en toen hoorde ik mijn naam roepen. Maar er was niemand te bekennen die me riep. En toen hoorde ik dat ik zelf sprak, maar het waren niet mijn woorden. Ik was een doorgeefluik. Het was alsof er iemand achter me stond die door mij heen sprak. Dat schokte me, kun je je dat voorstellen? Ik heb toen langs die sportvelden daar gelopen, helemaal in de war, maar toen ik thuiskwam, voelde ik vrede in mijn hart. En toen kwamen die huilbuien. God had me verteld dat ik me moest laten gaan.’

Frits vroeg zich af hoe hij het onderwerp op hun werkster kon brengen. Daarvoor kwam hij tenslotte langs. Misschien moest hij er maar plompverloren over beginnen.

‘Ik huil nu soms tijdenlang, iedere dag. En als je veel verdriet hebt, dan heb je ook veel liefde nodig. Dus dan bid ik tot God.’

‘Je lijkt onze werkster wel. Perpé. Die doet ook niet anders. Je kent haar wel. We hebben haar via jou aangenomen.’

‘Perpé?’

‘Ja, een Afrikaanse, uit Eritrea naar haar zeggen. Jij kende haar vriendin.’

‘O, je bedoelt die vriendin van Heiko. Die zwarte vrouw waar hij toen de hele tijd omheen draaide.’

Frits zweeg afgebluft. Nu Joost het zei, zag hij het weer voor zich. Bij Heiko raakte je de tel kwijt wat

vriendinnen betrof, maar dit herinnerde hij zich. Heiko was vervolgens zelf ingeruild voor een hoogleraar en zijn leed was voor Frits stil vermaak geweest.

‘Heiko ging niet met een werkster om. Ik weet wie je bedoelt. Dat was een gestudeerd iemand die bij een denktank of zoiets werkte.’

‘Ja, en die hielp haar landgenoten ook vooruit. Weet je die werkster nog die in het begin bij ons in van die prachtige gewaden rondliep, helemaal niet iemand die de prullenbakken kwam legen. Dat had ze zelf ook snel in de gaten. Ja, jij zocht toen ook iemand. Ik maakte wel eens een praatje met haar. Ze was nogal gelovig. Toen ging ik daar nog tegen in. Ik wist nog niet beter.’

‘Maar het liep via die vriendin van Heiko?’

‘Weet je dat niet meer, Frits? Ik zie dat met een enorme helderheid voor me. Heiko en de chef Buitenland kregen bijna slaande ruzie. Hij wilde naar dat land van die vriendin om de paus te interviewen.’

Moest Frits zeggen dat de paus in Rome zetelde?

‘De paus van de Kopten, paus Shenouda de Derde, Frits. De 117<sup>e</sup> opvolger van de evangelist Marcus. Heiko was toen helemaal in Afrika. Het uitgebuite continent, zo wilde hij een artikelenreeks noemen. Die vriendin zou meegaan om te tolken.’

Er was zo veel gedonder geweest met Heiko en zo vaak over plannen waar exorbitante declaraties aan vastzaten dat Frits de afhandeling ervan aan een van zijn adjuncten had overgelaten. Er begon hem iets te dagen door het verhaal van Joost, maar waren de gemoederen wel zo hoog opgelopen? De plannen van

Heiko waren altijd beter dan de realisering ervan.

‘Hij had al allerlei contacten in Afrika opgebouwd.’

‘Zou jij die paus niet willen spreken?’

‘Ik?’

‘Ja, eventueel maak je er een serie van en spreek je ook andere kerkleiders. Een reeks over godsbeleving, dat moet je toch aanspreken.’

Tot ontzetting van Frits barstte zijn redacteur in huilen uit.

‘Frits, hoe vaak heb ik God niet gezegd dat ik hem nodig heb en dan sta jij onverwacht voor mijn neus en dan doe je me zo’n schitterend voorstel. God bewandelt heel andere wegen dan de mensen denken.’

‘Denk erover na. En doe het alleen als je er klaar voor voelt. Bel me op de krant, of, nog beter, kom langs.’

Frits liep terug naar zijn wagen en voelde zich een psychiater. Had hij een medewerker die in de war was het juiste medicijn weten voor te schrijven? Hij wist het niet. Hij had het in een opwelling gedaan. Zijn gedachten waren vervuld van Heiko. De man had connecties met Afrika. Was er zo een verbinding met de Max van vroeger te leggen? Moest hij gaan aannemen dat Heiko achter alle narigheid zat? Was dat niet te veel eer? Het schoot door zijn hoofd dat er mensen waren die Heiko een raspoetin noemden. Het zou toch niet waar zijn?

## Waarin Frits op een obstakel stuit

Er was een tijd geweest dat Frits zijn dromen noteerde. Hij ging met een meisje dat dweept met het werk van Freud. Zelf was hij meer in seks geïnteresseerd. Gelukkig verzetten de gedachten van Freud zich daar niet tegen. Het oplepelen van zijn dromen ging hem op den duur behoorlijk vervelen. Hij moest zich inspannen om haar naam naar boven te halen. Dat het door zijn hoofd maalde terwijl hij in alle vroegte op weg was naar een golfclub in de buurt van het poenerige Laren, kwam doordat een bepaalde droom hem sinds dagen haarscherp voor ogen stond. Hij was die ochtend wakker geschrokken en dacht even dat hij daadwerkelijk een boek van Sartre in zijn hand hield. Freud had hem nooit zo aangesproken, maar er was een tijd dat hij met Sartre had gedweept. Waarom wist hij nu niet meer. In zijn droom zat hij aan de rand van een zwembad in een vertaling van *Les Chemins de la Liberté* te lezen. Op een tafeltje naast hem lag een pakje Gitanes, een sigarettenmerk dat hij in een opwelling van artistiekeerigheid wel eens had gerookt, maar nooit echt lekker had gevonden.

‘Annie!’ riep hij opeens hardop. ‘Nee, Anna.’ De vriendin noemde zich Anna, maar werd door haar

moeder gewoon Annie genoemd. Daar zat ze vreselijk over te zeuren. Ze was op een leeftijd dat ze toch zelf wel mocht bedenken hoe ze zich wilde laten noemen? Dat zei ze tot vervelens toe.

En zo wist hij het ook weer van Sartre. In de gekaapte trein van lang geleden had een vrouw gezeten die Annie heette. Ze was eerder vrijgelaten samen met andere vrouwen en had verteld dat ze in *Het opont-houd* van Sartre had zitten lezen toen de Molukkers de trein hadden stilgezet. Deel twee van ‘De wegen der vrijheid’. Het had diepe indruk op Frits gemaakt. De mens roept zijn eigen noodlot op. Was dat ook de visie van Sartre, wiens werk hij daarna had verslonden? En was het nu een veeg teken voor hem of juist voor de filosoof dat hij geen enkele gedachte van Sartre meer onder woorden kon brengen?

Zou hij indirect over vrouwen hebben gedroomd, omdat hij een afspraak had met Jessica? Volgens de redactiesecretaresse had ze een oogje op Frits. Hij had daarover zijn twijfels. Andersom lag nog eerder voor de hand. Jessica was de rechterhand van de vertegenwoordiger van de Engelse durfkapitalisten die zich in *Trouw* en de collega-kranten hadden ingekocht. Volgens de financiële pers waren ze onlangs huilend afgedropen omdat die bokkige Hollanders niet wilden snappen wat winst maken moest betekenen. Frits had meer het idee dat ze huilend naar de bank waren gelopen om hun winst te deponeren. Jessica had haarscherp aangevoeld wanneer het ideale moment voor een uittree was aangebroken, zoals ze keer op keer onmiddellijk in de gaten had wanneer prognoses en



cijfers niet klopten of of er plannen op drijfzand waren gebouwd. In zijn ogen was ze de echte baas, of in ieder geval de hersens achter de Engelsman die pretendeerde dat hij alle beslissingen nam. Frits had goed bij hem gelegen omdat hij kon golfen. Neefjes kon alleen maar goed zeuren, had de man Frits een keer toevertrouwd, een eigenschap die toch al tot grote hoogte was ontwikkeld in Nederland. Uiteraard golfde Jessica ook. Wat de baas kon, kon zij ook en beter, hoewel ze zo verstandig was daarmee in zijn bijzijn niet te koop te lopen.

Ze stond bij het clubhuis op hem te wachten. Jessica was onmiskenbaar Engels, wat het was wat haar zo Engels maakte vond Frits moeilijk om in een paar woorden samen te vatten. Kwam het door de lichte huid en de frisse uitstraling of door de vorm van het gezicht met de net niet bolle wangen en de voortdurende suggestie van een glimlach? Ze had een neiging tot molligheid, maar zo ver was het nog lang niet. Hij vond het in ieder geval een genoegen om haar te zien. Frits hield van ronde vrouwen, maar dan wel met een scherp verstand en daarvan had ze voldoende. Soms zelfs iets te veel.

Bij haar was een man die Frits niet kende. Net als Jessica was hij een stuk jonger dan Frits. Met zijn blonde haar dat de neiging had in een kuif te staan leek hij meer op een Nederlander dan op een Brit.

Van Maartje, de redactiesecretaresse, had hij begrepen dat Jessica het leuk zou vinden om bij wijze van afscheid nog een keer een partijtje golf met hem te spelen.

‘Kijk maar uit,’ had Maartje gezegd. ‘Ze wil iets van je, Frits. Misschien wil ze jou wel.’

‘In alle vroegte op de golfbaan?’ had hij gezegd, alsof de plaats en de tijd iets uitsloten. Hij kende van een van de redacteurs het verhaal van een man die via een contactadvertentie een vrouw had leren kennen die graag seks met hem had gewild op een kerkhof. Het had haar niet kunnen schelen op welk graf het gebeurde. Waarom dan niet op een golfbaan in een van de zandbunkers of gewoon op het kort gemaaid gras?

Nu hij Jessica met een soort chaperonne zag staan, was de suggestie van romantiek verdwenen. Hij haalde zijn golftas uit zijn kofferbak en gordde hem om zijn schouder.

‘Hai, Frits,’ zei ze. ‘Leuk dat je tijd had.’

Het moest nog acht uur worden. Het was dat hij ging golfen en het was dat hij Jessica trof, want anders had hij iets gegromd over de akelige vroegte van de afspraak.

‘Dit is Louis. Hij introduceert ons op deze fantastische baan. Jammer dat we niet alle holes kunnen spelen, Frits. Vind je het erg als we er zes doen?’

‘Louis van Geel,’ stelde de man zich voor. ‘Ja, ik weet het,’ zei hij toen hij Frits’ blik zag. ‘Ik kan het niet helpen en hij ook niet. Onze ouders kenden zijn ouders niet. Daardoor is het niet gekomen. En van Ajax weet ik ook niets en over Clarence Seedorf heb ik geen mening.’

‘AZ,’ zei Frits. ‘Van Gaal is tegenwoordig trainer van AZ.’

‘Whatever. Voetbal interesseert me totaal niks.’

Waarom zou je als een gek achter een bal aanrennen als je gewoon de bal zelf het werk kunt laten doen, zoals hier?' Hij keek naar Jessica. 'Gaan jullie maar van start,' zei hij. 'Ik ga eerst eens kijken of ik een kop koffie kan scoren.' Hij zag Frits aarzelen. 'Ik neem een beker voor jullie mee, maar laat Jessica niet wachten. Haar agenda zit weer eens helemaal vol voor vandaag. Zie het als een eer dat je op een vroegere tijd staat gepland dan ik.'

Jessica gunde Frits de afslag, vooral omdat zijn handicap hoger was dan de hare. Er waren weinig mensen op de baan. Verderop achter een bosschage zag Frits twee oudere dames en een hondje, dat als een razende wegrende als er een slag werd gemaakt. Hij was te veel met zijn blik bij het beest. Zijn bal kwam naast de baan tussen struiken terecht.

'Bad luck,' zei Jessica en strafte hem meteen af. Ze had het hondje ook gezien. 'Mag dat wel?' vroeg ze.

'Laten we het gedogen.'

Ze moest glimlachen. Het was een woord dat ze in de gesprekken uitgelegd had gekregen. Je had haar toen zien denken dat Nederlanders een raar volk waren.

'Frits, ik kan nu vrijer spreken,' zei ze. 'Gebruik een ander ijzer voor die slag.'

Hij volgde haar raad op en wachtte af wat er zou volgen. Haar eerste opmerking moest over iets anders gaan.

'Ze hebben het op je voorzien, Frits.'

'Hallo,' riep hij. 'Kun je niet gewoon van me winnen?' Door haar opmerking sloeg hij over de bal. Zijn

ochtendhumeur toonde zich opeens in volle pracht. 'Sorry, ik schrok van je opmerking,' zei hij ter verontschuldiging. 'Wat denk je dat ik de laatste tijd meemaak? Natuurlijk hebben ze het op me voorzien.'

Nu verbaasde hij haar.

'Hebben ze je het verteld? Of heb je van iemand anders iets gehoord?'

De journalist in Frits kreeg de overhand. 'Sorry, Jessica, vertel om te beginnen wat je bedoelt. Wat speelt er?'

Ze wilde niet laten merken dat ze chagrijnig was geworden van zijn reactie en concentreerde zich op haar slag. De bal kwam dichtbij de hole. Frits zag aankomen dat hij deze ochtend niet zou gaan winnen. Hij had de laatste tijd toch al geen 'winning mood'.

'Je speelt geen poker, of wel Frits?'

Waar ging dit heen?

'Als je met geld aan tafel zit, kun je eigenlijk alleen maar winnen als je een hoop geld hebt. Snap je?'

'Niet echt. Ik dacht dat je bij poker het geld van de anderen kon winnen.'

'Natuurlijk. Dat kan en daar gaat het ook om, maar als je weinig geld hebt, win je meestal niet veel. En wie veel geld heeft kan het zich permitteren meer te verliezen en toch in het spel te blijven.'

'Oké, je moet alleen aan de pokertafel gaan zitten als je een dikke portemonnee hebt. Ik snap het. Maar we hebben het toch niet over pokeren?'

'Nee, ik heb het over je krant, Frits. Jullie winnen wat, maar het schiet niet op. Je stapeltje wordt nauwelijks groter en je irriteert de anderen omdat die

verliezen, helemaal omdat ze aan jou verliezen. Jullie zijn met te veel, Frits. We hebben het er vaak over gehad.'

'Met wie dan? Niet met mij.'

Ze sloeg met een korte tik haar bal in de hole en keek hem toen aan.

'Nee, natuurlijk niet. Hoe zeggen jullie dat ook weer? De gehangene of zoiets.'

'In het huis van de gehangene praat men niet over de strop.'

'Dat is het.'

Ze hield haar mond en keek hoe Frits speelde. Hij wist zijn bal weer op de fairway te krijgen, maar voordat hij de hole zou bereiken, had hij nog minstens twee slagen nodig.

'Wij hadden bewondering voor jou. Zoals jij en je mensen knokten voor je krant, daar hadden de anderen wat van kunnen leren. Met jou hadden we wel verder willen gaan, maar jullie zaten allemaal aan elkaar vast.'

'Zo te horen wij wat minder dan de collega's.'

Ze moest lachen.

'Het zijn altijd je collega's die je de dolk in de rug steken. Wij hebben de naam, maar meestal hoeven wij alleen maar toe te zien wat de mensen elkaar aandoen. We hebben het over overleven, Frits, en dan gaat het fatsoen door de deur heen.'

Frits moest aan zijn gesprek met Neefjes denken. Die had betrokkenheid bij alle strapatsen waaraan Frits was blootgesteld, ontkend. Ontbrak bij hem het fatsoen toe te geven dat hij ermee te maken had?

'Zonder jouw krant zouden hun problemen een stuk kleiner zijn.'

'Je bedoelt dat ze hopen dat onze abonnees geen kant op kunnen en bij hen zullen aankloppen?'

Ze knikte. 'Zoiets. Dat was een van de opties, maar er waren er meer. Ik zal je zeggen, Frits, dat wij het meest zagen in de boel opknippen. Jullie lopen elkaar allemaal in de weg. Nou, dan is de beste weg om jullie uit elkaar te halen. Maar, no way dat we die optie op tafel konden houden. Het geheel is meer dan de som der delen, werd er steeds door jullie hoogste baas geroepen. Nou, ik weet door ons werk één ding zeker. Als je een zaak in stukken knipt, verdien je altijd meer. Maar als je niet kunt winnen, moet je je geld van tafel nemen en met spelen ophouden. Helemaal zolang je nog voor staat, Frits.'

Ze zwegen allebei en zagen Louis aan komen lopen met een blad waarin koffiebekers in uitsparingen pasten.

'Mag ik jullie dienen,' zei hij. 'Slappe koffie voor Jessica, zodat het bijna smaakt als die afschuwelijke thee met melk die ik bij jullie te drinken krijg. Jou taxeerde ik op zwart zonder suiker. Klopt dat, Frits?'

'Heb je navraag gedaan dat je dat zo goed weet?' Het klonk bitser dan hij bedoelde. 'Sorry, goed gerdan, had ik moeten zeggen,' zei hij erachteraan.

Louis keek van de een naar de ander.

'Zijn jullie aan het dealen? Stoor ik?'

'We zijn aan het golfen. Ik gun Frits de overwinning, maar hij maakt er geen gebruik van. Dan moet hij het zelf maar weten.'

‘Zo ken ik je niet,’ zei Louis en Frits moest dat be-  
amen. Winnen van Jessica moest je eigenlijk niet wil-  
len en zeker niet als je slecht tegen je verlies kon, zo-  
als Frits zelf.

‘Vanuit de verte zag ik dat je een professionele slag  
hebt. Golf je vaak, Frits?’

‘Minder dan ik zou willen.’

‘Ja, je hebt natuurlijk een druk bestaan met die  
krant van je.’ Hij wees naar Jessica. ‘Ze vertelde me  
dat je hoofdredacteur bent, en een goede ook.’

‘Bedankt voor het compliment. Wil je er eentje van  
mij horen?’

‘Ah, je bent nieuwsgierig naar wat ik doe behalve  
golfen. Laten we dat overigens eerst onze aandacht  
geven, voordat Jessica ongeduldig wordt.’

Frits keek hoe Louis met een korte, krachtige slag  
de bal beheerst de juiste richting uit joeg. Met zulke  
tegenstanders eindigde hij misschien zelfs als der-  
de.

‘Ik run een investeringsmaatschappij, mijn eigen  
maatschappij,’ zei Louis, terwijl hij keek hoe Jessica  
het ervan afbracht. ‘Het is de schuld van mijn vader,  
zeg ik altijd.’

‘Hoezo, moest je het van hem overnemen?’

‘Nee, hij had een textiel fabriek die over de kop  
ging, maar de gemeente wilde voor veel geld de grond  
en het gebouw hebben om er woningen neer te kun-  
nen zetten. Zo eindigde ik met een zak met geld. En je  
weet: geld moet rollen.’

Frits was aan slagen luisterde niet echt.

‘Ik stop vooral geld in IT-zaken. Ik durf het bijna

niet te zeggen, maar ik ben misschien met jullie on-  
dergang bezig.’

Er werd Frits niet gegund zich te concentreren.

‘Nou ja, ondergang. De ondergang van een papie-  
ren krant wil ik zeggen. De krant moet natuurlijk ge-  
maakt blijven worden. Maar ik heb geld in een bedrijf  
zitten dat een hanteerbaar apparaat ontwikkelt waar-  
op je elektronisch een boek of krant kunt lezen. Een  
zogenoemde E-reader, zegt je dat wat?’

Weinig, moest Frits toegeven. Iedere keer was er  
wel een nieuwe ontwikkeling die de mensheid het  
papierloze tijdperk zou binnen leiden en de krant in  
haar klassieke vorm overbodig zou maken. En iedere  
keer bleef de krant gewoon bestaan. De mens wilde  
een kop koffie kunnen drinken met zijn krantje erbij  
en eventueel een croissantje.

Ze hoorden Jessica roepen en zagen haar wenken.

Toen ze kwamen aanlopen, zagen ze het probleem.  
Er was een tak van een boom gescheurd, een dik  
exemplaar dat deels nog aan de boom vastzat. Het  
uiteinde rustte in een van de bunkers van hun derde  
hole.

‘Tsja, wat hebben we hier?’ zei Louis. ‘Is dit een los  
natuurlijk voorwerp of niet? Wat zeg jij, Frits?’

‘Het is een obstakel,’ zei Jessica.

Frits wist het nog niet zo zeker. De journalisten-  
cao vond hij al vaak onbegrijpelijk, maar dat was  
niets vergeleken met de reglementen van de Interna-  
tionale Golf Federatie.

‘Het is een natuurlijk voorwerp, dat wel,’ zei hij.  
‘Maar los kan ik het niet noemen. En ook als het los

zou zijn, dan mogen we het niet wegnemen, want het ligt in een hindernis.'

'Zo valt hier niet te spelen,' zei Jessica. 'Het is een obstakel.'

'Het zit in ieder geval in de weg,' zei Louis.

'Een los obstakel mag je verwijderen, een vast niet,' zei Frits en gaf een stevige ruk aan de tak. 'Los,' zei hij. 'Kijk, nu is het los en we noemen het gewoon een obstakel. Weg ermee.' Hij wierp de tak naast de baan.

'Eindelijk iemand die weet hoe je de regels moet interpreteren,' zei Louis. 'Ik speelde onlangs nog met een vent die ik moest uitleggen dat men nooit de ligging van de bal verbetert. Zo ongeveer regel één van het golfspel. Hij beweerde dat hij vanuit zijn positie niet kon slaan. Daarin had hij misschien gelijk, maar hij had met zijn vingers van de bal af moeten blijven.'

Ze speelden verder. Frits zag Jessica een paar keer op haar horloge kijken.

'We moeten aan onze afspraak denken, Louis,' zei ze. 'Frits, ik weet dat opgeven betekent dat we jou de overwinning laten. Zou je dat willen accepteren?'

'Niet het deelnemen is belangrijk, maar het winnen,' zei Frits. 'Ik ben blij dat ik heb gewonnen. Dat gebeurt me tegen jou niet vaak.'

Ze liepen samen op naar het clubhuis. Louis riep dat hij eraan kwam.

'Frits,' zei ze.

Hij vond dat ze aarzelend klonk.

'Je gaat me toch geen baan aanbieden?' vroeg hij.

Ze keek verbaasd.

'Zou je dat dan willen?'

'Nee, ik maak een grap, een bittere grap misschien wel. Ik wil een fantastische, bloeiende, veelgelezen krant blijven maken.'

'That's the spirit,' zei ze. 'Houd vol, Frits.' Ze stak haar hand uit. 'All the best.'

'Onze redactiesecretaresse voorspelde dat we zouden gaan zoenen.'

Ze glimlachte.

'Ik ben hier wel op het continent, maar wij Britten blijven graag onszelf. We laten zoenen aan de Europeanen over.' Ze pakte zijn hand. 'Ik wens je alle geluk, Frits. Je zult het nodig hebben.'

## Waarin een verlokking Frits aanstaart

Frits was op weg naar de tempel der wetenschap, hoewel je het hoofdgebouw van de Vrije Universiteit beter de bunker der wetenschap kon noemen. Iemand moest op het idee zijn gekomen een silo voor graan of suikerbieten als voorbeeld te nemen. Gaat het bij de wetenschap ook niet om het vullen van de leegte, was er mogelijk gezegd. Laten we dan een enorme betonnen kolos neerzetten, liefst zo lelijk mogelijk om de aandacht niet af te leiden van hetgeen waarmee het gebouw moet worden doordeseemd. Voor Frits werd dat doel niet bereikt. De aanblik van het gebouw doorbrak juist zijn gedachtengang. Het kwam misschien ook doordat hij met al dat nadenken niets opschoot. Het was eigenlijk meer piekeren dan nadenken. Viel er te bewijzen wie er achter die 'practical joke' zat, zoals de politiemannet met wie hij had gesproken, het noemde?

De man had hem gebeld met de mededeling dat men het bloed waarmee de etalagepop rijkelijk was besmeurd, had weten te determineren.

'Gelukkig was het geen varkensbloed.'

Frits had enigszins onnozel gevraagd waarom dat een gelukje was.

'Dat had de suggestie kunnen wekken dat men uit

moslimhoek iets tegen u en uw krant heeft. En dan had ik de zaak meteen door moeten spelen naar de landelijke antiterreureenheid.'

'Ik dacht dat we voor sommigen uit die hoek christenhonden waren.'

'Mij is verteld dat men graag de vergelijking met varkens maakt. Dat zouden onreine beesten zijn. Vandaar. Maar het was runderbloed.'

Schoot het onderzoek daarmee iets op? Frits had gevraagd hoe je aan een literetje runderbloed kwam. Hem zouden ze niet om zo'n boodschap moeten sturen.

Een slachthuis lag volgens de politiemannet voor de hand. Gezien de aard van de gebeurtenis vonden ze het echter niet van belang dat verder uit te zoeken. Misschien was het wel een studentengrap geweest. De dames en heren studenten haalden wel meer vreemde streken uit.

Frits had eigenlijk over de foto met de nietjes willen beginnen, maar een gesprek op de krant met ex-kameraad Koos had hem ervan weerhouden. Koos was met een verhaal aangekomen dat Frits had geïmponneerd, maar ook achterdochtig gemaakt. Het was begonnen met een vrijpleiten van de stagiair Niels, die naar zijn zeggen gewoon die ochtend was komen aanfietsen en toen een oploopje had gezien dat hem nieuwsgierig had gemaakt.

'De jongen wil journalist worden. Dan kun je nieuwsgierigheid niet tegen hem gebruiken,' had Koos gezegd. 'Toen hij had gezien dat onze krant als verpakking was gebruikt, is hij meteen naar de redac-

tie gekomen.'

Frits had zich voorgesteld hoe Niels was komen aanfietsen; hij had na maanden zijn fiets uit de stal-ling gehaald waar ook zijn auto stond en het zelfs na-gedaan. Daar hing het ding al eindelijk los.

'Heel goed, Frits,' had zijn vrouw gezegd. 'Einde-lijk word je verstandig. Hoe vaak heb ik je niet verteld wat een onzin het is in de stad met de auto te gaan.'

Hij had haar niet verteld over het telefoontje van Max. Het leek hem geen kwaad te kunnen de auto een tijdje zo min mogelijk te gebruiken. Nu hij in Buitenveldert tegen de wind in zwoegde vroeg hij zich af waar hij mee bezig was. Je was een idioot om het comfort van een auto voor het lijden op de fiets in te ruilen. En als fietsen goed voor je conditie was, waarom raakte hij dan buiten adem?

Eerder die dag was hij bij wijze van experiment het parkeerterrein van de nieuwe huisvesting voor *Trouw* op gefietst. Deed je dat wel als fietser? Waar-om kwam je niet van de andere kant, zodat je meteen bij de ingang was? Hij had Koos moeten vragen waar die jongen woonde. En als je van het parkeerterrein kwam en doorfietste, was je al meteen aan de zijkant van het gebouw. Wilde rumoer aan de achterkant je aandacht kunnen trekken, dan zou je eigenlijk een andere route moeten nemen. Koos had het als onbe-langrijk terzijde geschoven. Hij was voller geweest van een andere ontdekking.

'Die nare foto, Frits, die spookte de hele tijd door mijn hoofd. Jouw mond met die nietjes.'

Dat hoefde hij Frits niet allemaal te vertellen. Hij

deed juist zijn best om die foto uit zijn gedachten te houden.

'Jij kent natuurlijk het blad *L'exploité* niet?'

'Nee, moet dat dan?'

'Dat was een trotskistisch blaadje uit Wallonië met Aimé Henart als hoofdredacteur. In 1939 hebben ze die dood uit een greppel getild. Hij was doodge-schoten, maar het echte gruwelijke was dat zijn mond was dichtgenaaid. Ik ben nog speciaal naar het Instituut voor Internationale Sociale Geschiedenis geweest om de foto ervan op te zoeken. Wil je een ko-pie zien?'

Frits had ervoor bedankt.

'De verdenking ging uit naar krachten in het Ko-mintern. Die pakten zogenaamde klassenverraders hard aan. Je weet dat ze Trotski zelf ook te pakken hebben genomen. Opportunisme, sektarisme en re-visionisme belagen de permanente revolutie, Frits. Dat hebben ze jou misschien nooit geleerd, maar mij wel. Men zal je toch niet als vijand van de arbeidende klasse zien, Frits? Ik kan het niet anders zien dan dat er een destabilisatiepoging aan de gang is.'

Frits had hem aangekeken, maar had ogenschijn-lijk alleen ongerustheid gezien. Was er binnen de re-dactie een linkse coup tegen hem in voorbereiding? Hij wist dat er redacteuren waren die hem nogal bourgeois vonden met zijn grote auto en zijn voor-keur voor golfen, maar had hij van een verburgerlijk-te oud-CPN'er als Koos iets te vrezen? Hij had het van zich afgezet als naargeestige achterdocht, maar het had hem er ook van weerhouden het foto-incident

met de politieman op te nemen. De foto van Frits was via het intranet van de krant verspreid. Dat zou toch moeten betekenen dat er intern iemand bij betrokken was?

‘Waar blijven we als ik mijn eigen mensen ga wantrouwen,’ zei Frits tegen zichzelf en zag dat het stoplicht voor fietsers nog steeds op rood stond. Verbeelde hij het zich of was het waar dat automobilisten veel korter voor rood moesten wachten dan fietsers? Hij zette het uit zijn hoofd. Zo langzamerhand ging hij overal wat achter zoeken.

De secretaris van het stichtingsbestuur had gevraagd of hij bij hem op de vU wilde langskomen.

‘We moeten elkaar weer eens spreken,’ had hij aan de telefoon gezegd. ‘Ik vind dat Cor je onfatsoenlijk heeft behandeld, voor zover ik zijn verhaal begrepen heb. Daar wil ik het met je over hebben, Frits.’

Cor was de voorzitter, die door Frits altijd met ‘voorzitter’ werd aangesproken en die dat ook op prijs stelde. De secretaris was van een jongere generatie. Hij heette Jeroen en werd gezien als een van de denkers in de christelijke beweging. De voorzitter was meer van het simpele handwerk als konkelen, masseren en ruiltjes plegen als het niet anders kon. Jeroen was hoogleraar en gepromoveerd op Aramese bijbelrollen. Hij was de baas van de letterenfaculteit, al heette dat officieel anders. Hij zag er niet uit als een baas. Hij was meer het type wielrenner: een tengere, tanige man met holle wangen en stekeltjeshaar. Maar schijnt bedriegt, was een van de eerste lessen die Frits in de journalistiek had meegekregen.

Frits keek goedkeurend de werkkamer rond. Het was om te beginnen een hoekkamer die ruim was, met een zitje met stevige fauteuils en met ramen die uitzicht op de buitenwereld boden, al was het dan slechts Buitenveldert. Wat er binnen in het gebouw gebeurde, ging schuil achter muren. In zo’n kamer kon je je gedachten laten gaan en mensen spreken zonder dat de halve wereld het als een toneelstukje kon volgen. Aan een van de muren hing een schilderij van Jezus op een berg met een stralenkrans om zijn gestalte. Twee oudere mannen stonden onderaan, terwijl er ook nog enkele knielende mannen te zien waren.

Jeroen zag hem kijken.

‘Christus op de berg Tabor, Frits. De uitbeelding van de theofanie. “Dit is mijn veelgeliefde zoon, luistert naar hem,” klinkt er uit de hemel. Daar beneden zie je Mozes en Elia, die een soortgelijke ervaring op een berg ondergingen. Spreekt het je aan?’

‘Als schilderij of als boodschap?’

‘Kijk, daar spreekt de journalist. Geen antwoorden geven, maar vragen stellen. Ik zei nog tegen Cor dat je bijna de verpersoonlijking van de journalistiek bent. De krant is inhoudelijk enorm vooruitgegaan onder jouw leiding, Frits. Je zou mogen zeggen, verdiept, als je me een grapje permitteert. Dat had hij ook wel eens tegen je mogen zeggen.’

Frits was het met hem eens, maar zei dat niet.

‘Je hebt misschien begrepen dat we een stevige discussie in het bestuur hebben. Jullie maken de krant, maar wij hebben ook onze mening, met Cor voorop.



Ik moet zeggen dat ik het niet met hem eens ben. Hij vindt dat er een reveil moet komen. De mens moet houvast aan een krant hebben. Dat vind ik ook, maar op een andere manier. Je kunt niet tegen de tijdstroom in roeien.'

Frits vroeg zich af waartoe dit allemaal moest leiden.

'Wij hebben hier een masteropleiding Journalistiek, maar ik vraag me af of we de bakens niet moeten verzetten. Ik weet eigenlijk wel zeker dat het moet gebeuren. Kranten moeten niet alleen weten wat hun lezers willen weten, maar hen ook daadwerkelijk betrekken bij de organisatie. Dat idee van de burgerjournalist die over zijn eigen buurt of stad rapporteert, dat vind ik een nouveauté van de krant die precies raakt waar het om gaat, Frits.'

'De krant als buurtkroeg waar de klanten het hoogste woord hebben en waar de redactie als goede waard de tap laat vloeien en alleen maar ingrijpt als de stemming stijgt en het peil daalt. Ik citeer nu bijna letterlijk uit onze maandelijks grote vergadering op de redactie,' zei Frits.

'Het is ook bijna letterlijk wat Cor laatst zei. Die ziet veel meer in de redactie als dominee die het volk op het smalle, kronkelige pad houdt. Daarmee win je geen lezers, zou ik zeggen.'

Frits knikte dat hij die mening deelde.

'De journalist moet meer redacteur dan verslaggever worden, Frits. Hij hoeft niet meer voortdurend op pad. Dat doen de lezers wel. Maar hij moet wel vijlen, schaven en duiden. Dat wil ik in onze opleiding tot

uitdrukking brengen. Maar hij moet tegelijkertijd de lezer wel opzoeken en niet alleen als een pennennikkende kantoorklerk achter zijn computer zitten. Onze master Journalistiek moet een duaal traject krijgen. Colleges aan de ene kant, maar ook praktijkervaring. En de geschiktste man om dat vorm te geven, dat ben jij, Frits. We hebben ruimte voor een hoogleraar en ik vind dat jij op die stoel moet komen.'

Frits was verbouwereerd.

'Je biedt me een nieuwe baan aan? Hier bij jullie, aan deze universiteit? Maar ik ben niet...'

Jeroen liet hem niet uitspreken.

'Ik weet dat je niet van christelijken huize komt, Frits. Dat punt is in het bestuur te vaak aan de orde geweest om het ooit te kunnen vergeten. Hier in huis speelt dat veel minder. Ik weet niet meer precies wat oud-president Clinton in een ander verband zei, maar als je er niet mee te koop loopt noch praktiseert, dan levert het geen problemen op.'

'Wacht,' zei Frits. 'Ik bedoel iets anders. Ik wilde zeggen dat ik geen academische opleiding heb. Dat lijkt me nogal eigenaardig voor een professor.'

Jeroen maakte een sussend gebaar.

'Laat ik om te beginnen als grap zeggen, Frits, dat professor geen beschermd titel is. Toen ik klein was, huurden mijn ouders voor mijn verjaardagsfeestje altijd een goochelaar in. Professor Stromboli heette die man. Het heeft jaren geduurd voordat ik begreep dat hij helemaal geen hoogleraar was. Maar dit terzijde. De regels verzetten zich in het geheel niet tegen de benoeming tot hoogleraar van iemand die geen aca-

demische graad bezit. Het gaat mij om iemand met de juiste kwaliteiten en daaraan voldoe je, Frits. Meer dan, zelfs.'

Frits wist niet goed hoe hij moest reageren.

'Bedoel je part-time?' vroeg hij toen.

'Nee, ik bedoel dat we iemand zoeken die zich volledig op de nieuwe vormgeving van de opleiding wil storten en vooral ook mensen uit de praktijk als docent aan de opleiding weet te binden en gaat bedenken hoe we de studenten gaan selecteren. Neem maar van mij aan dat er meer belangstelling is dan dat er plaatsen zijn. Dat is geen taak die je in deeltijd vervult. Je wordt voor ons een boegbeeld, Frits. Ga je me vertellen dat je de krant niet aan een ander kunt overlaten? Volgens mij heb je weleen paar goede mensen bij je rondlopen die je zouden kunnen opvolgen. Dat zou ook goed voor de opleiding zijn, dat er een nauwe band met de krant blijft bestaan.'

Frits voelde zich vereerd. Het was een gevoel dat hij lang niet had ervaren. Hij zei ook dat hij zich vereerd voelde.

'Aarzel dan niet om ja te zeggen, Frits.'

'Mag ik het op me laten inwerken en mijn gedachten erover laten gaan?'

'Uiteraard mag je dat. Maar soms kun je beter geloven dan denken, Frits, als ik een uitspraak van Cor mag aanhalen waar ik het mee eens ben. Wij geloven in jou, Frits. We zouden het fantastisch vinden als jij ook in ons als universiteit en als opleiding gelooft.'

Hij liet het op zich inwerken. Ze zaten even zwijgend tegenover elkaar.

'Ach, nou zou ik toch nog iets vergeten te zeggen,' zei Jeroen toen. 'Tets wat ik eerder had moeten aanroeren. Een klein puntje van kritiek op jullie krant. Kun je dat hebben na al het goede nieuws?'

'Kritiek van lezers is niet altijd welkom, maar we staan er wel voor open. Vertel maar.'

'Jullie hebben een rubriek met geboortedagen en sterfdagen.'

'Ga je me vertellen dat we de verjaardag van de voorzitter zijn vergeten?'

'Nee, dit heeft niets met Cor te maken. Nee, het valt me iedere keer op dat bij de geboortedagen ook mensen staan die al zijn overleden. Dat moeten jullie niet doen. Je moet daar alleen levende mensen plaatsen. De doden krijgen al aandacht met hun sterfdatum. Als je beide data wilt vermelden, moet je een rouwadvertentie plaatsen, is mijn mening. Het is detailkritiek, Frits, maar de details bepalen het totaalbeeld. Dat weet jij als krantenman beter dan ik. En een hoogleraar let ook op details. Wat dat betreft zal er niets veranderen als je bij ons komt werken, Frits. Nogmaals: we geloven in je. Jij bent onze man voor dat hoogleraarschap.'

## Waarin Frits een vlieger oplaat

Het was ook de dag dat Frits zijn oude moeder opzocht. Ze woonde in Buitenveldert in een bejaardenhuis voor dames van betere stand, of wat daarvoor doorging. Het waren in ieder geval dames die gewend waren wel eens een boek te lezen of een glas wijn te drinken en die niet alleen de hele dag naar belspeltjes op de commerciële tv-zenders keken. 'Bejaardenhuis' mocht je eigenlijk ook niet zeggen. Zijn moeder wist Frits te vertellen dat ze in een WoZoCo woonde, wat in het dieventaaltje van de zorginstellingen betekende dat het huis een woonzorgcombinatie vormde, waar je ook kon blijven wonen als je niet helemaal honderd procent meer was. En helaas was het zo dat dat voor een groot deel van de bewoonsters gold.

'Ja, Frits, de ouderdom komt met gebreken,' was een vaste opmerking van zijn moeder.

Hij was met zijn gedachten nog bij het gesprek over het hoogleraarschap aan de vU en reed bijna iemand van de sokken. Nog een geluk dat hij op de fiets was. De man moest zijn best doen om niet te vallen en tegelijkertijd een etenspannetje rechtop te houden. Hij keek verwijtend naar Frits maar liet toen een brede grijns zien.

'Jij bent het Frits,' zei hij. 'Ik had al zo'n vermoeden

toen we elkaar op de golfbaan troffen dat jij die zoon van de vriendin van mijn moeder moest zijn. Haar zoon heeft een goede baan bij een krant vertelt ze me keer op keer. Zo kreeg ik het te horen in ieder geval. 'Hij heeft een hoge functie bij *het Volksblad*,' zei mijn moeder, maar ze bedoelde natuurlijk *Trouw*. Bij een ochtendblad zegt ze soms, want dat had haar vriendin haar verteld. Mijn moeder begint een beetje te sukkelen. De hersenen werken niet helemaal meer zoals zou moeten. Maar met jouw moeder gaat volgens mij alles geestelijk nog perfect, de keren dat ik haar zie tenminste. Ze lijkt ook wel een beetje op jou, of jij natuurlijk op haar, nu ik jullie beiden heb gezien. Jullie hebben om te beginnen dezelfde neus. Jij komt ook je moeder opzoeken.'

'Louis!' zei Frits. Hij probeerde het tengere, kromgegroeide vrouwtje met wie hij zijn moeder wel eens in de conversatiezaal trof te koppelen aan de relatief jonge vent. Waarom had hij nooit haar naam onthouden? Hij leek wel op haar. Iedere keer was ze weer verast als ze Frits zag. 'Woont jouw moeder hier ook?'

'Ja, dat krijg je als je een nakomertje bent. Op school werd me soms gevraagd of mijn moeder mijn oma was. Mijn vriendjes hadden allemaal moeders van in de twintig. Dat is tegenwoordig wel anders.' Hij keek naar Frits' fiets. 'Betalen ze je bij die krant zo slecht dat je op een oude fiets moet rijden? Nee toch?'

Het stak Frits.

'Ik rijd in een Velsatis,' zei hij.

'Dat klinkt al beter. Geen slechte wagen, maar als ik eerlijk mag zijn, zou ik hem niet voor de mijne wil-

len ruilen. Kijk.'

Hij wees naar een zwarte Porsche Cayenne op de parkeerplaats. De lak schitterde zo dat het leek alsof de SUV rechtstreeks uit de showroom hier naartoe was gereden. Aan het kenteken zag Frits dat hij niet veel ouder dan een halfjaar kon zijn.

'Ooit wel eens in een Porsche gereden, Frits?'

Frits had het graag gewild, in een klassieke Porsche sportwagen dan. Van een SUV moest hij niet zoveel hebben, maar hij moest bekennen dat hij wel eens afgunstig had gekeken naar Cayenne.

'Nee, ik ben nooit verder gekomen dan een Alfa Spider,' zei hij.

'Ach, ook niet slecht. Een leuk wagentje. Prima om met een mooie meid naast je in Zandvoort mee over de boulevard te rijden.'

Dat was precies wat Frits ermee had gedaan, maar dat ging Louis even niets aan.

'We moeten naar binnen, ik in ieder geval, haar lievelingsgerecht op een warmhoudplaatje zetten. Het eten is hier niet slecht, Frits, maar boterzacht draadjesvlees zetten ze niet op tafel.' Hij tikte op het pannetje. 'Gemaakt volgens een recept van een vriendin. Beginnen met sukadelappen en dan uren en uren op een zacht vuurtje laten staan. Zorgen voor voldoende vocht en absoluut voorkomen dat de zaak aan de kook raakt. De moeder van die vriendin is een Engelse en van haar leerde ze dat "a stew boiled, is a stew spoiled". Treffend gezegd. Het is een hele zorg, maar uiteindelijk heb je dan ook vlees dat op je tong smelt.'

'Ik zie het voor me, op een petroleumstelletje.'

'Hé, ben je een stiekeme kok, Frits? Je zou eens bij ons langs moeten komen. Ik kan je een keukenuitrusting laten zien waar een restaurant jaloers op zou zijn. Maar een petroleumstelletje, dat gaat te ver. Mijn vrouw kan niet tegen de stank. Het hoort natuurlijk eigenlijk wel bij draadjesvlees. Dat luchtje trekt er een beetje in en dat geeft charme. Daar heb ik wat op gevonden. Een brainwave, al zeg ik het zelf.' Hij wees naar de Porsche. 'Leve de dieselmotor. Even de wagen starten, deksel van de pan halen en onder de uitlaat doorhalen. Een fractie van een minuut maar en het ruikt net alsof je de pan van het petroleumstelletje hebt gehaald. Kom, we gaan naar binnen.'

Bij de receptie kregen ze te horen dat de dames nog in de conversatiezaal zaten.

'Het optreden is een klein beetje uitgelopen,' zei de vrouw die het pannetje van Louis overnam. 'Ik zorg er wel voor dat het aan haar tafel wordt geserveerd, meneer Van Geel. Ze zitten nu nog even te luisteren naar de Kleine Schooiers. U kunt zonder probleem aanschuiven.'

De Kleine Schooiers was een koortje dat vooral levensliederen en smartlappen zong en op vrijwillige basis langs bejaardenoord, ziekenhuizen en instellingen trok. Ze hoorden het in de gang al klinken.

'Een man mag niet huilen,' zei Louis. 'Zo is het maar net.'

Het koor was meer een orkestje. Vier leden, van wie één man, stonden te zingen, terwijl twee van hen ook voor muzikale begeleiding op een accordeon zorgden. Om hun naam eer aan te doen hadden ze alle

vier een overmaatse tweedpet op. Frits zag zijn moeder zitten met naast haar het vrouwtje dat de moeder van Louis moest zijn. Die zat te knikkebollen. Frits zwaaide naar zijn moeder en kreeg een lach terug. Hij beduidde dat hij op een van de stoelen achterin ging zitten. Louis keek zorgelijk naar zijn eigen moeder en zette zich naast hem. Het koor kondigde het slotnummer aan.

‘De titel hoeven we niet te noemen,’ zei de leider. ‘U zult het meteen herkennen. Ik wil u vragen het allemaal mee te zingen.’

Frits vond de opmerking over herkenning in deze omgeving nogal gewaagd, maar Louis wist in ieder geval al na de eerst noot wat het ging worden.

‘Zijn vlieger was hem alles, alleen wist ik niet waarom,’ zong hij.

Als iemand aan Frits zou hebben gevraagd of hij ooit luidkeels een liedje van André Hazes had meezongen, zou hij resoluut hebben gezegd dat dat natuurlijk niet het geval was geweest. Maar kon hij dat volhouden?

Hij keek naar de dametjes in de zaal en naar zijn eigen moeder. Hun stemmen hadden geen kracht meer, zodat het galmen vooral van het koor kwam. Frits betrapte zichzelf erop dat hij meezong.

‘Mijn moeder die hoog, hoog in de hemel is,’ zong hij. ‘Deze brief bind ik vast aan mijn vlieger. Tot zij hem ontvangt, zij die ik mis.’

Hij zag dat zijn moeder hem hoorde zingen en naar hem omkeek. Hoe lang zou hij haar nog hebben? Moest hij haar niet gaan vertellen dat hij professor

kon worden? Ze had er altijd moeite mee gehad dat hij niet naar de universiteit was gegaan na zijn eind-examen. ‘Je had een hele goede dokter kunnen worden, Frits. Dat zat gewoon in je,’ verkondigde ze graag. Arts worden ging niet meer, maar dat hij destijds verzuimd had voor de universiteit te kiezen kon hij nu goed maken. Hij hoefde het aanbod alleen maar te accepteren.

‘Laten we vast gaan,’ zei Louis. ‘Dat lied grijpt me altijd aan.’

Ze liepen terug naar de hal, waar Louis een rolstoel pakte.

‘Haar geest begeeft het en haar benen ook. Als je denkt dat je problemen hebt, moet je je oude moeder gaan opzoeken. Zo is het toch?’

Frits kon het wel met hem eens zijn, hoewel zijn moeder nog vief was. Hij hoopte dat dat voorlopig ook zo bleef. Eventueel was hij zelfs bereid de problemen waarmee hij de laatste tijd werd geconfronteerd te aanvaarden, als hij daarmee kon voorkomen dat zijn moeder iets overkwam.

‘Ik zit te dubben of ik haar over een aantrekkelijk aanbod zal vertellen.’

Louis keek hem aan.

‘Ze hebben me gevraagd een universitaire opleiding Journalistiek om te vormen. Er zit een hooglerarschap aan vast.’

‘Dat klinkt geleerd. Wat heb je gezegd?’

‘Ik zei dat het aanlokkelijk klonk. Als ik het aan mijn moeder vraag, zegt ze meteen dat ik het moet doen.’

'Ben je niet een beetje te groot om het aan je moeder te vragen? Ik weet overigens uit de tijd dat ik nog wel eens iets aan mijn moeder vroeg, dat ze dan meestal zei dat ik het beter niet kon doen. Ik vind moeders niet echt de beste raadgevers.'

'Wat zou jij dan doen?'

'Wat weerhield je ervan om meteen ja te zeggen? Als ik een goede propositie krijg, weet ik dat ik ja moet zeggen. Als ik daarmee wacht, komt er misschien een ander langszij.'

Het was en bleef een mooi aanbod. Daar ging het Frits niet om, maar hij had te veel meegemaakt de afgelopen tijd. Straks brandde hij zichzelf af als hij ja zei en vervolgens bleek dat er alsnog problemen zouden ontstaan.

'Maar ach, ergens nog eens een nachtje over slapen, kan op zich ook geen kwaad,' zei Louis. 'En je moeder trots maken lukt over een paar dagen vast ook nog wel. En bovendien is ze al trots op je. Mijn zoon de hoofdredacteur. Ook geen slechte baan, Frits.'

## Waarin Frits liefdesverdriet meemaakt

Redelijk laat op de avond werd Frits gebeld door de chef Nacht. 'Zou het mogelijk voor je zijn, Frits, om langs te komen? We zitten met een probleempje.'

Wat kon dat zijn? De chef Nacht stond erom bekend dat hij de zaken altijd goed in de hand had. Hij had de vrijheid om de opening van de krant van de volgende dag, die in principe door de chef Dag was voorbereid, om te gooien als er groot nieuws was. Frits had thuis het late tv-nieuws gezien. Er was hem niets bijzonders opgevallen. De hoed van de koningin was bij een bezoek aan een gemaal door een windvlaag van haar hoofd gerukt. Dat had voor de zoveelste maal die dag uitgebreid aandacht gekregen. De krant zou vast met een foto komen waarop het haar van Hare Majesteit nog in model zat.. Men kende de gevoeligheid van de lezers als het over het vorstenhuis ging. Dat kon Frits met een gerust hart aan zijn mensen overlaten.

Voor alle zekerheid riep hij de teletekst op zonder dat hij iets zag wat journalistiek echt interessant was.

'Ik heb hier die Niels. Die jongen zit een potje te grienen. Hij heeft het niet meer, Frits. En ik hoorde dat hij het zoontje van Sonja is. Misschien dat het beter is dat jij je er zelf mee bemoeit.'

'Niels? Hebben jullie een flauwe grap met hem uitgehaald en moet ik nu de scherven komen opruimen en ons zijn moeder van het lijf houden?'

'Nee, zo ligt het helemaal niet. Als er iemand iets heeft uitgehaald, is het die jongen zelf. Het is beter dat jij met hem praat, Frits.'

Na lang dubben besloot hij op de fiets naar de redactie te gaan.

's Avonds laat zou zijn auto helemaal eenzaam en alleen op het grote parkeerterrein staan. Dat zag hij niet zitten. Hij voelde zich weer de stadsverslaggever van vroeger toen hij langs het Tropenmuseum kwam. Had hij hier verderop die kerk niet zien affikken? Maar was dat niet later toen hij al weer stadsverslaggever af was en de bromfiets waarop hij door de stad scheurde van de hand had gedaan?

Op de redactie was de rust ogenschijnlijk teruggekeerd.

'Waar is die jongen?' vroeg Frits.

Ze wezen naar de hoek waar hij de stagiair met zijn hoofd aan zijn armen op een bureau zat.

'Kijk eerst hiernaar. We hebben ze voor je afgedrukt. Als je ze scherper wilt zien, roep ik ze op het scherm voor je op.'

Frits kreeg een stapeltje foto's in handen die op gewoon papier waren afgedrukt. Het kwam de kwaliteit niet ten goede, maar ze toonden duidelijk wie erop stond. Hij zag Heiko met zijn vriendinnetje. Op een ervan en omhelsde ze hem van achteren.

'Als je denkt dat ze haar hand in zijn broekzak steekt, zie je het goed,' zei de chef Nacht. 'Op het

scherm is dat nog beter te zien en dan kun je ook zien hoe diep haar décolleté is.'

'Dat hoeft voor mij niet. Ik heb meer bloot van haar gezien dan op deze foto. En van hem helaas ook.' Hij tikte op de Heiko van de foto. 'Ik kwam ze laatst tot mijn ergernis tegen in het zwembad. Ik heb liever niet dat jullie me voor Heiko 's avonds laat van huis halen. Wat heeft dit allemaal met die jongen te maken?'

'Het zijn foto's van een feestje op die nieuwe uitgeverij. We moesten er een uitzoeken voor bij een artikel dat we morgen over die club publiceren. Het leek me een leuk klusje voor de stagiair. Dan leert hij meteen hoeveel dot per inch zo'n foto moet hebben en meer van die dingen. Je kent Otto, die stuurt altijd een hele serie en je weet hoe gek hij is op mooie vrouwen. Die liet zo'n buitenkansje als dit, niet schieten. Hij mailde erbij dat de rest van de foto's voor ons was om de nacht door te komen. Grapje van Otto.

Frits wist alles van Otto's voorkeuren als fotograaf. Een dag zonder een fraaigevormde vrouw op de kiek was een verpeste dag voor Otto.

'Ik zal niet zeggen wat die jongen riep toen hij die foto zag, Frits, maar het kwam erop neer dat ze een slet was.'

'Laura,' zei Frits. 'Die Laura is de vriendin van onze Niels?'

'O, je weet zelfs hoe ze heet. Heeft ze jou ook zo een hand gegeven, Frits?' De chef Nacht tikte op de foto waarop de hand van het meisje niet zichtbaar was. 'Eerst schelden en toen janken. Het is wat als je

vriendinnetje door een ervaren man van je wordt afgepikt.' Echt medelijden klonk niet uit zijn stem.

Frits luisterde niet en liep naar de jongen. Hij trok er een stoel bij en ging naast het bureau zitten.

'Hallo Niels,' zei hij. 'Wat vind je erger? Dat je vriendin je bedondert of dat jij ons bedondert?'

De jongen haalde zijn hoofd van zijn armen en ging rechtop zitten. Zijn haar was nu echt in de war en zijn ogen waren roder dan die van de zieke redacteur die zijn verdriet weg probeerde te huilen. Hij keek Frits aan.

'Kom op,' zei Frits. 'Als je gaat volhouden dat je nergens iets van afweet, dan ben je niet alleen je vriendin kwijt, maar ook je stageplek en misschien wel meer.'

'Ik wist het echt niet. Echt niet. Ik wist niet wat er in dat pak zat. Ik schrok me ook rot toen ik dat bloed zag. Dat had ze niet tegen me gezegd.'

'Laura bedoel je?'

'Ja, Laura. Het zou een publiciteitsstunt van die nieuwe uitgeverij zijn.' Hij zag dat Frits hem niet volgde. 'Ze schrijft gedichten en er komt een bundel van haar uit. Ze was helemaal opgewonden toen ze het hoorde. Het was ook fantastisch. Ik hoefde alleen maar te zeggen dat ik dat pak had zien liggen.'

'Wat had er dan volgens jou in moeten zitten?'

'Ze zei dat ze bij een stel kranten hun nieuwe boeken gingen dumpen. Ze wilden er iets spectaculairs van maken. Ze, ik bedoel die mensen van die uitgeverij. Die wilden zichzelf onder de aandacht brengen. Ik zou er misschien een leuk stukje over kunnen

schrijven. Dan werkte het ook goed voor mij.'

'Boeken in bloed?'

'Van dat bloed wist ik niets. Daar schrok ik echt van en van die pop schrok ik helemaal.'

'En je schrok er ook voor terug om ons alles te vertellen.'

Hij begon weer te huilen.

'Hou daar onmiddellijk mee op,' zei Frits, die woe-de in zich op voelde komen.

Het werkte. Niels werd stil.

'Dus er zou een pakket liggen en dat moest jou zogenaamd opvallen?'

De jongen knikte.

'Ik zag dat bloed wel, maar ik dacht er eerst niet over na. Ik bedoel, ik was er helemaal niet op bedacht. En toen ik jullie erbij had gehaald en er politie kwam en een ambulance, toen durfde ik niets meer te zeggen.'

'Niet tegen ons, maar zeker wel tegen je vriendin?'

'Laura wist ook nergens van. Dat zei ze, dat zwoer ze. En ze dacht dat jullie me er meteen uit zouden gooien als ik jullie alles zou vertellen.'

'En je wist niet dat ze iets had met een oud-collega van deze krant, met die man die je op die foto zag?' Frits had zelfs geen zin om de naam van Heiko te noemen. Als er iemand in elkaar moest worden getremd dan was die het wel. 'Ga je volhouden dat ze elkaar niet kenden? Ik zag ze van de week nog met elkaar in het zwembad.'

Het leek wel alsof hij de jongen met een mes had gestoken.



Niels moest diverse malen slikken voordat hij reageerde.

‘Hij had haar advies gegeven over die dichtbundel. Ze kende hem van een gastcollege. Je komt dan makkelijker ergens binnen als hij iets in je ziet.’

‘Ja, in je vriendin,’ wilde Frits zeggen, maar dat besef hing al in de lucht.

‘Wil je nog iets van je positie proberen te redden?’

Hij keek Frits aan. ‘Hoe bedoel je?’ vroeg hij toen.

‘Je wilt toch journalist worden? Nou, dan kun je om te beginnen je vriendin het echte verhaal laten vertellen.’

‘Ik heb haar al gebeld, maar ik krijg alleen haar voicemail.’

‘Je weet waar ze woont. Dan ga je daar nu naartoe. En als ze daar niet is, dan weten wij wel waar je rivaal woont. Het zou kunnen dat ze daar is, denk je niet?’ Frits moest toch een beetje van zijn gram kwijt. ‘Kom in ieder geval terug met het ware verhaal als je verder wilt in de journalistiek.’

Frits stond op. De jongen bleef zitten.

‘Kom op, joh. Kom overeind. Les één voor de verslaggever: pak je fiets en zoek het nieuws op.’ Dat les twee was dat hij een nieuwe vriendin moest zoeken, liet hij aan het eigen vernuft van de jongen over.

‘En?’ vroeg de chef Nacht.

‘Ik had Heiko er nooit uit moeten gooien,’ zei Frits. ‘Ik had hem hoogstpersoonlijk in de Wibautstraat aan de muur moeten spijkeren.’

‘Nou, nou, dat allemaal om het vriendinnetje van die jongen?’

‘Dat interesseert me niks. Hij mag van mij met zijn handen overal aankomen, maar van onze krant moet hij afblijven. Dat moet iemand hem eens voor eens en voor altijd inpeperen.’

## Waarin Frits ondanks alles koel blijft

Eigenlijk was Frits blij dat hij kon zeggen dat hij een afspraak buiten de deur had. Het was een excuus om zich aan de discussie over Heiko te onttrekken. Ze waren er met zijn drieën – hij en zijn twee adjuncten – niet uitgekomen. Moesten ze iets doen of eerst afwachten of hij nog meer rare streken zou uithalen? Was het beter om de politie in te schakelen? En wat zou die doen? Was het wel strafbaar wat Heiko had gedaan? En was het bewijsbaar dat hij overal achter zat?

‘Is het niet een vorm van hinderlijk volgen?’ had Ilse gezegd. ‘Of een vorm van huisvredebreuk? Je kunt toch niet zomaar mensen bedreigen of proberen angst aan te jagen?’

Frits was ervoor om de huisadvocaat van *Trouw* op hem los te laten.

‘Sinds wanneer is iemand erin geslaagd Heiko te imponeren?’ weg Marc, de andere adjunct. ‘Die man leeft op negatieve energie. Laten we eerst wachten op het verhaal waarmee die Niels komt.’

‘Als die komt.’

‘Ik hem gesproken. Dat meisje en Heiko zijn nergens te vinden. Wie weet zijn ze wel even uitgeweken naar Rome of Stockholm. Die jongen had niet zo

emotioneel op haar voicemail moeten inspreken. Neem van mij aan dat ze meteen met Heiko heeft gebeld. Waarom begon hij ook direct over die foto’s? Hij had gewoon moeten zeggen dat hij haar graag wilde zien.’

‘Sorry, schat,’ zei Ilse. ‘Zie je het voor je? Hij ziet haar praktisch intiem met een ander en dan zou hij zich moeten inhouden. Wat dacht je dat jij zou hebben gedaan? Zou jij de professionele journalist hebben uitgehangen?’

Het telefoontje van Louis kwam ertussendoor. Frits had zich even geëxcuseerd. Louis complimenteerde Frits met zijn zangstem, maar daar ging het nu niet over. Hij vroeg of hij van Frits’ deskundigheid als krantenman gebruik mocht maken.

‘Komt het je uit om bij mij langs te komen?’

Ja en nee, had Frits gezegd, maar beloofde dat hij langs zou komen.

Louis woonde in Laren, een stuk buiten het centrum aan een van die wegen waar je alleen aan de hekken zag dat er ook huizen moesten staan. Die lagen ergens verscholen achter de bomen. Frits moest zich via een intercom melden, waarna het hoge spijlenhek openschoof en hij een bosweg op moest rijden.

Het terrein was minstens een paar hectare groot. Het huis stond op een open plek met een grote vijver ervoor. Het was een kolossale villa die elegant oogde doordat hij een hoog wigvormig, rietgedekt dak had. Aan de villa was een grote, langwerpige uitbouw verbonden en er was ook nog een ruime vrijstaande garage, waarvan de deuren openstonden. Frits zag de Por-

sche Cayenne staan en ook een rode BMW Mini. Louis stond op het terras voor de ingang op hem te wachten. Hij droeg een poloshirt en liep zonder sokken in dure loafers. Frits voelde zich in zijn pak veel te keurig gekleed.

‘Ik zie dat je je werkkleding aanhebt, Frits. Ik had nog willen zeggen dat je een zwembroek mee moest nemen. Kom mee, dan laat ik je eerst mijn trots zien.’

Hij leidde Frits naar de uitbouw.

‘De vorige eigenaar liet dit als paardenstal bouwen, maar wij hebben niets met paarden. Wij wilden een zwembad. Wat vind je ervan? Bij zonnig weer, kunnen we ook nog het dak voor een deel openschuiven, maar nu gebruiken we het gewoon als overdekt zwembad.’

Frits was onder de indruk. De uitbouw was breder dan aan de voorkant had geleken. Over bijna de hele lengte liep een betegeld bassin. Het Zuiderbad was groter, maar voor een man alleen of een echtpaar hoefde het zwembad niet groter te zijn.

‘Daar is de kleedruimte en een sauna en mijn vrouw wilde ook nog een ruimte met een hoogtezon hebben. Waarom niet? Ik heb eventueel wel een zwembroek voor je, Frits, maar laat ik eerst je advies inwinnen. Daarna kunnen we altijd nog zien.’ Hij wees naar de ligstoelen die op een soort terras aan de voorkant van het zwembad stonden, bij het verchromde trappetje dat het water in leidde. ‘Heb je er bezwaar tegen dat we hier gaan zitten? Ik haal iets te drinken. Wat wil je hebben?’

Frits liet zich overhalen om een espresso te nemen

met een glaasje Italiaans bronwater ernaast. Hij moest straks ook de keuken bekijken en dan zou hij afgunstig onder meer het espressoapparaat kunnen bewonderen. Voorlopig wachtte hij maar af en zette zich in een van de stoelen. In het dak zaten doorzichtige, getinte panelen. Het waterige zonnetje buiten leek daarvoor binnen opeens heel wat. Frits voelde de stress uit zijn schouderpijlen wegvloeien. Hij keek rond of hij een asbak zag. Een sigaretje erbij en hij zou bijna helemaal tevreden zijn. Waarom had hij niet om een campari jus gevraagd in plaats van zich koffie te laten aanpraten? En waarom zou hij eigenlijk straks niet een baantje trekken hier? Hij was in zijn eigen huis in De Pijp een tevreden mens, maar zoals hij hier zat kon hij zich ook voorstellen dat hij het in het Gooi naar zijn zin zou hebben.

De deur die naar de hal leidde die de verbinding vormde met de villa werd met een ruk opengetrokken. Frits dacht ook dat hij geschreeuw uit het huis hoorde. Hij wilde overeind komen.

‘Blijf zitten, meneer de hoofdleuteraar.’

‘Heiko!’

‘Ja, wat dacht je? Dat ik dit zou accepteren? Dat je me voor de tweede keer een loer zou kunnen draaien? Je had toch niet gedacht dat ik klaar met je was? Meneer Frits, hoofdleuteraar zonder concurrentie. Tuig van Laban! Dachten jullie echt me te kunnen bedonderen?’

Frits kon in zijn stoel geen kant uit. Hij zat diep in de zachte kussens weggezakt. Heiko kwam als een dolle zwaaiend met een eind hout op Frits af.

‘Ben je nou helemaal gek geworden!’ riep Frits. ‘Gooi die lat weg. Je weet niet wat je doet.’

Heiko was de grens van de redelijkheid ver voorbij, als hij al ooit aan de goede kant had gestaan. Frits zag aankomen dat hij in elkaar werd geslagen en wierp zich met stoel en al omver. Hij stootte zich onaangenaam aan de tegels van het terras, maar voordat hij de pijn voelde, had hij zich in het zwembad laten rollen. Hij zwom naar het midden en keek naar Heiko, die langs de rand rende in de hoop Frits met de stevige lat te kunnen raken. Frits was nooit echt enthousiast geweest over mensen met geld, maar hij was Louis dankbaar voor de aanleg van het ruime zwembad. Vanuit zijn veilige positie midden in het water keek hij naar Heiko.

‘Waarom spring je er niet in, Heiko? Ben je bang dat je verdrinkt? Ik zag je laatst op zijn hondjes zwemmen. Nooit een diploma gehaald zeker? Evenveel bluf als met al die andere zaken waarmee je zo te koop loopt. Als je me iets wilt aandoen, zul je er toch echt in moeten springen.’

Frits was absoluut niet gewelddadig. Hij kon zich niet herinneren wanneer hij voor het laatst – of misschien wel voor het eerst – iemand een klap had verkocht, maar hij voelde nu dat als Heiko in het zwembad zou springen hij hem onder water zou duwen, minimaal totdat hij ongevaarlijk was.

‘Spring er toch in, man, met dat rare grote lijf van je en die te korte beentjes. Daarom kun je natuurlijk zo slecht zwemmen. Je benen konden de weelde van je intellect niet torsen. Daarom zijn ze niet goed gegroeid.’

Hij zag dat het tarten werkte en ontdeed zich in het water van zijn jasje om Heiko minder kans te geven zich ergens aan vast te grijpen. Het dreef van hem weg. Heiko poerde ernaar met de lat. Hij zag er opeens onschuldig uit, als een jongen die een voetbal uit de sloot aan het vissen was. Wat dacht Heiko? Dat als hij het jasje van Frits te pakken had, dat hij dan makkelijker vervolgens de man zelf kon grijpen?

Frits greep zelf ook naar zijn jasje om de aandacht van Heiko vast te houden. Vanuit zijn positie zag hij dat er een vrouw op sportschoenen geruisloos over de tegels kwam aanlopen, aanrennen meer. Ze hield een geelkoperen haardschepje geheven. Het zag er koddig uit, behalve dat de situatie ernstig was. Frits zwom in de richting van de rand alsof hij Heiko de gelegenheid bood hem te raken.

‘Uitgezwommen, meneer de hoofdleutenaar,’ raasde Heiko en haalde uit.

De vrouw was hem voor. Ze gaf hem met een backhand een vreselijke knal met het schepje tegen zijn achterhoofd. Heiko zakte eerst traag door zijn knieën en sloeg toen voorover het water in.

‘Laat hem, laat hem verzuipen!’ riep de vrouw toen Frits aan het grote lijf begon te sjorren.

Toen Heiko aan de kant had staan dreigen, was dat exact wat Frits ook in zijn hoofd had, maar nu de kans er echt was, kon hij niet anders doen dan het hoofd van Heiko boven water houden. Je liet een mens niet verzuipen. Hij trok Heiko mee naar het trappetje. Hij kwam enigszins bij en met hulp van Frits klom hij uit het water omhoog het trappetje op.

'O, nee,' zei de vrouw, die hen op de rand van het zwembad opwachtte. 'O, nee.' Ze gaf Heiko opnieuw een harde dreun. De zware man bleef als een dode moederzeehond op de rand liggen.

'Nee, niet meer,' zei Frits en greep haar arm vast. 'Je slaat hem nog dood op die manier.'

'Je had moeten zien hoe hij op Louis in sloeg. De man is een psychopaat. Ik had hem nooit moeten binnenlaten, maar hij zei dat hij met Louis afgesproken had en er zou iemand van een krant komen.'

'Dat was ik,' zei Frits en nam het haardschepje van haar over. Hij keek onzeker naar de bewusteloze Heiko. En waar was Louis?

'We moeten deze man rustig zien te houden,' zei hij. 'Jij bent de vrouw van Louis, neem ik aan?'

Ze knikte. 'Suzan van Geel,' zei ze.

'Waar is Louis nu?'

'Louis? Die is... Ik weet het niet. Ik moet gaan kijken. Ik was zo kwaad op hem hier dat ik alles vergat. Als je had gezien hoe hij op Louis in mepte. Ik moet...'

'Wacht,' zei Frits en hield haar lichtjes tegen. 'Wacht, eerst moeten we iets met hem doen. Heb je een dekbedovertrek of een groot hoestlaken?'

Ze keek Frits aan of hij gek was, maar knikte toen.

'Haal dan snel zo'n ding, dan stoppen we hem daarin. Dan kan hij geen kant meer op. Ik houd hem zo lang wel in de gaten.'

Ze kwam terug met een overtrek. Louis kwam achter haar aan strompelen.

'Mijn knie,' zei hij. 'Mijn ribben. Die gast is niet normaal. Het spookt bij hem op de vliering. Dat kreeg

ik al eerder in de gaten, maar ik wilde niet naar mezelf luisteren. Suzan, schat, bel jij de beveiliging. Laat mij dat hier met Frits afhandelen.'

Ze sjorden Heiko in het dekbedovertrek. Het resultaat deed Frits denken aan het in exemplaren van *Trouw* verpakte pakket op de parkeerplaats, behalve dat hier geen bloed te zien was.

'Ze heeft hem behoorlijk geraakt,' zei hij tegen Louis. 'Moet je ook geen dokter bellen?'

'Ja, ik zie voor me hoe ze het deed. Er kunnen maar weinig mensen tegen de backhand van Suzan op,' zei Louis. 'Gelukkig maar. En wat een dokter betreft, dat zoekt die gast zelf maar uit. Let even op. Ik ben zo terug.'

Hij verscheen even later met een kabelhaspel en gebruikte de kabel om van de verpakte Heiko een soort rollade te maken.

'Au,' zei hij. 'Mijn ribben. Maar nu doet hij ons niets meer. Waarom had ik ooit het idee dat ik met deze man in zee wilde gaan? Ik had hem nooit over de vloer moeten vragen, maar ik vond het wel zo fatsoenlijk hem persoonlijk uit te leggen dat mijn plannen waren veranderd.' Hij keek naar Frits. 'Je bent doornat. Kom mee, ik heb in ieder geval een badjas voor je. Ik wil die gast ook niet meer zien.'

'En wat dan?'

'Suzan belt de beveiliging. Die laat ik het verder afwikkelen. Die moeten hem meenemen en de politie inschakelen. Jij, Suzan en ik zullen dan wel een verklaring moeten afleggen, maar dat zien we dan wel. Van harte overigens wat mij betreft. Kom mee, Frits.

We zouden een goed gesprek hebben. Laten we ons daar niet van aflaten houden.'

'Stikt hij niet in dat ding?'

'Misschien,' zei Louis op een toon die aangaf dat het hem weinig kon schelen, maar hij maakte toch een scheur in het overtrek.

'Kom mee, voordat hij weer leert praten. Ik wil hem absoluut niet meer hoeven aanhoren.'

Hij nam Frits mee naar de zitkamer, die werd gedomineerd door een gigantische zandstenen schouw met een open haard. Er stond een koperen vonkenscherm voor en in een soort vuurkorf van hetzelfde materiaal lagen houtblokken. Louis hing het haardschepje weer aan het vrijstaande rekje bij de andere attributen om de open haard goed brandende te houden.

'Nog een geluk dat ze zo verstandig was om het schepje te pakken en niet de pook, want anders was er niets van hem overgebleven. Ga zitten. Nee, loop eerst mee voor die badjas.'

Het was als vroeger, toen hij als kind op zaterdagavond in bad ging. Hij zat met nat haar in een badjas bij de haard. Louis had een paar houtblokken aangestoken.

'Neem een whisky, Frits,' zei hij. 'Het is geen moment meer voor koffie. En voordat het hier kermis wordt met de beveiliging en waarschijnlijk politie, moet ik het maar snel aan je kwijt.' Hij keek Frits aan. 'Proost,' zei hij. 'Proost terug,' zei hij, 'want ik heb *Trouw* gekocht.'

Frits wist even niet wat hij moest zeggen.

'*Trouw* is niet te koop,' zei hij toen.

'Dat geloof ik graag als je het anderszins bedoelt, maar als je het over jullie krant hebt, dan heb je het mis, Frits. Je drinkt een borrel met de nieuwe eigenaar van *Trouw*.'

Frits had tot nu toe zijn hoofd koel weten te houden, ondanks alles wat hem in de villa en ook voor die tijd was overgekomen, maar nu voelde hij zich op eens klam en kil, ondanks de open haard. Hij rilde.

'Hoe bedoel je dat je *Trouw* hebt gekocht?' vroeg hij toen.

'Gewoon, net zoals je bij de bakker een brood koopt. Ik mag wel zeggen dat het in de aanloop een stuk ingewikkelder was, maar een koop is uiteindelijk een koop.' Hij keek naar Frits. 'Wees blij, man. Jullie krant gaat op eigen benen staan. Dat is veel beter voor alle partijen.'

'Je weet dat de krant niet in andere handen kan overgaan zonder dat de redactie daarover wordt geraadpleegd?'

'Ja, er zijn nog wel meer hobbels te nemen, maar er ligt een principeafpraak. Dat is het belangrijkste.' Louis nam een slok van zijn whisky. 'Kom op, Frits, je bent een man met lef. Waarom heb je nog niet gevraagd wat jouw plaats in de nieuwe constellatie wordt? Dat is zo'n beetje de eerste vraag die ik van het management krijg als ik me ergens wil inkopen. Waarom vraag je me niet wat ik met die voorzitter van jullie heb moeten afspreken over de hoofdredacteur?'

'Heiko,' zei Frits.

'Exact. En waarom denk je dat ik hem meteen daarna weer ontslagen heb?'

Frits was afgebluft.

Suzan kwam de kamer in. 'De beveiliging is er, Louis.'

'Laat hen die vent losmaken en mee naar buiten nemen en laat hen de politie bellen. Ik kom er zo aan. Frits heeft eerst nog het recht iets van me horen.' Hij wendde zich weer tot Frits.

'Het voert nu te ver om je te vertellen hoe erg dat concern van jullie aan de grond zit en hoe blij ze zijn met nieuw kapitaal. Intussen zaten ze zichzelf desondanks ook nog lekker te maken met allerlei plannen over een gratis ochtendblad. Ik moet zeggen dat ik ze daar eerst in heb gestimuleerd, maar weet je wat het is? Uiteindelijk maak je met een gratis krant niets anders dan een advertentieblad. Ik wil een serieuze krant uitgeven en je wordt pas serieus genomen als je geld voor je product vraagt. Iedereen snapt dat echt gratis niet bestaat.' Hij nam een slok van zijn whisky. 'Vijfentwintig jaar oud, Frits. Drink het niet alsof het sherry is, zoals ik je zie doen. Denk je dat ik die whisky gratis kan krijgen? Natuurlijk niet. En toen kreeg ik de ingeving dat jullie concern daar met een armoedzaaijerige krant zat. Jouw krant, Frits, verbeter me als ik zeg dat jullie eigenlijk geen spijker hebben om jullie kont mee te krabben. Jullie worden gedoogd.'

Bij die laatste zin moest Frits aan Jessica denken.

'De Engelsen hebben je geholpen,' zei hij.

'Ook, Frits, maar hoe gek het misschien ook klinkt, de meeste hulp kwam van jullie voorzitter. Die denkt dat hij het slimste jongetje van de klas is en dat is ge-

vaarlijk, kan ik je zeggen. Gevaarlijk voor wie dat van zichzelf denkt. En hij zat met een wrok. De hoofdredacteur was hem indertijd door de strot geduwd. Jij dus, Frits. En echt door de strot was het niet gegaan. Je zou kunnen zeggen dat jij nog steeds in zijn krop steekt. *Trouw* met een nieuwe hoofdredacteur vond hij een schitterend idee. Hij was bereid zijn voortdurende recht om de hoofdredacteur te benoemen op te geven als hij nu iemand mocht benoemen die hij wel zag zitten.'

'Heiko,' zei Frits opnieuw.

'Ja, en ik moet je eerlijk zeggen dat hij me wel wat leek totdat ik hem een paar keer sprak. Ik houd niet van mensen die meteen over een verdubbeling van het budget beginnen en ook niet van mensen die allerlei rekeningen willen gaan vereffenen. Hij dacht dat hij een ijzersterk contract had, maar niets is makkelijker dan een contract ontbinden. Het kost altijd geld, maar dat is eigenlijk alles. En nu zal het zelfs geen cent kosten. Hij stond hier vandaag te tieren en te dreigen. Ik had alleen niet gedacht dat hij terug zou komen en helemaal door het lint zou gaan.'

'Ik was er ook nog. Dat kon hij blijkbaar ook niet verdragen. Hij moet hier hebben rondgehangen en hebben gezien dat ik bij je langskwam.'

'Jij was geen probleem. Jou kreeg hij wel weg en de rest van de redactie zou zich deels uit lijfsbehoud wel achter hem scharen. Helemaal als ik mijn geldbuidel zou openen. Iedereen zou worden overgenomen door een nieuwe vennootschap. Daar had ik het contract met Heiko al in ondergebracht.'

‘En hij was druk bezig mij weg te krijgen.’

‘Dat heb ik hem hier vandaag in detail horen uitleggen. Nou, dat is volstrekt mijn stijl niet. Hij was ervan overtuigd dat hij me zo alsnog voor hem kon winnen. Ik kreeg er alleen maar een vieze smaak van in mijn mond. Trouw is een eigenschap die ik hoog heb staan, Frits. Types als Heiko kennen alleen hondentrouw. Wie me brokjes geeft, die lik ik de hand. Jessica had gelijk. Ik had meteen met jou moeten gaan praten.’

‘Maar je moest ook de voorzitter voor je winnen.’

‘In het contract staat dat hij, of liever die stichting – maar dan praat je eigenlijk over hem – eenmaal het recht heeft een hoofdredacteur voor te dragen die ik als eigenaar niet kan weigeren. Daar staan onze handtekeningen onder. En er staat niet bij hoe lang die hoofdredacteur moet aanblijven. Hij heeft niet willen zien dat ik zijn keuze er meteen weer kon uitsmijten. Hij dacht een zetbaas te kunnen plaatsen.’ Hij dronk zijn glas uit. ‘Ik heb *Trouw* gekocht, Frits. Jouw trouw kan ik niet kopen, maar ik kan je wel vragen aan te blijven als hoofdredacteur. Of ga je me vertellen dat je je wilt laten afkopen met een professoraat?’

‘Trouw is niet te koop,’ zei Frits bij zichzelf. De kreet had wel iets. Als hij hem aan Jasper voorlegde, stond hij morgen ingeweven in de rand van een gratis ijsmuts.

‘Wil je het zwart op wit hebben, Frits?’

‘Om aan een vliegertouw te schuiven, naar omhoog?’

Ze schoten beiden in de lach.

‘Au, mijn ribben!’ riep Louis. ‘Die trouweloze hond. Je geeft hem een brokje en hij bijt in je hand.’

‘Gezien wat je vertelde, onthield je hem juist zijn brokken.’

Suzan verscheen in de deuropening. ‘De heren willen om te beginnen jou spreken, Louis.’

‘Feliciteer jij om te beginnen de nieuwe hoofdredacteur van *Trouw*.’

‘Volgens mij ben ik al hoofdredacteur.’

‘Ach, de hoofdredacteur van de nieuwe *Trouw*. Welkom in de club, Frits.’

Ze lieten Frits alleen achter. Hij schonk zichzelf nog een dure whisky in, wierp een blok in de open haard, trok de ceintuur van zijn badjas aan en keek om zich heen, naar de dure inrichting van de kamer. Hoe was het als het geld je oren uitkwam? Met geld was alles te koop. Ware trouw ook?

‘Trouw is niet te koop,’ zei Frits nog maar een keer. Het was een motto dat hem beviel. Het verdiende het om te worden uitgedragen.